

Sekretariát Rady vlády
pro koordinaci
protidrogové politiky

Výroční zpráva

o činnosti

Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky za rok 2020

Praha, květen 2021

Schváleno Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky dne 27. 05. 2021

SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Vznikla 26. května 1993 usnesením vlády č. 275 jako Meziresortní protidrogová komise, 15. října 2001 usnesením č. 1057 transformována na Radu vlády České republiky – Meziresortní protidrogovou komisi, dne 19. června 2002 usnesením č. 643 změněn název na Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky, dne 12. prosince 2007 usnesením vlády č. 1389 rozšířena Rada o 3 nové členy, kteří nejsou členy vlády, dne 20. října 2014 usnesením vlády č. 858 rozšířen mandát Rady na integrovanou protidrogovou politiku, tzn. zaměřenou na politiku legálních a nelegálních návykových látek a hazardního hraní, a dne 27. července 2016 usnesením vlády č. 697 rozšířena Rada o další dva nové členy. Změna Statutu Rady se uskutečnila rovněž dne 26. srpna 2019 usnesením vlády č. 624, kterým byl Výbor pro poskytování účelových dotací pro oblast protidrogové politiky jakožto poradní orgán Rady zrušen. Dotační řízení se přesunulo plně do kompetence Úřadu vlády a Dotační výbor nově plní funkci poradního orgánu ředitelky Odboru protidrogové politiky. Poslední změna Statutu Rady proběhla dne 14. prosince 2020 usnesením vlády č. 1313, kterým došlo k rozšíření počtu členů RVKPP o zástupce Svazu měst a obcí, Ministerstva pro místní rozvoj, policejního prezidenta a zástupce patientských organizací. Spolu se změnou Statutu Rady byl na setkání Rady dne 5. prosince 2020 přijat usnesením č. 02/1120 rovněž nový Jednací řád Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Úvod

Koordinace protidrogové politiky je na úrovni vlády České republiky institucionalizována od r. 1993. Hlavní náplní Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále „Rada“ nebo „RVKPP“), jako iniciačního, poradního a koordinačního orgánu vlády pro protidrogovou politiku, je vytváření jednotné a komplexní národní strategie protidrogové politiky, její koordinace a spolupráce při implementaci národní strategie a jejích akčních plánů na centrální a místní úrovni. Předsedou Rady je předseda vlády. Jejími členy jsou ministři resortů, do jejichž působnosti problematika protidrogové politiky ve společnosti zasahuje, předsedové odborných společností v oblasti adiktologie a zástupci věcně příslušných institucí podílejících se na realizaci protidrogové politiky.

Dne 14. prosince 2020 vláda přijala usnesení č. 1313, kterým se mění Statut Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, kdy dochází k rozšíření počtu členů RVKPP o zástupce Svazu měst a obcí, Ministerstva pro místní rozvoj, policejního prezidenta a zástupce patientských organizací. Spolu se změnou Statutu Rady byl na setkání RVKPP dne 5. prosince 2020 přijat usnesením č. 02/1120 rovněž nový Jednací řád Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Vzhledem k mimořádné situaci Rada v r. 2020 zasedala dvakrát a dvakrát hlasovala formou *per rollam*. Rada na svých jednáních projednala několik materiálů, které byly následně předloženy vládě. Změna Statutu Rady byla projednána Radou dne 5. listopadu 2020 a dne 14. prosince 2020 ji schválila vláda ČR usnesením č. 1512. Rada dále projednala a následně byly předloženy vládě Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR v r. 2019 a Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2019.

Významnou agendou Rady je projednávání finančních prostředků určených pro zajištění poskytování adiktologických služeb/dotace v rámci dotačního řízení Úřadu vlády ČR na projekty protidrogové politiky. Pro r. 2020 byla vyhlášena dvě kola dotačního řízení. V prvním kole byly zveřejněny dvě oblasti podpory – udržení a rozvoj sítě služeb a dále projekty informační, výzkumné a projekty zaměřené na plnění aktivit akčního plánu realizace Národní strategie. V rámci prvního kola dotačního řízení bylo alokováno 226,5 mil. Kč. Druhé kolo dotačního řízení bylo zaměřeno na dofinancování sítě služeb a v rámci něj bylo alokováno dalších 65,678 mil. Kč. V rámci druhé výzvy bylo urgentně reagováno na aktuální situaci v důsledku vzniku pandemie COVID-19 a byl tak brán prioritně zřetel na finanční zajištění řešení negativních dopadů způsobených touto pandemií na poskytování adiktologických služeb.

Rada dále pravidelně projednávala certifikace odborné způsobilosti pro programy poskytující adiktologické odborné služby (pro uživatele drog, závislé a patologické hráče) a další zásadní dokumenty týkající se realizace protidrogové politiky. Na podzim 2020 Rada, vzhledem k tomu, že musela být opětovně vyhlášena veřejná zakázka na nového provozovatele Certifikační agentury, projednala a schválila návrh na prodloužení platnosti certifikátů odborné způsobilosti u 89 služeb, a to do 30. června 2021.

Od srpna 2019 je Výbor Úřadu vlády České republiky pro poskytování účelových dotací pro oblast protidrogové politiky (Dotační výbor) poradním orgánem ředitele Odboru protidrogové politiky, což souvisí se změnou procesu dotačního řízení. Rada má celkem 4 stálé výbory, jejichž činnost zajišťuje sekretariát Rady, a 7 stálých pracovních skupin, sekretariát Rady zajišťuje činnost 5 z nich. Na svém setkání 25. června 2020 Rada rozhodla o zřízení pracovní skupiny, která by byla složena ze zástupců věcně příslušných členů Rady a odborných společností, a která má za úkol zpracovat podrobnou analýzu situace systémového zajištění péče o děti s adiktologickým problémem a následně předložit návrh opatření k řešení identifikovaných problémů.

Navzdory mimořádné situaci Rada i v r. 2020 naplnila svůj mandát a je v oblasti protidrogové politiky (s ohledem na její multidisciplinární rozměr a společenské dopady ovlivňující místní komunitu i celou společnost) nezastupitelným meziresortním orgánem s vysokou autoritou, který dlouhodobě a stabilně plní koordinační roli v oblasti protidrogové politiky České republiky.

Obsah

1	Předseda a členové Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky	5
2	Zaměstnanci sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky	6
3	Přehled činnosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky	8
4	Výstupy sekretariátu Rady.....	30
5	Výstupy členů Rady.....	33
6	Rozdělení a čerpání finančních prostředků	53
7	Zahraničí.....	55
8	Výhled činností na rok 2021	60
9	Zkratky	61
10	Tabulky.....	64

1 Předseda a členové Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Funkční období členů RVKPP, kteří jsou zároveň členy vlády ČR, je podle čl. 3 Statutu Rady vázáno na funkční období vlády. Seznam členů na funkční období vlády zobrazuje tabulka 1-1.

tabulka 1-1: Seznam členů Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky v r. 2020

Jméno	Funkce v reprezentované instituci	Členem Rady	
		od	do
Předseda Rady			
Ing. Andrej Babiš	předseda vlády	13.12.2017	
Výkonný místopředseda Rady			
Mgr. Jarmila Vedralová	ředitelka Odboru protidrogové politiky	01.08.2018	
Člen Rady			
Mgr. et. Mgr. Adam Vojtěch	ministr zdravotnictví	13.12.2017	21.09.2020
prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D.	ministr zdravotnictví	21.09.2020	29.10.2020
doc. MUDr. Jan Blatný, Ph.D.	ministr zdravotnictví	29.10.2020	
Jan Hamáček	ministr vnitra, 1. místopředseda vlády	27.06.2018	
Ing. Robert Plaga, Ph.D.	ministr školství, mládeže a tělovýchovy	13.12.2017	
Dipl.-Pol. Jana Maláčová Msc.	ministerně práce a sociálních věcí	30.07.2018	
Mgr. Marie Benešová	ministerně spravedlnosti	30.04.2019	
Mgr. Lubomír Metnar	ministr obrany	27.06.2018	
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D.	ministerně financí, místopředsedkyně vlády	13.12.2017	
prof. JUDr. Helena Válková, CSc.	zmocněnkyně vlády pro lidská práva	06.05.2019	
Mgr. Tomáš Petříček, Ph.D.	ministr zahraničních věcí	16.10.2018	
Ing. Miroslav Toman, CSc.	ministr zemědělství	27.06.2018	
doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA	ministr průmyslu a obchodu	30.04.2019	
Ing. Klára Dostálová	ministerně pro místní rozvoj	14.12.2020	
genmjr. Mgr. Jan Švejdar	policejní prezident	14.12.2020	
Mgr. Martin Klika, MBA	1. náměstek hejtmana Ústeckého kraje, zástupce Asociace krajů ČR	27.02.2017	
Mgr. Ondřej Sklenář	zástupce České asociace adiktologů	29.10.2014	
MUDr. Jiří Dvořáček	předseda Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně	24.06.2019	
Mgr. et Mgr. Helena Rampachová	předsedkyně Rady Asociace nestátních organizací (A.N.O.)	13.04.2017	
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA	prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb	27.07.2016	
MUDr. Pavel Bém	expert jmenovaný předsedou Rady	01.10.2011	

2 Zaměstnanci sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Sekretariát Rady odpovídá za každodenní implementaci a koordinaci protidrogové politiky včetně zajištění činnosti výborů a pracovních skupin Rady. Součástí sekretariátu Rady je Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (dále „NMS“), které bylo zřízeno usnesením vlády č. 643 ze dne 19. června 2002. Toto odborné pracoviště zajišťuje sběr, analýzu a interpretaci dat o jednotlivých aspektech užívání návykových látek a hazardního hraní. Každoročně vypracovává zhodnocení drogové situace a realizovaných opatření v podobě výroční zprávy o stavu ve věcech drog v ČR, od r. 2014 provádí rovněž zhodnocení stavu v oblasti hazardního hraní a přijatých opatření v podobě výroční zprávy o hazardním hraní v ČR.

Sekretariát Rady je organizační součástí Úřadu vlády České republiky. Funkci sekretariátu Rady vykonává Odbor protidrogové politiky (dále „OPK“), který tvoří dvě oddělení – Oddělení koordinace a financování protidrogové politiky (dále „OKF“) a NMS.

Od r. 2016 je v rámci OPK realizován systémový projekt financovaný z Evropského sociálního fondu (dále „ESF“) *Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky*.

Personální obsazení OPK v r. 2020 a odpovědnosti uvádí tabulka 2-1.

tabulka 2-1: Seznam zaměstnanců Odboru protidrogové politiky (OPK) ke dni 31.12.2020

Odbor protidrogové politiky (OPK)

Jméno	Funkce	Odpovědnost
Mgr. Jarmila Vedralová	ředitelka odboru, výkonná místopředsedkyně Rady, národní koordinátorka pro protidrogovou politiku	řízení odboru a odpovědnost za jeho činnost, plnění úkolů vyplývajících z funkce výkonné místopředsedkyně Rady a národní koordinátorky pro protidrogovou politiku
Eva Špačková	asistentka ředitelky odboru	administrativní, organizační a koordinační zajištění agend ředitelky odboru a chodu odboru

Oddělení koordinace a financování (OKF)

Jméno	Funkce	Odpovědnost
Ing. Lucia Kiššová	vedoucí oddělení	řízení oddělení a odpovědnost za jeho činnost
Bc. Eliška Drbohlavová	vládní rada	dotace na protidrogovou politiku, kontrolní činnost rozpočtář OKF
Daniel Dárek	vládní rada	vertikální a horizontální koordinace, financování protidrogové politiky, evropské fondy
Mgr. Kateřina Horáčková	vládní rada	koordinace v oblasti zahraniční spolupráce
Mgr. Jan Cibulka	vládní rada	horizontální koordinace protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní, alkoholu a tabáku
Mgr. Tereza Černíková	vládní rada	horizontální koordinace protidrogové politiky, primární prevence
Tomáš Klíma (od srpna 2020)	referent	certifikace, dotace na protidrogovou politiku

Projekt „Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky“ (Individuální projekt systémový Rozvoj adiktologických služeb, dále „IPs RAS“)

Jméno	Funkce	Odpovědnost
Mgr. Daniela Havlíčková	referent	garant projektu
Mgr. Martina Pochmanová	referent	finanční a projektový manažer projektu

Mgr. Renáta Habiňáková	referent	analytik nástrojů financování
Mgr. Kryštof Hanzlík	referent	metodik monitoringu – zjišťování potřebnosti a dostupnosti služeb
Mgr. Veronika Havlíčková	referent	metodik – vzdělávání koordinátorů a dalších klíčových osob
Mgr. Michaela Klementová	referent	metodik – vzdělávání zaměstnanců veřejné správy – od 22.07.2020
Tomáš Klíma, DiS.	referent	metodik – specializace na tvorbu místních sítí a spolupráci s dalšími pomáhajícími organizacemi – od 15.06.2020 do 15.09.2020
Mgr. Lukáš Klímek	referent	analytik protidrogové politiky – od 01/2020
Mgr. Gaziza Lutseva	referent	metodik – kvalita služeb – do 14. 01. 2020
Mgr. Elizabeth Nováková	referent	metodik – kvalita služeb – od 15. 01. 2020
Mgr. Ivana Petřová	referent	metodik – vzdělávání zaměstnanců veřejné správy – do 14.04.2020
MgrA. Petr Pleva	referent	metodik – specialista na legislativu
Mgr. et Mgr. Markéta Skálová	referent	metodik – specializace na tvorbu místních sítí a spolupráci s dalšími pomáhajícími organizacemi – od 15.06.2020
Ing. Marta Sobková	referent	metodik – financování adiktologických služeb – od 01/2020
Bc. Jan Šalomoun	referent	metodik – společného informačního systému
Mgr. Zuzana Šimrádová	referent	metodik – specializace na tvorbu místních sítí a spolupráci s dalšími pomáhajícími organizacemi

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS)

Jméno	Funkce	Odpovědnost
doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.	vedoucí oddělení	řízení oddělení a odpovědnost za jeho činnost
Markéta Grygarová, DiS.	asistentka vedoucího oddělení	administrativní a organizační činnost, správa adresářů, distribuce publikací – do 20. listopadu 2020
Eva Klimešová	asistentka vedoucího oddělení	administrativní a organizační činnost, správa adresářů, distribuce publikací – od 20. listopadu 2020
Mgr. Kateřina Grohmannová	vládní rada	monitoring a výzkum - trestněprávní oblast, drogové trhy, systém včasného varování před novými drogami
Mgr. Barbara Janíková	vládní rada	monitoring a výzkum - infekční nemoci spojené s užíváním drog, léčba a služby pro uživatele drog
Mgr. Pavla Chomynová	vládní rada	monitoring a výzkum - populační a školské průzkumy, geografické projekce dat
Ing. Libuše Knytllová (pracuje pro celý odbor)	vládní rada	ekonomika, rozpočet a financování, rozpočtář finančních míst odboru, zahraniční granty
Mgr. Zdeněk Rous	vládní rada	monitoring a výzkum – oblast hazardního hraní
Ing. Eva Franková	editorka	editace internetových prezentací

3 Přehled činnosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Zasedání Rady – přehled a základní projednávaná témata

V r. 2020 se uskutečnila celkem dvě jednání Rady:

Jednání Rady dne 25.06.2020

- I. Kontrola plnění úkolů z předchozích jednání RVKPP
- II. Opatření v oblasti primární prevence rizikového chování (*informace MŠMT*)
- III. Systém péče o děti v ohrožení adiktologickým problémem
- IV. Dopady epidemie COVID-19 na drogovou scénu, uživatele návykových látek a adiktologické služby
- V. Priority a oblasti podpory dotačního řízení ÚV ČR a ostatních ústředních orgánů státní správy v oblasti protidrogové politiky na rok 2021
- VI. Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR za r. 2019
- VII. Informace MPSV k novele zákona o sociálních službách a MZ k novele zákona o zdravotních službách (*ústní informace*)
- VIII. Různé

Jednání Rady dne 05.11.2020 – online

- I. Kontrola plnění úkolů z předchozího jednání Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- II. Návrh na změnu Statutu a Jednacího řádu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- III. Průběžné hodnocení Akčního plánu 2019–2021
- IV. Národní akční plán informačního systému v závislostech (NAPISZ) na období 2020–2022
- V. Návrh na prodloužení certifikátů odborné způsobilosti programům protidrogové politiky
- VI. Metodika sběru dat o sekundární drogové kriminalitě
- VII. Informace o realizaci naloxonového projektu
- VIII. Materiály pro informaci
- IX. Výsledky druhé výzvy k podání žádostí o dotace v rámci dotačního titulu „Protidrogová politika“ Úřadu vlády ČR
- X. Priority CZ PRES
- XI. Informace o průběhu realizace projektu IP RAS
- XII. Různé

Rada jednala v r. 2020 dvakrát (z toho jednou proběhlo jednání online z důvodu nepříznivé epidemiologické situace) a dvakrát hlasovala formou *per rollam*. Dne 3. dubna 2020 Rada schválila *per rollam* doplnění priorit pro dotační titul „Protidrogová politika“ Úřadu vlády ČR o možnost sanace negativních dopadů pandemie koronaviru COVID-19 při poskytování adiktologických služeb. Dne 29. dubna 2020 schválila Rada *per rollam* dle návrhu udělení certifikace odborné způsobilosti programu protidrogové politiky a prodloužení certifikátů odborné způsobilosti programům protidrogové politiky. Dále hlasováním *per rollam* schválila pilotní projekt zajištění dostupnosti naloxonu uživatelům drog v ČR a Výroční zprávu o činnosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky za rok 2019.

Výbory a pracovní skupiny Rady

Pro zajištění realizace klíčových aktivit v oblasti protidrogové politiky má Rada zřízeny stálé pracovní orgány – výbory a pracovní skupiny. V červnu 2020 Rada rozhodla o zřízení ad hoc pracovní skupiny zaměřené na péči o děti s adiktologickým problémem. V r. 2020 byla zahájena pravidelná setkání v oblasti primární prevence rizikového chování, která se zaměřují na výměnu informací, aktualit a podporu spolupráce v této oblasti. Od dubna 2020 jsou pravidelně svolávána setkání s poskytovateli programů primární prevence a od listopadu 2020 se pravidelně setkává

mezirezortní platforma v oblasti primární prevenci. Přehled aktuálních poradních orgánů Rady poskytuje tabulka 3-1.

tabulka 3-1: Přehled výborů a pracovních skupin Rady v roce 2020

Výbory	Pracovní skupiny (dále „PS“)
Výbor zástupců resortů a institucí	PS pro problematiku nelegálních drog
Výbor zástupců regionů	PS pro problematiku hazardních her
Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb (Certifikační výbor)	Meziresortní pracovní skupina pro snížení škod působených alkoholem (MPS SPA)
Poradní výbor pro sběr dat o závislostech	Meziresortní pracovní skupina k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem (MPS KOTA)
	PS pro léčebné využití psychoaktivních látek a rostlin
	PS pro financování protidrogové politiky
	ad hoc PS pro problematiku péče o děti v ohrožení adiktologickým problémem
	Adiktologické fórum
	Pracovní skupiny NMS:
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Monitorování hazardního hraní a jeho dopadů ➤ Populační a školské průzkumy ➤ Úmrtí spojená s užíváním drog ➤ Data trestněprávního sektoru ➤ Problémové užívání drog a využívání adiktologických služeb ➤ Pro infekční nemoci spojené s užíváním drog ➤ Systém včasného varování před novými drogami

3.1.1 Výbory Rady

3.1.1.1 Výbor zástupců resortů a institucí

Výbor zástupců resortů a institucí (dále „VZRI“) zřídila Rada dne 21.06.1999. Ve VZRI se setkávají pracovníci resortů a institucí, kteří v příslušném ministerstvu a/nebo instituci odpovídají za realizaci opatření a aktivit protidrogové politiky a projednávají v něm otázky postupu a spolupráce ve veřejné správě, zejména na centrální úrovni.

Složení Výboru zástupců resortů a institucí předkládá tabulka 3-2.

tabulka 3-2: Seznam členů VZRI ke dni 31.12.2020

Jméno	Reprezentovaná instituce
Předsedkyně	
Mgr. Jarmila Vedralová	Úřad vlády České republiky – OPK
Členové	
Mgr. Svatopluk Pohořelý (zástup)	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Mgr. David Pospíšil	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Ing. Tomáš Jung	Ministerstvo zdravotnictví ČR
Ing. Petr Novák	Ministerstvo zdravotnictví ČR
PhDr. Marta Lébllová	Ministerstvo vnitra ČR
Ing. Bc. Miroslav Veselý	Ministerstvo vnitra ČR
Ing. Pavel Novotný	Ministerstvo financí ČR
Ing. Martin Šabo	Ministerstvo financí ČR
plk. Mgr. Aleš Gorčík	Celní protidrogová jednotka, Generální ředitelství cel, Celní správa ČR
Mgr. Aleš Hrubý	Celní správa ČR – alkohol, tabák, hazardní hry
Mgr. Jaroslav Doskočil	Ministerstvo obrany ČR
Mgr. Gabriela Bažantová	Ministerstvo spravedlnosti ČR
Mgr. Tomáš Koňák	Ministerstvo spravedlnosti – Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
brig. gen. Mgr. Jakub Frydrych	Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR
Ing. Ludmila Gočálová	Ministerstvo zemědělství ČR
Ing. Martin Štěpánek	Ministerstvo zemědělství ČR
Mgr. Jana Klimentová	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Jméno	Reprezentovaná instituce
PhDr. Kateřina Bocianová, Ph.D. doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D. PhDr. Mgr. Andrea Baršová	Ministerstvo zahraničních věcí ČR Úřad vlády ČR – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva, sekretariát Rady vlády pro nestátní neziskové organizace
Ing. Lucia Kiššová Mgr. et Mgr. Jana Kopřivová Mgr. Lenka Kostecká MUDr. Jiří Dolák	Úřad vlády ČR – OPK Ministerstvo zdravotnictví ČR – MPS SPA Ministerstvo zdravotnictví ČR – MPS KOTA Společnost pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně
Mgr. Jiří Richter	Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním (A.N.O.)
prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.	zástupce vysokých škol a výzkumných pracovišť, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy
Mgr. Ondřej Sklenář Michal Němec Bc. Jiří Vimr	Česká asociace adiktologů Asociace poskytovatelů sociálních služeb Asociace krajů ČR

VZRI se v r. 2020 sešel celkem třikrát (09.03., 02.06. a třetí jednání 16.10. proběhlo online z důvodu nepříznivé epidemiologické situace v ČR). Výbor se zabýval zejména oblastí primární prevence, průběžným hodnocením akčního plánu na období 2019–2021, změnou Statutu RVKPP, a také dopady pandemie COVID-19 na adiktologické služby.

3.1.1.2 Výbor zástupců regionů

Výbor zástupců regionů (dále „VZRe“) byl ustaven dne 21.09.2007 za účelem zefektivnění koordinace mezi státem a samosprávou. Členy VZRe jsou krajsí protidrogoví koordinátoři a zástupce Svazu měst a obcí ČR.

Složení Výboru zástupců regionů v roce 2020 popisuje tabulka 3-3.

tabulka 3-3: Seznam členů VZRe ke dni 31.12.2020

Jméno	Reprezentovaná instituce
Předsedkyně	
Ing. Lucia Kiššová	Úřad vlády České republiky – OPK
Členové	
Bc. Petra Havlíková	Magistrát hl. m. Prahy
Ing. Bc. Dana Janečková, DiS.	KÚ Středočeského kraje
Mgr. Marek Nerud	KÚ Jihočeského kraje
Ing. Pavlína Kučerová	KÚ Plzeňského kraje
Bc. Jiří Vimr	KÚ Karlovarského kraje
Mgr. Eva Kalinová	KÚ Ústeckého kraje
Mgr. Jana Pavlů	KÚ Libereckého kraje
Mgr. Jan Homuta	KÚ Pardubického kraje
Mgr. Lukáš Jakubec	KÚ Královéhradeckého kraje
Bc. Monika Havelková	KÚ Kraje Vysočina
Mgr. Lenka Možná	KÚ Jihomoravského kraje
Mgr. Petr Horyanský	KÚ Zlínského kraje
Mgr. Jitka Marková	KÚ Moravskoslezského kraje
Mgr. Zuzana Starostová	KÚ Olomouckého kraje
Bc. Antonín Kuchař	Svaz měst a obcí ČR
doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Většina spolupráce s krajskými protidrogovými koordinátory se v roce 2020 zaměřila prioritně na výměnu aktuálních informací a řešení akutních problémů v souvislosti s pandemií COVID-19 a dále na běžnou koordinaci a metodickou podporu.

3.1.1.3 Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb

Výbor Rady pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb (dále „Certifikační výbor“) byl zřízen usnesením Rady dne 29.01.2004. Certifikační výbor předkládá Radě návrhy na udělení,

neudělení či odebrání certifikace odborné způsobilosti. Jeho členy jsou zástupci resortů, krajů a odborných společností.

Složení Certifikačního výboru v roce 2020 popisuje tabulka 3-4.

tabulka 3-4: Seznam členů Certifikačního výboru ke dni 31.12.2020

Jméno	Reprezentovaná instituce
Předsedkyně	
Ing. Lucia Kiššová	Úřad vlády ČR – OPK
Členové	
Tomáš Klíma, DiS.	Úřad vlády ČR – OPK
Mgr. et Mgr. Jana Kopřivová	Ministerstvo zdravotnictví ČR
Mgr. Eva Heisslerová	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Mgr. Vladimír Sklenář	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
PhDr. Marta Léblová	Ministerstvo vnitra ČR
Mgr. Marek Nerud	KÚ Jihočeského kraje
Mgr. Ondřej Počarovský	Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním (A.N.O.)
MUDr. Jiří Dolák	Společnost pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně

V roce 2020 neproběhlo žádné zasedání výboru. Vzhledem k faktu, že se během roku 2020 nepodařilo vysoutěžit novou certifikační agenturu a proces certifikací byl pozastaven, výbor svým rozhodnutím per rollam ze dne 28.01.2020 pouze doporučil Radě prodloužit platnost certifikátů odborné způsobilosti těm službám, kterým končila platnost. Na základě tohoto doporučení Rada rozhodnutím č. 02/0420 ze dne 29. dubna 2020 prodloužila platnost certifikátu odborné způsobilosti 52 službám.

Následně rozhodnutím č. 05/1120 ze dne 5. listopadu byla výše zmíněným 52 službám a dalším 37 službám prodloužena platnost certifikátů do konce června roku 2021. Po ukončení procesu veřejné zakázky, následném vysoutěžení nové certifikační agentury a znovuzahájení realizace místních šetření se očekává vytvoření nového Certifikačního výboru a zahájení jeho činnosti.

3.1.1.4 Poradní výbor pro sběr dat o závislostech

Výbor byl ustaven usnesením Rady č. 296 ze dne 26.03.2003 jako pracovní orgán Rady, který dohlíží na činnost NMS při monitorování situace v oblasti užívání návykových látek a jeho následků. Jeho členy jsou odborníci v oblasti sběru a analýzy dat o užívání drog a jeho dopadů z různých vědních oborů a zástupci dotčených institucí a resortů. Složení Výboru v roce 2020 obsahuje tabulka 3-5

tabulka 3-5: Seznam členů Poradního výboru pro sběr dat o závislostech ke dni 31.12.2020

Jméno	Reprezentovaná instituce
Předseda	
PhDr. Ladislav Csémy	Národní ústav duševního zdraví
Členové	
doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.	Úřad vlády ČR – NMS
Mgr. Vladimír Sklenář	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Mgr. Eva Heisslerová	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Mgr. Lenka Kostelecká	Ministerstvo zdravotnictví ČR
Ing. Michal Řeháček	Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
pplk. Ing. Martina Kaprová	Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR
PhDr. Marta Léblová	Ministerstvo vnitra ČR
Ing. Martin Šabo	Ministerstvo financí ČR
neobsazeno	Generální ředitelství cel, Celní správa ČR

Mgr. Jana Pavlů	Asociace krajů České republiky
Mgr. Claudia Varhol	Svaz měst a obcí ČR
MUDr. Petr Popov	Společnost pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně
RNDr. Jiří Jarkovský, Ph.D.	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Mgr. Hana Melicharová	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
doc. Mgr. Roman Gabrhelík, Ph.D.	Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze
Mgr. Jiří Richter	Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním (A.N.O.)Analyticko-výzkumný tým Laxus z.ú.
Bc. Artem Vartanyan	Fakulta sociálních studií Ostravská univerzita v Ostravě
Mgr. Jakub Černý	

V r. 2020 se uskutečnila tři jednání Výboru. Předmětem jednání dne 15.06. byla Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v roce 2019 a dne 01.10. a 15.10. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019. Výbor doporučil předložit obě výroční zprávy Radě a následně je předložit pro informaci vládě ČR.

3.1.2 Pracovní skupiny Rady

Ke klíčovým dílčím oblastem protidrogové politiky zřídila Rada stálé pracovní skupiny (dále „PS“). V r. 2015 byla Radou schválena a provedena revize pracovních skupin. Rada zřídila PS pro problematiku nelegálních drog, PS pro problematiku hazardního hraní, PS pro léčebné využití psychoaktivních látek a rostlin, a dále Adiktologické fórum. Dále pracovní skupiny v gesci Ministerstva zdravotnictví, které jsou zároveň i poradními pracovními skupinami Rady, a to Meziresortní pracovní skupinu pro snížení škod působených alkoholem (dále „MPS SPA“) a Meziresortní pracovní skupinu k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem (dále „MPS KOTA“).

3.1.2.1 Pracovní skupina pro problematiku nelegálních drog

Pracovní skupina byla zřízena v srpnu 2015, pracuje v gesci sekretariátu Rady, mezi hlavní oblasti činnosti patří řešení otázek a příprava podkladů pro jednání RVKPP v oblasti prevence, léčby, prosazování práva v oblasti nelegálních drog, koordinace realizace aktivit akčního plánu pro oblast nelegálních látek a zajištění spolupráce a koordinace jednotlivých institucí v ČR. Jednání PS se v roce 2020 neuskutečnilo.

3.1.2.2 Pracovní skupina pro problematiku hazardních her

Pracovní skupina byla zřízena v srpnu 2015, pracuje v gesci sekretariátu Rady, mezi hlavní oblasti činnosti patří řešení otázek a příprava podkladů pro jednání Rady v oblasti prevence, léčby, prosazování práva v oblasti hazardního hraní, koordinace realizace aktivit akčního plánu pro oblast hazardního hraní a zajištění spolupráce a koordinace jednotlivých institucí v ČR. Jednání PS se v roce 2020 neuskutečnilo.

3.1.2.3 Meziresortní pracovní skupina k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem (MPS KOTA)

Jednání MPS KOTA, která je zřízena jako poradní orgán ministra zdravotnictví a zároveň Rady, nebylo v r. 2020 svoláno, a to zejména z důvodů nepříznivé epidemiologické situace související s pandemií COVID-19, která přetrvávala po většinu roku 2020, a s tím spojených opatření.

Činnost MPS KOTA však pokračovala zejména prostřednictvím elektronické komunikace. V prvním pololetí roku 2020 byla v úzké spolupráci se členy MPS KOTA připravena Čtvrtá zpráva o implementaci Rámcové úmluvy WHO o kontrole tabáku /FCTC/ v České republice (respektive návrh vyplnění příslušného on-line dotazníku), která byla postoupena Sekretariátu FCTC. V druhém pololetí bylo využito platformy MPS KOTA např. při konzultaci ohledně přípravy

Průběžného hodnocení Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na období 2019–2021.

Ve 4. čtvrtletí 2020 se někteří členové MPS KOTA zastupující zejména věcně příslušné rezorty podíleli na vyplnění rozsáhlého dotazníku pro členské státy EU v rámci studie pro potřeby Evropské komise k problematice/regulaci nekuřáckého prostředí a reklamy na tabákové a související výrobky. Konzultace však probíhaly průběžně dle potřeby i k jiným dílčím záležitostem (např. ohledně záležitostí souvisejících s FCTC). Průběžně také probíhala v rámci MPS KOTA výměna informací a komunikace se členy týkající se aktuálních témat v oblasti kontroly tabáku jak na národní, tak mezinárodní úrovni. Informováno bylo např. o (mezinárodních) webinářích a konferencích na témata související s kontrolou tabáku, některých legislativních záležitostech, aktuálních výsledcích průzkumů ohledně prevalence užívání tabáku, Tobacco Control Scale 2019 atd.

V září 2020 došlo ke změně na pozici předsedy této pracovní skupiny. Předsedou se stal nový náměstek pro zdravotní péči prof. MUDr. Aleksy Šedo, DrSc., který v této funkci nahradil prof. MUDr. Romana Prymulu, CSc., Ph.D.

3.1.2.4 Meziřesortní pracovní skupina pro snížení škod působených alkoholem (MPS SPA)

Jednání MPS SPA, která je zřízena jako poradní orgán ministra zdravotnictví a zároveň Rady, nebylo v r. 2020 svoláno, a to zejména z důvodů nepříznivé epidemiologické situace související s COVID-19, která přetrvávala po většinu roku 2020, a s tím spojených opatření.

Činnost MPS SPA však pokračovala zejména prostřednictvím elektronické komunikace. V průběhu roku bylo využito platformy MPS SPA např. při konzultaci ohledně přípravy průběžného hodnocení Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na období 2019–2021. Někteří členové MPS SPA zastupující zejména věcně příslušné rezorty se rovněž podíleli na připomínkování připravované publikace OECD na téma řešení škodlivého užívání alkoholu či s nimi byla konzultována problematika regulace reklamy na alkoholické nápoje atd. Konzultace však probíhaly průběžně dle potřeby i k jiným dílčím záležitostem.

Průběžně také probíhala v rámci MPS SPA výměna informací a komunikace se členy MPS SPA týkající se aktuálních témat v oblasti problematiky alkoholu jak na národní, tak mezinárodní úrovni. Informováno bylo např. o některých legislativních záležitostech, aktivitách WHO v oblasti alkoholu atd.

V září 2020 došlo ke změně na pozici předsedy této pracovní skupiny. Předsedou se stal nový náměstek pro zdravotní péči prof. MUDr. Aleksy Šedo, DrSc., který v této funkci nahradil prof. MUDr. Romana Prymulu, CSc., Ph.D.

3.1.2.5 Pracovní skupina pro léčebné využití psychoaktivních látek a rostlin

Pracovní skupina byla zřízena Radou v listopadu 2015 a současně nahradila zanikající Pracovní skupinu pro revizi postupu zavádění zákona pro léčbu konopím do praxe. Pracovní skupina se zabývá problematikou použití psychoaktivních látek a rostlin ve výzkumu a v léčbě, zejména v adiktologii, včetně použití farmak k substituční léčbě, v psychiatrii, při léčbě bolesti a léčebného využití konopí. Řeší zejména otázky dostupnosti legálního a *lege artis* použití psychoaktivních látek a rostlin, včetně odstraňování bariér jejich použití, dále otázky zneužívání psychoaktivních látek a rostlin, včetně úniku léčiv na černý trh a souvisejících negativních faktorů, otázky nastavení legislativních a dalších mechanismů ovlivňujících jejich využití. V r. 2020 se PS nesešla.

3.1.2.6 Pracovní skupina pro financování protidrogové politiky

Rada v r. 2012 obnovila činnost meziřesortní pracovní skupiny pro financování protidrogové politiky (pracovní skupina byla založena v r. 2007). V minulosti probíhala práce PS především prostřednictvím elektronické komunikace a zabývala se např. materiálem Analýza a řešení vlivu ESF na financování služeb pro uživatele návykových látek a návrh na řešení v případě výpadku

tohoto zdroje, možnosti využití víceletého financování a zapojení ESF do koordinovaného financování protidrogové politiky. V r. 2020 se PS nesešla.

3.1.2.7 Adiktologické fórum

Od září 2013 převzal sekretariát Rady záštitu nad odbornou diskusní platformou Adiktologické fórum, které původně vzniklo v r. 2011 pod záštitou Kliniky adiktologie. V r. 2015 Adiktologické fórum získalo statut pracovní skupiny Rady. Cílem Adiktologického fóra je pravidelné setkávání odborníků i pracovníků z oblasti adiktologie. Platforma je zaměřena na výměnu zkušeností, diskusi příkladů dobré praxe, koordinaci společných aktivit, a to včetně tvorby koncepce a rozvoje oboru.

V r. 2020 se fórum uskutečnilo celkem pětkrát (29.07., 02.09., 08.10., 06.11. a 09.12.). Všechna jednání proběhla vzhledem k epidemiologické situaci online. Během těchto setkání byla diskutována následující témata: Koncepce rozvoje sítě adiktologických služeb, koncepce dětské adiktologie, zdravotní výkony v adiktologii, reforma psychiatrické péče v kontextu adiktologie, pilotní projekt zajištění dostupnosti naloxonu uživatelům drog v ČR, informace k dotačnímu řízení RVKPP a priority financování, a další relevantní informace z odborných společností, organizací a adiktologických služeb. Na bázi Adiktologického fóra vznikla na začátku epidemie COVID-19 otevřená platforma pro sdílení zkušeností a aktuální situace v adiktologických službách, viz kapitola 3.3.1.

3.1.2.8 Ad hoc pracovní skupina pro problematiku péče o děti v ohrožení adiktologickým problémem

Pracovní skupina byla zřízena Radou v červnu 2020 za účelem zpracování podrobné analýzy situace systémového zajištění péče o děti s adiktologickým problémem a následného předložení návrhů odpovídajících opatření k řešení identifikovaných problémů.

Jednání PS se v roce 2020 uskutečnilo dvakrát, a to 20.08. a 12.10. Z důvodu epidemiologické situace proběhlo jednání online. Předmětem těchto jednání bylo ustanovení činnosti PS a mapování legislativy a institucionálního zajištění v oblasti péče o děti v ohrožení adiktologickým problémem.

3.1.3 Pracovní skupiny NMS

3.1.3.1 Pracovní skupina Monitorování hazardního hraní a jeho dopadů

Pracovní skupina byla ustavena v r. 2015 za účelem zpracování výroční zprávy o hazardním hraní v České republice. Zabývá se monitoringem výskytu hazardního hraní v populaci včetně jeho intenzivních/problematických a závislostních forem, výskytu zdravotních a sociálních problémů a následků spojených s hazardním hraním, dostupnosti preventivních, poradenských a léčebných intervencí a programů a výsledků jejich vyhodnocení. Pracovní skupina se v r. 2020 nesešla.

3.1.3.2 Pracovní skupina Populační a školské průzkumy

Pracovní skupina se věnuje metodické stránce přípravy a realizace populačních průzkumů, shromažďuje výsledky z nich a sleduje vývoj v oblasti klíčového indikátoru¹ užívání drog v populaci. Je složena ze zástupců odborných institucí, které v ČR realizují celopopulační nebo školské studie. V r. 2020 se PS vzhledem k epidemiologické situaci nesešla, probíhaly pouze pravidelné konzultace s agenturami pověřenými sběrem dat celopopulačních studií (Národní výzkum užívání návykových látek, Prevalence užívání drog v populaci ČR, Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví).

Schůzky realizačního týmu studie ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách) neprobíhaly pravidelně – poslední vlna sběru dat na vybraných školách proběhla na jaře 2019,

¹ EMCDDA vyvinulo 5 klíčových indikátorů, které představují minimální soubor dat umožňující kvalifikovaně zhodnotit míru a závažnost zneužívání drog na mezinárodní, národní, regionální či lokální úrovni. Klíčovými indikátory jsou: populační a školské průzkumy, odhady prevalence problémového užívání drog, žádosti o léčbu v souvislosti s užíváním drog, infekční nemoci spojené s užíváním drog, předávkování a úmrtí spojená s užíváním drog.

v září 2020 byly zveřejněny výsledky české části studie ESPAD a v listopadu 2020 byla zveřejněna mezinárodní zpráva ze studie.

3.1.3.3 Pracovní skupina Úmrtí spojená s užíváním drog

Pracovní skupina se věnuje zejména sběru dat ze speciálního registru na 13 soudně lékařských odděleních v ČR. Dále se skupina zabývá zlepšením hlášení dat o drogových úmrtích v obecném registru mortality ČR. Od 01.04.2012 platí zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve kterém je mezi národními zdravotními registry nově zařazen Národní registr pitev a toxikologických vyšetření prováděných na oddělení soudního lékařství spravovaný Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (dále „ÚZIS“), který od r. 2015 nahradil speciální registr drogových úmrtí. Tato PS se v r. 2020 nesešla.

Program distribuce naloxonu uživatelům drog jako prevence smrtelných předávkování a jeho zahájení v ČR bylo předmětem jednání Rady v r. 2020.

3.1.3.4 Pracovní skupina Data trestněprávního sektoru

Pracovní skupina se zabývá otázkami sběru a analýzy dat z oblasti snižování nabídky drog a drogových trhů. PS se v r. 2020 nesešla, komunikace probíhala prostřednictvím e-mailu a byly realizovány individuální schůzky s ohledem na řešená výzkumná témata (např. sběr dat o záchytech, sběr dat o přestupcích, kriminalita v souvislosti s hraním hazardních her, sekundární drogová kriminalita, studie ve vězeňské populaci).

3.1.3.5 Pracovní skupina Problémové užívání drog a využívání adiktologických služeb

Pracovní skupina se zabývá odhadem prevalence a úmrtnosti problémových uživatelů drog a metodickými otázkami, přípravou vhodných zdrojů dat a provedením studií. PS se rovněž věnuje problematice sběru dat týkajících se uživatelů návykových látek, kteří se léčili v daném roce ve zdravotnických či nezdravotnických zařízeních. Úkolem skupiny je zajištění dat ve struktuře požadované Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogové závislosti (dále „EMCDDA“) a koordinace jejich sběru. V současné době se PS schází v rámci Rady Národního registru léčby uživatelů drog, jehož členy tvoří většina členů pracovní skupiny. Tato PS se v r. 2020 nesešla.

3.1.3.6 Pracovní skupina Infekční nemoci spojené s užíváním drog

Pracovní skupina se zabývá problematikou infekčních nemocí spojených s užíváním drog. Jejím úkolem je především zajištění standardizovaného sběru dat ve struktuře požadované EMCDDA a zajištění propojenosti systému sběru dat mezi relevantními institucemi. Dále se zabývá možnostmi testování aktivních uživatelů drog především v nízkoprahových zařízeních a zjišťováním prevalence/incidence infekčních nemocí u uživatelů drog.

V rámci akčního plánu Eliminace virové hepatitidy typu C mezi uživateli drog v České republice: východiska a akční plán na období 2019–2021 NMS v roce 2020 spolupracovalo na čtyřech kulatých stolech k zajištění spolupráce mezi specialisty na léčbu virové hepatitidy C (dále VHC) a adiktologickými službami, přičemž dvě setkání proběhla online.

3.1.3.7 Pracovní skupina Systém včasného varování před novými drogami

Na základě rozhodnutí Rady 2005/387/JHA přijatého dne 10.05.2005 byl v rámci EU vytvořen systém pro výměnu informací o nových psychoaktivních látkách, hodnocení rizik spojených s jejich užíváním a jejich kontrolu. PS shromažďuje a vyhodnocuje data o výrobě, distribuci a užívání nových psychoaktivních látek v ČR a zajišťuje rychlou výměnu informací jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.

V r. 2020 se skupina sešla jednou, a to 30.11. Diskutována byla následující témata – vývoj situace v oblasti nových psychoaktivních látek v EU a ČR, aktivity v rámci projektů DRUGS INFO SITE a ESCAPE a jejich přínos pro EWS, problematika dopingu, únik buprenorfinu na černý trh, naloxonový program a zneužívání oxidu dusného. Mimo setkání probíhala e-mailová a osobní komunikace.

Odborná činnost sekretariátu – naplňování dlouhodobých cílů vyplývajících ze statutu Rady nebo stanovených zasedání Rady

3.1.4 Koordinace realizace národní strategie protidrogové politiky a jejích akčních plánů

OPK zajišťuje každodenní koordinaci protidrogové politiky a plnění aktivit akčních plánů protidrogové politiky.

3.1.4.1 Koordinační aktivity sekretariátu RVKPP v době pandemie COVID-19

OPK organizoval od začátku pandemie COVID-19 v ČR on-line jednání na bázi Adiktologického fóra se zástupci poskytovatelů adiktologických služeb a zastřešujících organizací, kde byly sdíleny aktuality z dění ve službách v návaznosti na epidemiologickou situaci. V prvních dnech a týdnech nouzového stavu (na přelomu března a dubna) vydal OPK, po vzájemných konzultacích s poskytovateli služeb a ve spolupráci s odbornými společnostmi, řadu doporučení pro fungování služeb a pro práci s klienty:

- *Doporučení adiktologickým službám v období karanténních opatření v souvislosti s COVID-19;*
- *Doporučení k poskytování adiktologických služeb ve zdravotních službách v období karanténních opatření v souvislosti s COVID-19;*
- *Doporučení pro adiktologické služby pro případ, že se na ně obracejí klienti s žádostí o dekontaminaci/vyprání použitých látkových roušek k jejich dalšímu použití;*
- *Specifika osob, které užívají intenzivně návykové látky nebo které trpí závislostí na návykových látkách nebo tzv. nelátkovými závislostmi - v souvislosti s COVID-19;*
- *Doporučený postup pro hygienický servis v nízkoprahových adiktologických službách – COVID-19;*
- *Doporučení pro používání ochranných osobních prostředků v adiktologických službách;*
- *Souhrn aktuální praxe programů primární prevence v období karanténních opatření v souvislosti s COVID-19.*

V návaznosti na komunikaci s poskytovateli adiktologických služeb prostřednictvím této platformy byl v průběhu léta také vytvořen, připomínkován a konzultován dokument Doporučení k poskytování adiktologických služeb v souvislosti s COVID-19, který byl schválen usnesením Rady č. 04/0620 ze dne 25. června 2020 a následně vydán dne 17. září 2020 s cílem připravit adiktologické služby na možné zhoršení epidemiologické situace v souvislosti s šířením COVID-19. Zmíněná doporučení jsou k nalezení na webových stránkách drogy-info.cz.

Na online setkáních byla projednávána především aktuální témata ochrany pracovníků v adiktologických službách před nákazou, zajištění provozu adiktologických služeb a také probíhalo sdílení příkladů dobré praxe. Dále byly sdíleny zkušenosti ohledně testování na COVID-19 a zapojení služeb do studie ADI-COVID-19, která byla organizována OPK. OPK spolupracoval se zástupci samospráv a dotčenými resorty a na základě aktuálních informací intenzivně jednal o zajištění poskytovatelů adiktologických služeb ochrannými prostředky. Zároveň byla se zástupci zdravotních pojišťoven projednána a uznána úhrada poskytování intervence online formou ze systému veřejného zdravotního pojištění.

OPK také od začátku pandemie COVID-19 v ČR organizoval pravidelná on-line jednání i s poskytovateli primární prevence rizikového chování, v rámci kterých poskytovatelé sdíleli příklady dobré praxe a informace týkající se aktuální situace, jako jsou například trendy v cílové skupině, využití zaměstnanců a aktuální aktivity poskytovatelů.

V návaznosti na tato jednání vznikly ve spolupráci s poskytovateli programů primární prevence souhrny jejich aktuálních aktivit:

- *Souhrn aktuální praxe programů primární prevence v období karanténních opatření v souvislosti s COVID-19;*
- *Přehled aktivit programů primární prevence.*

OPK rovněž oslovil kraje ve věci zajištění podpory poskytovatelům adiktologických služeb a programů primární prevence i během pandemie COVID-19 a poskytl doporučení ředitelům škol ve věci důležitosti preventivní práce, zejména po znovuotevření škol. V souvislosti s těmito aktivitami byl po jednání s MŠMT uvolněn prostor v pravidelném bulletinu MŠMT pro školy, ve kterém byly ze strany OPK zveřejněny dva články:

- *Až se sejdem ve škole: čemu věnovat pozornost a jak postupovat po návratu do škol;*
- *Negativní působení aktuální situace na děti a dospívající: Zkušenosti odborníků v oblasti primární prevence.*

Na podněty jednání platformy poskytovatelů programů primární prevence přijala Rada usnesení č. 09/5/1120, ve kterém potvrzuje on-line formu primární prevence jako legitimní způsob její realizace a doporučuje MŠMT, krajům a městům, aby v době, po kterou budou uzavřeny školy, byla tato forma hrazena a poptávána. V návaznosti na jednání poskytovatelů primární prevence bylo také Klinikou adiktologie realizováno dotazníkové šetření zaměřené na zhodnocení stavu a potřeb v oblasti školské prevence rizikového chování během druhé vlny pandemie COVID-19.

3.1.4.2 Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027

Národní strategie 2019–2027 byla projednána Radou dne 26. března 2019 a dne 13. května 2019 ji schválila vláda ČR usnesením č. 329. Nová národní strategie navazuje na Národní strategii 2010–2018. Při její tvorbě byly reflektovány závěry hodnocení úspěšnosti strategie předešlé i současný stav vědeckého poznání v oblasti závislostního chování.

3.1.4.3 Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021

Akční plán je implementačním dokumentem Národní strategie 2019–2027 a zaměřuje se na oblasti užívání návykových látek (alkoholu, tabáku a nelegálních drog), patologického hráčství a dalších procesních závislostí. Nově se zaměřuje i na problematiku léčivých přípravků s obsahem psychoaktivních látek, konopí a kanabinoidů a nadužívání internetu a nových technologií v české společnosti. Akční plán byl projednán Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky dne 13. listopadu 2019 a dne 16. prosince 2019 ho schválila vláda ČR usnesením č. 930. V roce 2020 proběhlo průběžné hodnocení plnění Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021, jehož výsledky byly zpracovány ze strany OPK ve spolupráci s dotčenými rezorty a aktéry. Rada vzala hodnocení na vědomí na svém jednání dne 5. listopadu 2020.

3.1.4.4 Další aktivity

3.1.4.4.1 Naloxonový program

Programy distribuce naloxonu (tzv. take-home naloxone programy) spočívají v poskytování naloxonu zdarma klientům, příbuzným či profesionálům přicházejícím do kontaktu s uživateli opioidů, kteří předávkovaným osobám naloxon aplikují. Tyto programy zatím nebyly v ČR zavedeny ani testovány. V dubnu 2020 byl Radou schválen pilotní Projekt zajištění dostupnosti naloxonu uživatelům drog v ČR, v listopadu 2020 Rada schválila možnost rozšíření projektu o další programy. Projekt koordinuje NMS a od dubna 2021 je realizován v 7 městech (Praha, Mladá Boleslav, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno) 10 organizacemi ve 14 programech. Distribuovaným přípravkem je nosní sprej Nyxoid® obsahující 1,8 mg naloxonu v jedné dávce.

V srpnu 2019 byl Radou schválen dokument Eliminace virové hepatitidy typu C mezi uživateli drog v České republice: východiska a akční plán 2019–2021, který se zaměřuje na zlepšení v celé kaskádě péče o pacienty s VHC. V roce 2019 a 2020 byl realizován cyklus seminářů s cílem zlepšit spolupráci mezi adiktologickými programy a centry pro léčbu VHC. V r. 2019 a 2020 organizovala A.N.O. ve spolupráci s NMS cyklus seminářů (v r. 2020 částečně on-line) na téma mezioborové spolupráce při testování a léčbě uživatelů drog.

3.1.5 Realizace protidrogové politiky v krajích

OPK zajišťuje koordinaci a komunikaci s krajskými protidrogovými koordinátory. Pro tuto komunikaci byl zřízen Výbor zástupců regionů (viz výše). V každém kraji je pověřený pracovník vykonávající funkci krajského protidrogového koordinátora. Místních protidrogových koordinátorů je cca 180–190 v obcích s rozšířenou působností. Krajské protidrogové koordinátory zpracovávají výroční zprávu o realizaci protidrogové politiky v krajích, za r. 2020 tuto zprávu odevzdalo 12 krajů a všechny kraje poskytly informace o finančním zajištění protidrogové politiky v jednotlivých krajích. Všechny kraje mají zpracovány specifické strategické dokumenty protidrogové politiky nebo je protidrogová politika obsažena ve strategických dokumentech s širším tematickým záběrem.

V r. 2020 se uskutečnilo celkem 23 pracovních cest zástupců OPK, v rámci kterých byla komunikována koordinace vertikální protidrogové politiky.

V únoru 2020 uskutečnil OPK návštěvy adiktologických služeb ve všech krajích ČR. Tři týmy, které vedla národní koordinátorka pro protidrogovou politiku a vedoucí oddělení OKF a NMS, si daly za cíl zmapovat potřeby a problémy v poskytování služeb a problémy v práci s klienty a pacienty. Během návštěv byla rovněž diskutována efektivita a spolupráce v rámci politiky v oblasti závislosti v ČR.

Na jaře 2020 rovněž proběhly pravidelné výjezdy národní koordinátorky pro protidrogovou politiku se svým týmem do jednotlivých adiktologických služeb a jejich center po celé ČR, kde s jejich vedením a zaměstnanci projednala aktuální situaci a potřeby zařízení. Původně naplánovaný harmonogram cest narušila pandemie COVID-19. I tak se podařilo navštívit celkem 18 center adiktologických služeb v Praze, středních Čechách, západních, severních a jižních Čechách a severní Moravě (viz kapitola 3.5.6 Další komunikační aktivity).

3.1.6 Certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb pro uživatele drog, závislé a patologické hráče

OPK garantuje proces certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb pro uživatele drog, závislé a patologické hráče. Systém certifikací schválila vláda usnesením č. 300 ze dne 16. března 2005. Certifikát odborné způsobilosti dokládá, že poskytovatel služeb zajišťuje péči cílové skupině na odborné úrovni v souladu s obecně uznávanými kritérii stanovenými ve Standardech odborné způsobilosti pro zařízení a programy poskytující adiktologické odborné služby. Certifikát lze udělit podle míry naplnění Standardů odborné způsobilosti na dobu 1–4 let.

V r. 2020 bylo po ukončení smlouvy s certifikační agenturou rozhodnuto o prodloužení platnosti certifikátů odborné způsobilosti (viz kapitola 3.2.1.4 Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb).

Rada v r. 2020 projednala schválení 8 certifikátů odborné způsobilosti, které byly nejprve projednány Certifikačním výborem v prosinci 2019, následně schválila prodloužení platnosti certifikátů odborné způsobilosti 57 službám do konce října roku 2020 a poté i prodloužení celkově 89 službám do konce června roku 2021. Přehled celkového počtu certifikovaných programů podle typu služby v letech 2013–2020 poskytuje tabulka 3-6.

tabulka 3-6: Celkový počet certifikovaných programů adiktologických služeb v letech 2013–2020

Typ služeb	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Detoxifikace	2	2	3	3	3	3	4	4
Terénní programy	49	52	53	51	52	52	53	53
Kontaktní a poradenské služby	50	52	52	52	53	52	53	53
Ambulantní léčba	18	19	22	28	32	36	42	42
Stacionární programy	1	1	1	1	1	1	1	1
Krátkodobá a střednědobá lůžková péče	2	5	6	6	6	6	7	7
Rezidenční péče v terapeutické komunitě	10	10	10	10	10	10	10	10
Doléčovací programy	17	17	18	19	18	19	20	20*
Substituční léčba	7	7	8	8	8	8	9	9
Adiktologické služby ve vězení	–	–	–	4	6	7	7	7
Celkem	156	165	173	182	189	194	206	206

* 18 ADP včetně chráněného bydlení.

Důležitou změnou v zajištění systému certifikace odborné způsobilosti je ukončení smlouvy s Certifikační agenturou CEKAS Národního vzdělávacího fondu o.p.s. ke dni 31.12.2019. V r. 2020 se z důvodu opakovaného vyhlášení veřejné zakázky nepodařilo ukončit proces veřejné zakázky. Při prvním vyhlášení veřejné zakázky se nepřihlásil žádný zájemce. Výše uvedené služby mají tedy platnost certifikátů odborné způsobilosti minimálně do konce června 2021.

3.1.7 Financování a schvalování dotací na realizaci projektů protidrogové politiky

Rada koordinuje efektivní financování protidrogové politiky, priority dotačních řízení a v r. 2020 vzala na vědomí návrhy dotací na realizaci programů a služeb protidrogové politiky ze státního rozpočtu z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády ČR.

V průběhu r. 2020 bylo poskytnuto celkem 292,151 mil. Kč na realizaci 398 projektů protidrogové politiky v rámci dvou kol dotačního řízení.

V prvním kole dotačního řízení bylo poskytnuto celkem 226,473 mil. Kč pro 220 projektů. V rámci dotačního řízení byly vyhlášeny dvě oblasti podpory: oblast I. zahrnovala síť služeb a projektů, jejichž cílovou skupinou jsou uživatelé nelegálních návykových látek, hazardní/patologičtí hráči, uživatelé alkoholu a tabáku nebo osoby ohrožené uvedeným závislostním chováním, oblast II. zahrnovala projekty informační, výzkumné a projekty zaměřené na plnění aktivit akčních plánů realizace národní strategie protidrogové politiky.

Druhé kolo dotačního řízení bylo zaměřeno na dofinancování projektů protidrogové politiky a sanaci zvýšených nákladů způsobených pandemií COVID-19. Adiktologické služby jsou často služby tzv. v první linii a pracují s velmi rizikovou klientelou i v rámci pandemie COVID-19. Z tohoto důvodu rovněž výrazně narostly náklady služeb na ochranné pomůcky a dezinfekční prostředky. V roce 2020 bylo podpořeno 178 žádostí v celkové výši 65,678 mil. Kč. V průběhu roku 2020 příjemci dotací neprovedli vratku.

Všechny neinvestiční dotace poskytnuté ze státního rozpočtu na realizaci projektů protidrogové politiky jsou každoročně vkládány do aplikace CEDR (Centrální registr dotací ze státního rozpočtu) a do aplikace DOTINFO, které jsou spravovány Ministerstvem financí ČR (dále „MF“).

Zaměstnanci OPK se rovněž účastní veřejnosprávních kontrol, které jsou realizovány oddělením kontroly Úřadu vlády ČR, a to z pozice odborných pracovníků zabývajících se věcným plněním projektů. Během r. 2020 bylo naplánováno 28 následných veřejnosprávních kontrol na dotaci získanou v r. 2019. V rámci kontrol je kromě zázemí organizace navštívena přímo realizovaná služba (konkrétně šlo o 2 terénní programy, 1 programů informace, věda, výzkum, 7 kontaktních center či center s terénními programy, 2 terapeutické komunity, 9 programů ambulantní léčby, 4 ambulantní doléčovací programy (včetně chráněného bydlení), 1 program primární prevence, 1 službu poradenství, 1 program detoxifikace). Tyto kontroly jsou ze strany OPK zaměřeny na věcná

plnění projektu, kontrolu materiálně-technického zázemí služby, konkrétní realizaci služby, vykazování dat, která jsou uvedena v průběžných, resp. závěrečných zprávách atd. Tyto veřejnosprávní kontroly jsou využívány rovněž jako dohledový mechanismus v rámci procesu certifikací odborné způsobilosti. Projekty, jež podléhají kontrole, totiž disponují certifikáty odborné způsobilosti, a může být tedy posouzeno, zda služby např. realizují nápravu nedostatků, které jim byly v rámci certifikačního místního šetření vytknuty, či jsou realizovány bez nedostatků. Vzhledem ke zhoršené epidemiologické situaci v souvislosti s pandemií COVID-19 bylo navštíveno 15 služeb. Dále proběhly 4 kontroly bez návštěvy příjemce (od října 2020) pouze se zpracováním zaslané dokumentace.

3.1.8 Mezinárodní aktivity v protidrogové politice

OPK dále zajišťuje koordinaci plnění úkolů a závazků vyplývajících z mezinárodních smluv a členství v mezinárodních organizacích. Zástupci OPK se zapojují do mezinárodních aktivit, zejména v rámci EU a OSN. Realizované aktivity a výstupy jsou detailně popsány v kapitole Zahraničí (s. 37). Na úrovni EU se OPK spolupodílel na tvorbě řady politicky závazných i nezávazných dokumentů vypracovaných během roku v rámci jednání Horizontální skupiny pro drogy Rady EU (dále „HDG“). Na úrovni OSN, konkrétně Komise OSN pro narkotika (dále „CND“), proběhlo v prosinci 2020 dlouho diskutované hlasování o šesti doporučeních WHO ke konopí a látkám z konopí, a kterým došlo k odstranění konopí a konopné pryskyřice ze seznamu IV Úmluvy o omamných látkách 1961. V rámci skupiny Pompidou byl přijat návrh revize jejího mandátu, který by měl reagovat na aktuální potřeby v oblasti protidrogových politik.

3.1.9 Monitoring situace

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti zajišťuje monitoring drogové situace a situace v oblasti hazardního hraní. Je členem sítě REITOX (Evropská informační síť o drogách a drogových závislostech) a kontaktním místem pro decentralizovanou evropskou agenturu EMCDDA. NMS zajišťuje informační systém a koordinaci realizace Národního akčního plánu informačního systému v závislostech (dříve drogového informačního systému), který je schvalován Radou, a který je podkladem pro spolupráci institucí v ČR na sběru, analýze a distribuci informací o závislostech. NMS zpracovává pro vládu pravidelně od r. 2002 výroční zprávu o situaci ve věcech drog v ČR a od r. 2014 rovněž výroční zprávu o hazardním hraní v ČR.

Za účelem sběru tzv. klíčových indikátorů EMCDDA pro popis drogové situace realizuje NMS studie a zajišťuje monitorovací systém.

3.1.9.1 Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019

Výroční zprávu schválila Rada formou *per rollam* dne 29.10.2020. Vládě ČR byla pro informaci předložena na jednání dne 16.11.2020.

3.1.9.2 Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2019

Výroční zprávu schválila Rada formou *per rollam* dne 25.06.2020. Vládě ČR byla pro informaci předložena na jednání dne 20.07.2020.

3.1.9.3 Studie a monitorovací aktivity v r. 2020

- Ve spolupráci s agenturou ppm factum research, s. r. o., realizovalo NMS omnibusovou studii Prevalence užívání drog v populaci České republiky v roce 2020 (realizována každoročně).
- Ve spolupráci s agenturou INRES-SONES realizovalo NMS omnibusovou studii Výzkum občanů 2020, do které NMS zařadilo otázky týkající se užívání drog i hazardního hraní (realizována každoročně).
- Ve spolupráci s agenturou MindBridge Consulting, s. r. o., realizovalo NMS celopopulační studii Národní výzkum užívání návykových látek v České republice v roce 2020 (realizována ve čtyřletých intervalech).

- NMS se zapojilo do Evropské on-line studie o drogách (European Web Survey on Drugs) koordinované EMCDDA – od června 2019 probíhala příprava studie, sběr dat se uskuteční na jaře 2021 (ad hoc studie).
- Ve spolupráci s agenturou ppm factum research, s. r. o., realizovalo NMS dotazníkovou studii Sčítání adiktologických služeb 2020 doplněnou o modul pro služby poskytované ve vězení (realizováno ve tříletých intervalech).
- Ve spolupráci s agenturou ppm factum research, s. r. o. a Vězeňskou službou ČR realizovalo NMS v roce 2020 šestou vlnu dotazníkové studie ve vězeňské populaci (realizována ve dvouletých intervalech).
- Ve spolupráci s agenturou INRES-SONES realizovalo NMS omnibusovou studii Lékaři ČR 2020, do které NMS zařazuje otázky týkající se závislosti včetně otázek na odhady prevalence uživatelů návykových látek a osob s hráčskou poruchou (realizována ve dvouletých intervalech).
- V reakci na aktuální epidemickou situaci byla v dubnu 2020 spuštěna sero-behaviorální prevalenční a prospektivní studie SARS-CoV-2 (ADI-COVID-19). Studii organizoval OPK ve spolupráci s MZ ČR, řešitelem studie bylo NMS (ad hoc studie).
- NMS se podílelo na realizaci 2 studií EMCDDA metodou trendspottingu mapujících situaci na drogové scéně a drogových trzích v souvislosti s COVID-19 (ad hoc studie)
- NMS se podílelo na realizaci projektu EMCDDA ESCAPE mapujícího rezidua v použitých injekčních stříkačkách, který realizuje VŠCHT, zprostředkováním použitého materiálu z pražských nízkoprahových programů (poprvé v ČR, sběr na evropské úrovni realizován v nepravidelných intervalech).
- Ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování zrealizovalo NMS průzkum zaměřený na užívání návykových látek a patologické hráčství v sociálně vyloučených lokalitách (realizována každoročně).
- Ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou SKPV ČR realizovalo NMS expertní odhad sekundární drogové kriminality (realizována ve dvou až tříletých intervalech).
- NMS zajišťuje správu aplikace UniData – freeware aplikace pro poskytovatele služeb pro uživatele drog pro správu dat o klientech a poskytovaných službách, a vývoj modulů pro export dat do NRLUD (Národní registr léčby uživatelů drog) či závěrečných zpráv v dotačních řízeních.
- NMS se částečně podílí na přípravě závěrečných zpráv dotačního řízení RVKPP – konkrétně se jedná o položky klienti a výkony.
- V r. 2020 byl prováděn monitoring testování infekcí v nízkoprahových zařízeních pro uživatele drog prostřednictvím on-line šetření (realizován každoročně).
- Prevalenční odhady problémových uživatelů drog multiplikační metodou z dat nízkoprahových zařízení (realizovány každoročně).
- Prevalenční odhady problémových uživatelů drog metodou nepřímého odhadu populační prevalence z dat z průzkumu Lékaři ČR (realizovány ve dvouletých intervalech).

3.1.10 Realizované dlouhodobé projekty

3.1.10.1 Projekt ESIF – Individuální projekt systémový „Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky“ (IPs RAS)

OPK je realizátorem projektu Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky financovaného z Operačního programu Zaměstnanost. Projekt byl zahájen v září 2016. Jde o pětiletý projekt, který je prvním samostatným a velkým projektem v ČR financovaným z ESIF v oblasti protidrogové politiky a řešení problémů spojených se závislostmi a závislostním chováním. Projekt si klade za cíl systematizaci a koncepční rozvoj služeb, programů a dalších nástrojů naplňujících protidrogovou politiku ČR, vypracování vize dalšího vývoje protidrogové politiky zaměřené na snížení dopadů užívání návykových látek a hazardního hraní na společnost a její začlenění do politického a odborného vývoje, jímž ČR (a Evropa) v oblasti závislosti prošla a prochází.

Hlavním cílem projektu je vytvoření strukturního rámce pro adiktologické služby a nového integrovaného systému kvalitních a dostupných adiktologických služeb postaveného na jasném kompetenčním zakotvení v soustavě veřejných služeb a na stabilním systému financování.

K cílům dále patří zefektivnění a zkvalitnění sítě služeb, které využívají nebo mohou využívat osoby závislé na návykových látkách a procesech a osoby závislosti ohrožené. Důležitou součástí projektu je zvyšování kompetencí pracovníků v adiktologických službách a vybraných pracovníků veřejné správy prostřednictvím vzdělávání a rozvoje kompetencí.

V průběhu r. 2020 se členové interního realizačního týmu podíleli na realizaci jednotlivých klíčových aktivit, na tvorbě výstupů projektu a dalších specifických činnostech v úzké spolupráci s externími pracovníky, předními odborníky z praxe adiktologických služeb. V průběhu r. 2020 se pravidelně (v termínech 16.01., 10.03., 19.05., 25.06., 17.09., 10.11.) setkávala hlavní pracovní skupina projektu, která sleduje průběh projektu, projednává a doporučuje ke schválení výstupy projektu. Z důvodu zhoršené epidemiologické situace probíhala jednání od května online.

V r. 2020 byly ustanoveny a scházely se následující pracovní skupiny: pracovní skupina k zajištění dostupnosti služeb, pracovní skupina pro revizi standardů odborné způsobilosti, pracovní skupina ke tvorbě metodiky na podporu kvality v adiktologických službách, pracovní skupina k testování revidovaných výkonů adiktologických služeb, pracovní skupina pro oblast financování adiktologických služeb, pracovní skupina k nastavení strukturního rámce adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky. Dále probíhaly odborné konzultace zaměřené na integrovanou protidrogovou politiku, k zajištění dostupnosti služeb a nástroje financování. Pravidelně jednou týdně se scházel realizační tým s garantkou projektu, zároveň v průběhu roku probíhaly individuální konzultace k průběžným verzím výstupů projektu.

V oblasti veřejných zakázek byla započata realizace třetí části nadlimitní veřejné zakázky Systém vzdělávání a rozvoje kompetencí krajských a místních protidrogových koordinátorů a druhé části nadlimitní veřejné zakázky Systém vzdělávání a rozvoje kompetencí zaměstnanců vybraných profesí veřejné správy. Dále byla připravena zadávací dokumentace k veřejné zakázce a následně zahájena realizace veřejné zakázky na Programátorské práce – Jednotný informační systém pro adiktologické služby. Byla zahájena realizace čtvrté části nadlimitní veřejné zakázky Pilotní ověření moderních metod sociální práce a síťování.

Na základě poptávkového řízení byl pořízen vývojářský notebook s příslušným softwarem, který bude pro výstupy projektu využíván i po ukončení projektu.

Z výstupů byl dokončen Návrh nástroje zajištění dostupnosti služeb a metodika k jeho praktické realizaci a zpráva Zajištění dostupnosti pomáhajících služeb v České republice – zakotvení praxe v relevantních normách a strategiích. Výstupy, monitorovací indikátory a aktuality jsou dostupné na stránkách projektu rozvojadiktologickychsluzeb.cz/.

Řídící výbor projektu IPs RAS na svých zasedáních v r. 2020 projednal a doporučil ke schválení MPSV dvě zprávy o realizaci projektu včetně žádostí o platbu (23.03., 22.09.). Proběhlo také mimořádné zasedání Řídícího výboru projektu IPs RAS ke změně rozpočtu (28.02.).

V r. 2020 proběhl jeden kulatý stůl na téma Návrh nástroje zajištění dostupnosti adiktologických služeb. Zástupci klíčových aktivit se aktivně zapojili se svými příspěvky v programu online Adiktologické konference v roce 2020.

V r. 2020 pokračovala evaluace projektu dle Smlouvy na evaluaci projektu. Evaluátoři se účastnili jednání hlavní pracovní skupiny projektu (19.05., 25.06.). V měsíci lednu 2020 byla schválena Průběžná evaluační zpráva dle smlouvy na evaluaci projektu IPs RAS.

V průběhu r. 2020 probíhala průběžná diseminace projektu prostřednictvím zveřejňování aktualit, výstupů projektu a informací o projektu IP RAS na webových stránkách projektu www.rozvojadiktologickychsluzeb.cz a zveřejňováním článků v odborném tisku, byly připravovány letáky k jednotlivým klíčovým aktivitám a postery. V závěru roku 2020 byly zpracovány podklady k zahájení přípravy zadávací dokumentace k veřejné zakázce na diseminaci výstupů projektu IPs RAS.

Krátkodobé aktivity sekretariátu Rady – semináře, školení, konference, kampaně, články v odborném tisku, další aktivity

3.1.11 Semináře a konference organizované OPK v r. 2020

27.10.2020 – konference Psychoaktivní léky 2020 (on-line)

3.1.12 Prezentace na konferencích a seminářích v r. 2020 (aktivní účasti)

16.01.2020 – 62. česko–slovenská psychofarmakologická konference, 15. – 19. ledna 2020, Priessnitzovy léčebné lázně Jeseník

30.01.2020 – Konference 22nd Colours of Sepsis, Ostrava, 27. – 31. leden 2020

16.07.2020 - Seminář Eliminace VHC mezi uživateli drog, Praha

08.09.2020 – konference Rady pro rozhlasové a televizní vysílání: Média dětem, média s dětmi, Zlín

21.09.2020 - Seminář Eliminace VHC mezi uživateli drog, Liberecký kraj

02.10.2020 – Letní škola Harm Reduction, Praha

19.-20.10.2020 – XVII. ročník konference PPRCH v Praze (on-line)

27.10.2020 – konference Psychoaktivní léky 2020 (on-line)

12.11.2020 – konference Cena Adiktologie

16.11.2020 – AT konference 2020 organizovaná SNN ČLS JEP (on-line)

7.12.2020 - Seminář Eliminace VHC mezi uživateli drog, Jihomoravský kraj (on-line)

8.12.2020 - Seminář Eliminace VHC mezi uživateli drog, Olomoucký kraj (on-line)

14.12.2020 – Workshop Warning messages and consumer information to counter harm (hostitelem série workshopů k tématu alkohol marketingu DEEP SEAS – FAR SEAS v ČR byly KAD 1. LF UK Praha a Úřad vlády ČR) (on-line)

Aktivní účast a prezentace na mezinárodních akcích – uvedeno v rámci kapitoly Zahraničí.

3.1.13 Hostování studijních návštěv ze zahraničí v r. 2020

Na rok 2020 byla ve spolupráci se skupinou Pompidou a organizací Sananim původně naplánována studijní návštěva delegace z Egypta, avšak z důvodu pandemie COVID-19 byla její realizace odsunuta na rok 2021.

3.1.14 Články v odborném tisku a další publikace

- > CHOMYNOVÁ, P., CSÉMY, L. & MRAVČÍK, V. 2020. Kouření, konzumace alkoholu a užívání nelegálních drog mezi dospívajícími v ČR: aktuální trendy ve vývoji situace. *Vox pediatrics* 20 (9): 12-18.
- > CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. & MRAVČÍK, V. 2020. Mladí přestávají pít, kouřit a fetovat, ale jsou víc na internetu. *Statistika a my* 10 (2): 34-35.
- > CHOMYNOVÁ, P., KOZÁK, J. & MRAVČÍK, V. 2020. Substance Use in Roma Population in Contact with Social Workers in the Czech Republic: A Cross-sectional Questionnaire Survey. *Journal of Ethnicity in Substance Abuse*. DOI: 10.1080/15332640.2020.1717399.
- > MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. & ROUS, Z. 2020. Hazardní hry a jejich rizikovitost z hlediska rozvoje problémového hráčství. *Časopis lékařů českých* 159 (5): 196–202.
- > PITOŇÁK, M., CHOMYNOVÁ, P. & MRAVČÍK, V. 2020. Substance use, mental health, and life satisfaction in Czech straight and sexual-minority population. *European Journal of Public Health* 30 (Supplement_5): DOI: 10.1093/eurpub/ckaa165.279.

- > GROHMANNOVÁ, K., ROUBALOVÁ, M., MRAVČÍK, V. 2020. Odhad ekonomicky motivované drogové kriminality v krajích. In: Kriministika 4/2020. (Přijato redakcí)
- > ROUBALOVÁ, M., GROHMANNOVÁ, K. TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. 2020. Jak měřit sekundární drogovou kriminalitu-poznatky z výzkumu. In: Drugs & Forensics Bulletin 1/2020, str. 10–16. ISSN 1211-8834.
- > Škařupová, K., Vlach, T., & Mravčík, V. (2020). Early intervention and identification of gambling disorder: a systematic literature review of strategies implemented by gambling operators. Cent Eur J Public Health, 28(1), 18-23. doi:10.21101/cejph.a5849
- > Mravčík, V., Kožený, J., Nečas, V., & Tišanská, L. (2020). Bariéry léčby infekčních a dalších somatických onemocnění u uživatelů drog. Epidemiol. Mikrobiol. Imunol., 62(2), 73–80.
- > Miovský, M., Miklíková, S., Mravčík, V., Grund, J. P., & Černíková, T. (2020). Understanding the crisis in harm reduction funding in Central and Eastern Europe. Harm Reduct J, 17(1), 83. doi:10.1186/s12954-020-00428-6
- > Mravčík, V., Chomynová, P., Grohmannová, K., & Rous, Z. (2020). Hazardní hry a jejich rizikovost z hlediska rozvoje problémového hráčství. Časopis lékařů českých, 159 (5), 196-202.

Komunikace s veřejností a prezentace v médiích

K agendě *Public Relations* patří informování veřejnosti o dění v protidrogové politice a mediální podpora činnosti OPK a národní koordinátorky pro protidrogovou politiku. K základním nástrojům efektivní komunikace o práci a výstupech odboru a komunikace preventivních a osvětových informací v oblasti protidrogové politiky patří příprava každoročního PR a mediálního plánu, včetně přípravy mediálních strategií na jeho dílčí témata.

Součástí je komunikace s veřejností pomocí účtů na sociálních sítích OPK a prostřednictvím médií. S tím souvisí pravidelná aktualizace sociálních sítí, udržování kontaktů s novináři, vyhledávání příležitostí pro medializaci důležitých témat, pořádání tiskových konferencí, vydávání tiskových zpráv a vyjádření, monitoring médií a vyhodnocování zmíněných aktivit.

Témata protidrogové politiky byla v r. 2020 pravidelně komunikována a medializována, a to v souladu s vypracovaným PR a mediálním plánem a v intencích Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním schválené vládou. Kvůli epidemiologické situaci a nouzovému stavu souvisejícímu s šířením pandemie COVID-19 však byla v průběhu roku limitována osobní setkávání s novináři na tiskových konferencích či v redakcích, a komunikace témat probíhala v mnoha případech přednostně telefonicky a elektronicky.

I tak v r. 2020 proběhly tiskové konference OPK při příležitosti Světového dne bez tabáku a ke zveřejnění výsledků české části Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2019 realizované mezi 16letými studenty v pravidelných 4letých intervalech již od roku 1995. Dne 12.11.2020 proběhlo formou mezinárodního on-line webináře zveřejnění evropských výsledků a mezinárodní výzkumné zprávy ze studie, k této příležitosti vydal OPK tiskovou zprávu.

Zástupci OPK se také zúčastnili společné tiskové konference k osvětové akci *Suchej únor*, vystoupili na společné tiskové konferenci MF ke spuštění rejstříku osob vyloučených z hazardních her nebo na společné tiskové konferenci s Univerzitou Karlovou k představení mezinárodního on-line adiktologického kurzu prevence INEP.

Tiskovou zprávu a prostřednictvím nových médií byla medializována také klíčová zjištění z výročních zpráv v oblastech drog a hazardu a také výsledky jednání Rady. Na sociálních sítích byly pravidelně zveřejňovány, resp. sdíleny nové poznatky OPK i partnerských organizací domácích a zahraničních z oblasti protidrogové politiky.

Novou medializovanou aktivitou se staly pravidelné výjezdy národní protidrogové koordinátorky do adiktologických služeb v ČR, jejichž harmonogram a průběh také limitovala pandemie COVID-19.

3.1.15 Tiskové konference v r. 2020

- 30.01. – Účast národní koordinátorky pro protidrogovou politiku na tiskové konferenci při příležitosti osmého ročníku preventivní akce *Sucej únor*,
- 28.05. – Tisková konference k výsledkům šetření SZÚ o užívání tabákových výrobků v populaci a k vlivu reklamy a propagace tabákových a souvisejících výrobků na populaci, zejména na mládež (při příležitosti Světového dne bez tabáku 31.05.),
- 03.09. – Tisková konference k českým výsledkům Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) za rok 2019,
- 14.09. – účast národní koordinátorky pro protidrogovou politiku na tiskové konferenci MF ke spuštění rejstříku osob vyloučených z hraní hazardních her,
- 10.11. – společná tisková konference s Univerzitou Karlovou k představení mezinárodního on-line kurzu INEP (Introduction to Evidence-based Prevention).

3.1.16 Tiskové zprávy a vyjádření

Tiskové zprávy byly vydávány průběžně k aktuálním tématům a médiím byla pravidelně poskytována odborná data a výstupy. Tiskové zprávy a vyjádření jsou zasílány v elektronické podobě ve spolupráci s Odborem komunikace Úřadu vlády ČR a zveřejňovány na webových stránkách vlády pod příslušnou sekci Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Zajímavé a relevantní informace jsou také zveřejňovány prostřednictvím nových médií, resp. sociálních sítí úřadu a národní koordinátorky pro protidrogovou politiku.

3.1.17 Tiskové zprávy vydané v r. 2020

- 13.05. – Tisková zpráva: Čas na odvykání: v autobusech MHD v desítkách měst je možné zhlédnout nabídku pomoci v oblasti závislostí,
- 28.05. – Tisková zpráva: Mladí lidé začínají méně kouřit. Tabákové společnosti jim nabízejí nové tabákové a nikotinové alternativy,
- 25.06. – Tisková zpráva: Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky zhodnotila dopady epidemie COVID-19 na oblast adiktologie a jednala o primární prevenci rizikového chování ve školství,
- 20.07. – Tisková zpráva: Počet Čechů hrajících hazardní hry roste. Lidé loni prohráli 36,3 miliardy korun, posiluje hraní on-line,
- 03.09. – Tisková zpráva: Čeští teenageři užívají návykové látky stále méně, ukazují výsledky české části mezinárodní studie ESPAD,
- 27.10. – Tisková zpráva: Národní konference Psychoaktivní léky 2020 upozornila na zneužívání farmak v české populaci,
- 05.11. – Tisková zpráva: RVKPP schválila prodloužení platnosti certifikátů odborné způsobilosti služeb, podpořila užívání nové metodiky dat o sekundární drogové kriminalitě,
- 12.11. – Tisková zpráva: Evropští teenageři méně konzumují alkohol a méně kouří, ukázala mezinárodní školní studie ESPAD,
- 16.11. – Tisková zpráva: Výroční zpráva o drogách: míra užívání alkoholu, tabáku nebo konopných látek zůstává v ČR vysoká, situace se lepší u dospívajících.

3.1.18 Nová média (sociální sítě)

OPK v roce 2020 pro přímou komunikaci s veřejností také aktivně využíval sociální sítě, respektive účet Drogy-Info na Facebooku a účet národní koordinátorky pro protidrogovou politiku na sociální síti Twitter (@JVedralova).

- Na účtu Drogy-Info na Facebooku bylo celkem zveřejněno 150 příspěvků k aktuálním událostem a zajímavostem či textů s informacemi a doporučeními v oblasti protidrogové politiky.
- Počet sledujících účtu Drogy-Info stoupl z 1 809 k počátku roku 2020 na 2 090 (k 31.12.2020). Jde o nárůst o 281 sledujících. Stránka využívá pouze organický dosah, bez placených a sponzorovaných příspěvků.

- Počet příspěvků k aktuálnímu dění v protidrogové politice na twitterovém účtu národní koordinátorky pro protidrogovou politiku dosáhl 47.

3.1.19 Mediální témata, komunikace s médii a mediální výstupy

V průběhu roku 2020 zástupci OPK vedle běžných vyjádření pro média a poskytnutí základních informací sdělovacím prostředkům, potažmo veřejnosti, spolupracovali na reportážích s protidrogovou tematikou (například CNN Prima News) a účastnili se diskuzí na odborná témata v rámci kulatého stolu (pořádaného např. Zdravotnickým deníkem) a na dalších platformách.

V průběhu roku vyšla řada článků, reportáží a rozhovorů, ve kterých byla citována národní koordinátorka pro protidrogovou politiku Mgr. Jarmila Vedralová (od 01.01. do 31.12. se jednalo o celkem 185 výstupů), a také články, které uváděly a citovaly vedoucího NMS, doc. MUDr. Viktora Mravčíka, Ph.D.

Média se v r. 2020 aktivně zajímala o míru kouření a konzumace alkoholu v české populaci ve srovnání s předchozími lety, a to zejména u dětí a mládeže, dále o vývoj užívání legálních i nelegálních návykových látek v souvislosti s pandemií COVID-19 a o postoj Čechů k hazardu či závislosti na psychoaktivních lécích. Už od předchozího roku trval velký zájem médií o vývoj závislosti v české populaci na internetu, sociálních sítích a mobilních telefonech, zvláště u dětí a mladistvých.

Na konci října OPK organizoval vůbec první národní konferenci na téma psychoaktivních léků s názvem Psychoaktivní léky 2020: Uvedení do reality jejich nadužívání a zneužívání v České republice, která probíhala vzhledem k epidemiologické situaci online. Výstupy z konference, kterou sledovalo přes 200 lidí, byly široce medializovány.

V rámci standardní mediální agendy probíhal také v r. 2020 každý pracovní den monitoring médií (monitoring mediálních výstupů). V roce 2020 obsahoval monitor dodávaný společností NEWTON Media „Úřad vlády ČR – Drogy“ celkem 47 642 příspěvků v kategorii „všechna témata“. Z toho 13 409 příspěvků bylo řazeno pod téma „Drogy“, a dále bylo 4 829 příspěvků na téma „Hazard“, 1 958 příspěvků „Tabákový průmysl“, 9 769 příspěvků „Alkoholový průmysl“, 2 632 příspěvků „Závislostí“ a 390 příspěvků zařazených pod téma „Obecné“. Rešerší v archivu N1 bylo zjištěno, že celkem 176 příspěvků obsahovalo v uvedeném období klíčový řetězec „národní protidrogová koordinátorka“. Celkem 186 příspěvků přitom obsahovalo klíčové slovo „Vedralová“. Dále bylo zjištěno, že archiv N1 za rok 2020 obsahuje celkem 64 příspěvků s klíčovým řetězcem „Odbor protidrogové politiky“.

3.1.20 Výběr z článků, reportáží, textů a rozhovorů

- 17.01. – Vapování může děti přivést k cigaretám (zdroj: TV Nova)
- 30.01. – Češi jsou závislí na alkoholu. Každý sedmý dospělý má problém s nadměrným pitím (zdroj: aktualne.cz)
- 03.02. – Tisíce lidí budou opět držet Suchej únor (zdroj: zdraviamy.cz)
- 04.02. – Milion Čechů pije víc, než je zdravo (zdroj: metro.cz)
- 30.03. – Adiktologům se povedlo vyřešit problém s přeregistrováním pacientů v substituční léčbě, otázka zůstává nad těmi v domácí karanténě (zdroj: Zdravotnický deník)
- 09.04. – Celodenní popíjení v izolaci může zvýšit počty alkoholiků (zdroj: Metro)
- 27.04. – Covid-19 u drogově závislých. Studie zjistí výskyt a šíření nákazy (zdroj: zpravy.idnes.cz)
- 28.05. – Mladí Češi kouří méně než v minulosti. Výzkumníci ale varují, že je tabákové společnosti lákají na influencery (zdroj: refresher.cz)
- 29.05. – Kuřáků ubývá, mladí ale přišli na chuť e-cigaretám (zdroj: Právo)
- 25.06. – Mladí lidé kouří méně cigaret, jsou ale více ohroženi jejich náhražkami. I kvůli sociálním sítím (zdroj: mojezdravi.cz)
- 26.06. – Jak ovlivnil koronavirus nelegální drogový trh v ČR? (zdroj: cnn.iprima.cz)
- 03.07. – Hlavní zprávy v 18.55: Až 30 procent šestnáctiletých dětí pravidelně kouří (zdroj: cnniprima.cz)

- > 21.07. – Polovina Čechů si loni čichla k hazardu. Gambler utratí běžně 50 tisíc měsíčně (zdroj: zpravy.IDNES.cz)
- > 15.08. – V Česku přibývá dětí, které žvýkají tabák. Nejčastěji ho užívají sportovci (zdroj: cnn.iprima.cz)
- > 03.09. – Mladí lidé v Česku čím dál méně pijí alkohol a kouří (zdroj: ČT1, rubrika Události)
- > 09.09. – Pití alkoholu v těhotenství je časovaná bomba pro nenarozené dítě (zdroj: Barrandov TV)
- > 13.09. – Mládež: místo konopí a alkoholu e-cigarety a energy drinky (zdroj: Novinky.cz)
- > 13.09. – Alkohol, sebevraždy, domácí násilí. Pandemie dopadá na duševní zdraví i adiktologické služby. Nečeká nás nic dobrého, varují odborníci (zdravotnickyydenik.cz)
- > 18.09. – Žádná dávka alkoholu není bezpečná a s dětmi je potřeba o závislostech hlavně mluvit, říká Vedralová (zdroj: podcast na INFO.cz)
- > 10.10. – Drsná kampaň BESIP (zdroj: Prima)
- > 11.10. – Rozvoj sítě adiktologických služeb brzdí bariéra mezi zdravotní a sociální péčí (zdroj: zdravotnickyydenik.cz)
- > 12.10. – VZP chce otevřít debatu o méně škodlivých alternativách kouření. Lékařům ovšem chybí vzdělání v adiktologii (zdroj: zdravotnickyydenik.cz)
- > 13.10. – Přibývá mladých Čechů, kteří sednou pod vlivem za volant (zdroj: metro.cz)
- > 29.10. – Psychoaktivní léky v Česku zneužívá asi 900 tisíc lidí (zdroj: Právo)
- > 17.11. – Denně v ČR kouří 18 procent a alkohol pije 9 procent dospělých (zdroj: radio.cz)
- > 18.11. – Výroční zpráva o drogách: Češi dál hodně pijí, každý čtvrtý kouří. A co marihuana? (zdroj: edecinsko.cz)
- > 22.11. – Konopí za svůj život vyzkoušelo až 39 procent Čechů (zdroj: zdravezpravy.cz)
- > 23.11. – Ubývá kuřáků, lidé častěji sahají po alkoholu nebo konopí, tvrdí průzkum (zdroj: tnbiz.cz)
- > 26.11. – Češi při pandemii víc tloustnou a kouří (zdroj: Právo)
- > 10.12. – Občané proti hazardu: Provozovatelé hazardu využívají špatné finanční kondice měst a obcí (zdroj: parlamentnilisty.cz)
- > 23.12. – Starších narkomanů je stále více. Závislí jsou i na lécích (zdroj: Nový život - zpravodajský týdeník)

3.1.21 Další komunikační aktivity

Na jaře 2020 zahájila národní koordinátorka pro protidrogovou politiku se svým týmem pravidelné výjezdy do jednotlivých adiktologických služeb a jejich center po celé ČR, kde s jejich vedením a zaměstnanci projednala aktuální situaci a potřeby zařízení.

Původně naplánovaný harmonogram cest narušila pandemie COVID-19. I tak se podařilo navštívit celkem 18 center adiktologických služeb v Praze, středních Čechách, západních, severních a jižních Čechách a severní Moravě.

O výjezdech, které budou pokračovat v dalších oblastech ČR dle aktuální epidemiologické situace i v roce 2021, bylo pravidelně informováno prostřednictvím sociálních sítí na účtu Drogy-Info na Facebooku a na twitterovém účtu národní koordinátorky pro protidrogovou politiku. O výjezdy projevila zájem také média.

Výjezdy do adiktologických center v ČR:

- > 24.06. – návštěva Psychiatrické léčebny Červený dvůr a Dolěčovaciho centra Prevent České Budějovice,
- > 16.07. – návštěva organizace Progressive na Praze 5,
- > 23.07. – návštěva Centra komplexní péče o dítě a rodinu (CKP) neziskové organizace SANANIM v Praze,
- > 12.08. – výjezd do pardubické adiktologické služby neziskové organizace Laxus z.ú. (K-centrum, centrum terénních programů Pardubického kraje, adiktologické ambulance),
- > 21.08. – návštěva pražského call centra a kanceláře Národní linky pro odvykání,

- 28.08. – návštěva ambulance organizace After in - Centrum pro rodinu, Adiktologická ambulance na Praze 2 (ambulance pro děti a dorost, adiktologické ambulance pro dospělé),
- 01.09. – výjezd do zařízení neziskové organizace White Light I, z.ú. v Rumburku (kontaktní centrum a zázemí terénních služeb),
- 16.09. – výjezd do Orlové na Karvinsku (jednání k posílení primární prevence rizikového chování u dětí se zástupci místní samosprávy, adiktologických služeb, školských zařízení a Policie ČR),
- 18.09. – výjezd do Zařízení sociální intervence v Kladně,
- 25.9. – návštěva Psychiatrické nemocnice Kosmonosy (Oddělení detoxu a Oddělení pro léčbu závislosti),
- 06.10. – výjezd do Adiktologického centra s.r.o. v Mělníku.

Spolupracující státní a nestátní organizace

Mezi spolupracující organizace Rady v rámci státního sektoru patří všechna relevantní ministerstva, do jejichž působnosti problém užívání drog a hazardního hraní ve společnosti nějak zasahuje, jde tedy o všechny členy Rady a další ministerstva a instituce, jež jsou členy pracovních orgánů Rady. V oblasti neziskového sektoru patří mezi spolupracující instituce Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP (dále „SNN“), Česká asociace adiktologů (dále „ČAA“), Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (dále „APSS“), Asociace nestátních organizací (dále „A.N.O.“), jejichž zástupci jsou také členy Rady nebo jejich pracovních orgánů a Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze (dále „KAD“), jejíž zástupce je od r. 2007 členem VZRI (jako zástupce vysokých škol a výzkumných pracovišť). Od r. 2016 je navázána spolupráce s Odbornou společností pro prevenci rizikového chování (dále „OSPRCH“). V r. 2013 byla navázána dlouhodobá užší spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování, a to v otázkách podpory projektů protidrogové politiky v rizikových lokalitách a v rámci každoročního sběru dat o výskytu a dopadech užívání návykových látek a hraní hazardních her. Dalšími významnými partnery jsou Asociace krajů České republiky a Svaz měst a obcí České republiky, který se v návaznosti na změnu Statutu Rady stal spolu se zástupcem pacientských organizací členem Rady.

Dále probíhaly aktivity zaměřené na sběr dat, monitoring apod., které jsou v rámci OPK primárně v gesci NMS. V rámci těchto aktivit pokračovala spolupráce při sběru dat o drogách, zejména v oblasti tzv. 5 klíčových indikátorů. Výměna informací a realizace opatření pro zkvalitnění sběru dat probíhaly v rámci pracovní skupiny, do nichž jsou zapojeni odborníci centrálních či regionálních institucí, zejména ÚZIS, Státního zdravotního ústavu (dále „SZÚ“), hygienické služby, A.N.O., SNN ČLS JEP, Společnosti soudního lékařství a forenzní toxikologie ČLS JEP, Národního ústavu duševního zdraví a Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze. V oblasti sběru trestněprávních dat jsou to Národní protidrogová centrála SKPV ČR, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Kriminologický ústav Praha, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Vězeňská služba, Celní protidrogová jednotka Celní správy ČR, Probační a mediační služba, aj.

Mezi aktivity OPK podporující spolupráci s nestátními organizacemi patří také šíření informací a případná metodická podpora týkající se opatření veřejné správy, která mohou mít vliv na poskytování služeb, např. ve vztahu k výzvám a projektům ESIF či politik státu, které se organizací přímo týkají, např. Státní politika vůči NNO na léta 2015–2020.

V důsledku pandemie COVID-19 OPK organizoval v r. 2020 řadu on-line jednání se zástupci adiktologických služeb a zastřešujících organizací a rovněž jednání s poskytovateli primární prevence rizikového chování, kde byly sdíleny aktuality z dění ve službách ohledně epidemiologické situace a příklady dobré praxe. OPK rovněž vydal řadu doporučení pro fungování služeb a pro práci s klienty v období pandemie COVID-19 a realizoval studii ADI-COVID-19 (viz kapitola 3.3.1.1. Koordinační aktivity sekretariátu RVKPP v době pandemie COVID-19).

Spolupráce se státními a nestátními organizacemi je rozvíjena členstvím a aktivní účastí pracovníků OPK v těchto pracovních orgánech:

- Certifikační výbor programů primární prevence užívání návykových látek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,

- > Pracovní skupina pro primární prevenci rizikového chování Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
- > Pracovní skupiny pro tvorbu Národní strategie primární prevence 2018–2022 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
- > Pracovní skupina k Národní strategii rozvoje sociálních služeb na 2016–2020,
- > Pracovní skupina KA 2 projektu „Zajištění podpory střednědobého plánování sociálních služeb na krajské úrovni“,
- > Komise pro sociální začleňování Ministerstva práce a sociálních věcí,
- > Výběrová komise Operačního programu Zaměstnanost,
- > Pracovní skupina pro novelizaci Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím,
- > Meziresortní pracovní skupina pro prevenci a řešení problematiky bezdomovectví Ministerstva práce a sociálních věcí,
- > Republikový výbor pro prevenci kriminality,
- > Pracovní skupina pro koordinaci dotačních programů v oblasti prevence kriminality Ministerstva vnitra,
- > Meziresortní pracovní skupina k problematice kontroly tabáku při Ministerstvu zdravotnictví,
- > Meziresortní pracovní skupina pro snížení škod působených alkoholem při Ministerstvu zdravotnictví,
- > Pracovní skupina k řešení drogové problematiky na Václavském náměstí PČR,
- > Pracovní skupina pro návykové nemoci při Ministerstvu zdravotnictví,
- > Pracovní skupina pro tvorbu strategických dokumentů pro oblast omezení škod působených alkoholem v rámci Zdraví 2020,
- > Rada Národního registru léčby uživatelů drog,
- > Rada Národního registru pitev provedených na odd. soudního lékařství,
- > Redakční rada odborného časopisu Adiktologie,
- > Redakční rada odborného časopisu Adiktologie v preventivní a léčebné praxi,
- > Rada programu BETA,
- > Komise k zajištění surveillance HIV/AIDS ministerstva zdravotnictví,
- > Komise pro noční život HMP,
- > Komise Prevence HIV/AIDS v hlavním městě Praze.

4 Výstupy sekretariátu Rady

Publikace vydané v rámci vydavatelské činnosti Úřadu vlády ČR

Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR a Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR byly vydány jako elektronické publikace. Elektronická podoba všech dosud vydaných publikací je k dispozici na drogy-info.cz.

V rámci vydavatelské činnosti bylo v r. 2020 přeloženo několik publikací vydaných jako jednotlivá čísla bulletinu Zaostřeno.

4.1.1 Periodikum Zaostřeno (ISSN 2336-8241)

Periodikum „Zaostřeno“ (ISSN 2336-8241) je bulletin zaměřený na aktuální témata v drogové politice EU a ČR, který vydává NMS. Většina nákladu je distribuována podle stálého distribučního seznamu – k 31.12. bylo v adresáři 1 774 adres. Elektronická podoba periodika je k dispozici na drogy-info.cz.

Čísla vydaná v r. 2020:

- > Danda, H., Leca, N., Štefková, K., Syrová, K., Páleníček, T. 2020. Nové psychoaktivní substance. Zaostřeno 6 (1), 1–20.
- > Kuss, D. J., Throuvala, M., Pontes, H. M., Nuyens, F., Burleigh, T., Griffiths, M. D. 2020. Řešení digitální a herní závislosti: výzva pro 21. století. Zaostřeno 6 (2), 1–8.
- > EMCDDA. 2020. Dopady onemocnění COVID-19 na uživatele drog a poskytovatele adiktologických služeb. Zaostřeno 6 (3), 1–8.
- > Rous, Z. 2020. Hazardní hraní v české republice v roce 2019. Zaostřeno 6 (4), 1–16.
- > Chomynová, P., Csémy, L. & Mravčík, V. 2020. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2019. Zaostřeno 6 (5), 1–20.
- > Rous, Z., Chomynová, P. & Mravčík, V. 2020. Návykové látky v České republice v roce 2019. Zaostřeno 6 (6), 1–20.

4.1.2 Knižní publikace

- > MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., ROUS, Z., CIBULKA, J., FIDISOVÁ, H., VOPRAVIL, J. 2020. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019 [Annual Report on Drug Situation in the Czech Republic in 2019] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-254-8
- > MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J. 2020. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2019. MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-248-7
- > EMCDDA. 2020. Evropský průvodce zdravotními a sociálními opatřeními zaměřenými na řešení drogového problému, Praha, Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-224-1
- > FORD, CH., LAW, F. 2020. Doporučení pro užívání a snižování míry zneužívání benzodiazepinů a dalších hypnotik a anxiolytik, Praha, Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-251-7
- > NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI. 2020. Národní akční plán informačního systému v závislostech (NAPISZ) na období 2020–2022. Mravčík V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-246-3
- > SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY. 2020. National Strategy to Prevent and Reduce the Harm Associated with Addictive Behaviour 2019–2027. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-249-4

Internetové prezentace

4.1.3 Internetové stránky Rady: rvkpp.vlada.cz

Internetové stránky Rady jsou umístěny na adrese vlády ČR vlada.cz v sekci Poradní a pracovní orgány/RVKPP (rvkpp.vlada.cz). Obsahují dokumenty s informacemi pro odbornou i laickou veřejnost související s činností Rady. Obsahovou i formální redakci v r. 2020 zajišťovala externí pracovnice odboru/editorka ve spolupráci s pracovníky odpovídajícími za příslušnou agendu zveřejňovanou na stránkách Rady.

4.1.4 Internetové stránky: dotace-drogy.vlada.cz

OPK provozuje internetové stránky dotace-drogy.vlada.cz. Obsahovou redakci zajišťuje zaměstnanec odpovědný za agendu dotací. Aplikace umožnila elektronizaci celého dotačního řízení Rady. Stránky slouží pro zveřejnění aktualit a článků, zachycují harmonogram dotačního řízení a obsahují elektronickou verzi všech formulářů dotačního řízení. Stránky jsou veřejně přístupné, avšak přístup do aplikace je umožněn pouze registrovaným žadatelům o dotaci.

4.1.5 Internetové stránky IPs RAS: rozvojadiktologickychsluzeb.cz

V květnu 2018 byl zahájen provoz webových stránek projektu IPs RAS. Na webu jsou informace o projektu a jeho aktivitách, jako jsou pořádané workshopy, uskutečněné zahraniční studijní cesty a další údaje. Web rovněž zpřístupňuje všechny dokončené výstupy projektu.

4.1.6 Internetové prezentace, které spravuje NMS/OPK

OPK aktuálně zajišťuje čtyři weby:

- > drogy-info.cz,
- > koureni-zabiji.cz,
- > hazardni-hrani.cz,
- > alkohol-skodi.cz.

Weby jsou provozovány na základě Národní strategie 2019–2027 a jejího akčního plánu. Weby OPK jsou koncipovány jako „komplex webů“ se společnou grafickou identitou a na jednom společném redakčním systému, základním webem jsou stránky drogy-info.cz a další weby tyto stránky doplňují tak, aby poskytovaly přehlednou, jednoduchou a vizuálně přitažlivou formou informace z dané oblasti pro širokou veřejnost, s přesahem do širší odborné veřejnosti (články v blogu jsou cíleny např. na praktické lékaře). Nejpropracovanější z navazujících webů jsou stránky alkohol-skodi.cz.

Editorství je zajištěno pracovníky NMS, tj. editorskou a redakční radou. Editorskou a redakční radu tvoří všichni pracovníci NMS. Editorkou je Ing. Eva Franková. Administrátorem je doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D. (vedoucí NMS). Redaktorkou sekce Kalendář akcí a Mapa pomoci je asistentka NMS (Markéta Grygarová, DiS.; Eva Klimešová). Technická správa je zajištěna smluvně u Mousehouse s.r.o. Na všech webových stránkách je uveden kontakt na Národní linku pro odvykání.

Stránky jsou z technického hlediska plně responzivní (přizpůsobené prohlížení jak na počítačích, tak na mobilních telefonech a tabletech) a mají graficky odlehčenou podobu, odpovídající trendu prohlížení webu na mobilních telefonech. I nadále je hlavní důraz kladen na informace, které vznikají z činnosti OPK, tzn. zejména výroční zprávy, odborné publikace a časopis Zaostřeno vydávané NMS, a dále na Mapu pomoci, která podle analýz do r. 2015 byla nejnavštěvovanější částí webu. Mapa pomoci je obsáhlá databáze kontaktů na pomáhající služby a zdravotnická zařízení zaměřené na všechny typy závislostního chování (nejen nelegální drogy, což bylo původní zaměření Mapy pomoci).

Stránku drogy-info.cz doplňují:

- > Národní stránky pro podporu odvykání kouření na adrese koureni-zabiji.cz,

- Národní stránky pro snížení rizik hazardního hraní na adrese hazardni-hrani.cz,
- Národní stránky pro podporu omezení konzumace alkoholu na adrese alkohol-skodi.cz.

Jsou zaměřeny na širokou veřejnost a jejich cílem je poskytnout základní informace, jak odvyknout užívání tabáku, resp. omezit škodlivé užívání alkoholu, resp. snížit škodlivé dopady problémového hráčství hazardních her. Poskytují uživatelům také možnost sebetestování, a zejména kontakty na pomáhající služby a zdravotnická zařízení specializovaná na jednotlivé závislosti (odkazují na databázi Mapa pomoci, umístěnou na drogy-info.cz) a jsou propojeny s Národní linkou pro odvykání. Dynamickou částí těchto tří webů je blog, v něm jsou anotace nebo citace článků převzatých z jiných zdrojů i vlastní články redakce. Adresa koureni-zabiji.cz je uvedena na krabičkách cigaret. Umístění odkazu na web hazardni-hrani.cz na internetových stránkách nabízejících hazardní hry je považováno za splnění informační povinnosti provozovatele technické hry, resp. internetové hry podle zákona o hazardních hrách, tj. aby provozovatel technické hry v souladu s § 66 odst. 1 písm. b) a provozovatel internetové hry v souladu s § 75 odst. 1 písm. c) uvedl na internetové stránce, respektive herním prostoru identifikační a kontaktní údaje instituce zabývající se prevencí a léčbou problémů souvisejících s patologickým hráčstvím.

V r. 2020 nedošlo k žádným rozsáhlejšími technickým změnám webů. Průběžně probíhají menší úpravy v rámci údržby webů.

4.1.7 Sociální sítě

Ředitelka OPK má zřízen účet na sociální síti Twitter (@JVedralova), prostřednictvím kterého v r. 2020 komunikovala s širokou veřejností tématy z oblasti protidrogové politiky.

Informovanost široké veřejnosti je na sociálních sítích zajišťována také prostřednictvím profilu drogy-info.cz na sociální síti Facebook. V r. 2020 bylo na stránce zveřejněno 150 příspěvků. Zatímco na počátku roku měla stránka 1 809 sledujících, k 31.12.2019 to bylo 2 090 sledujících (přírůstek 281 sledujících). Stránka využívá pouze organický dosah, bez placených a sponzorovaných příspěvků.

Databáze a další aktivity související s autorskou a vydavatelskou činností

4.1.8 EndNote

Databáze obsahuje celkem 7 260 záznamů (k lednu 2021) odborných časopiseckých článků a publikací. Databáze je využívána pro autorskou činnost pracovníků NMS. Záznamy vkládá pracovnice pro administraci a správu dat a jednotliví pracovníci NMS.

4.1.9 Distribuční seznam

Distribuční seznam pro rozesílání publikací vydávaných v rámci vydavatelské činnosti obsahoval v r. 2020 cca 1 800 záznamů, které je nutno pravidelně aktualizovat. Distribuční list slouží pro přípravu dat (adresných štítků) pro rozesílání vydaných knižních publikací a bulletinu (dvouměsíčníku) Zaostřeno.

4.1.10 Mapa pomoci

Mapa pomoci je provozována na stránkách drogy-info.cz. Jde o databázi zařízení poskytujících služby uživatelům legálních i nelegálních drog a patologickým hráčům, která obsahuje 1 830 záznamů.

5 Výstupy členů Rady²

Ministerstvo zdravotnictví ČR

V roce 2020 se v rámci útvarů Ministerstva zdravotnictví ČR (dále „MZ“) politikou a aktivitami v oblasti závislostního chování zabývalo z hlediska zastřešujícího zejména oddělení Inspektorátu omamných a psychotropních látek (dále „IOPL“). Dílčím způsobem však přímo či nepřímo v různé míře přispívaly i další útvary, jako např. odbor ochrany veřejného zdraví, odbor zdravotní péče, oddělení pro reformu péče o duševní zdraví, odbor legislativní atd.

V roce 2020 působily na MZ tyto pracovní skupiny³ související s problematikou závislostního chování:

- Mezirezortní pracovní skupina k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem (MPS KOTA, viz s. 12).
- Mezirezortní pracovní skupina pro snížení škod působených alkoholem (MPS SPA, viz s. 13).
- Pracovní skupina pro problematiku návykových nemocí.

Nepřímo a okrajově s oblastí závislostního chování souvisí i činnost těchto pracovních skupin:

- Komise pro přípravu programu časného záchytu karcinomu plic,
- Výkonný výbor pro řízení implementace strategie reformy psychiatrické péče,
- Odborná rada pro odbornou garanci strategie reformy psychiatrické péče,
- Pracovní skupina pro dětskou a dorostovou psychiatrii,
- Pracovní skupina k problematice péče o pacienty s nařízeným ochranným léčením,
- Rada vlády pro duševní zdraví.

Aktivity a opatření v oblasti závislostního chování realizovaly v různé míře i některé organizace v přímé působnosti MZ (Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky, Národní ústav duševního zdraví, krajské hygienické stanice⁴ atd.).

Co se týče legislativy, MZ odpovídá za oblast legálního zacházení s návykovými látkami, přípravky, prekuzory drog. Povoluje zacházení s návykovými látkami, s přípravky, které je obsahují, s prekuzory drog, povoluje dovozy a vývozy těchto látek, vykonává kontrolní činnost a plní hlášenou povinnost o dovozu, vývozu, výrobě, spotřebě a stavu zásob uvedených látek pro orgány OSN a EU.

V roce 2020 MZ ve spolupráci se Státním ústavem pro kontrolu léčiv (dále „SÚKL“) dokončilo přípravu návrhu vládní novely zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který byl v květnu 2020 předložen Poslanecké sněmovně. Návrh se dotýká zejména dvou oblastí, a to elektronizace tzv. receptů s modrým pruhem a nového nastavení licenčního systému pěstování rostlin konopí pro léčebné použití, včetně následné výroby a distribuce léčivé látky konopí pro léčebné použití.

MZ v roce 2020 zahájilo také legislativní proces novelizace nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů, s cílem doplnění nových syntetických drog na tento seznam.

Novelou zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, byl s účinností od 1. ledna 2020 zaveden nárok pacienta na částečnou úhradu léčivého přípravku s obsahem léčebného konopí⁵.

² Za účelem zpracování zprávy nebyly obdrženy informace od členů Rady – Česká asociace adiktologů a expert jmenovaný předsedou Rady. Informace od nových členů Rady, dle Statutu Rady přijatého dne 14. prosince 2020, byly obdrženy nad rámec požadavků. Členové Rady jsou v této kapitole seřazeni dle tabulky na s. 5 - tabulka 1-1.

³ Informace o těchto pracovních skupinách lze nalézt na Portálu poradních orgánů, pracovních skupin a odborných komisí Ministerstva zdravotnictví (ppo.mzcr.cz).

⁴ Krajské hygienické stanice v roce 2020 provedly celkem 4 118 kontrol (např. v 89 případech byla zjištěna závada buď v označení zákazu kouření, zákazu prodeje tabákových výrobků nebo zákazu prodeje alkoholických nápojů).

S účinností od 1. ledna 2020 také nabyla účinnosti novela vyhlášky č. 99/2012 Sb.⁶, která si dala za cíl zefektivnit personální obsazení záchytné služby a 1. července 2020 byla novelizována vyhláška č. 236/2015 Sb., o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití.

MZ se rovněž zapojilo do mezirezortních připomínkových řízení k materiálům jiných rezortů a bylo konzultováno k některým návrhům, které se v různé míře dotýkaly i problematiky protidrogové politiky (př. posílení regulace reklamy na alkoholické nápoje, kdy v červenci 2020 proběhl kulatý stůl ministra A. Vojtěcha se zástupci alkoholového průmyslu na téma regulace alkoholové reklamy apod.).

V rámci své činnosti se IOPL účastnil ohledání na místě podle správního řádu před vydáním povolení k zacházení s návykovými látkami a prekursory a přípravky s jejich obsahem⁷. V roce 2020 se MZ zabývalo též celou řadou přestupků v oblasti porušení práva při legální činnosti s návykovými látkami a prekursory drog (zejména dovoz konopí a prodej červeného fosforu).

Působnost v oblasti návykových látek má i SÚKL, který provádí v lékárnách kontrolu plnění požadavků zákona o návykových látkách a jeho prováděcích předpisů⁸. SÚKL v oblasti registrace léčivých přípravků posuzuje aspekty rizika vzniku závislosti na léčivé látce obsažené v léčivých přípravcích a tento aspekt zohledňuje i v rámci hodnocení způsobu výdeje léčivých přípravků; v ČR vydávány pouze na lékařský předpis.

MZ dále gesčně odpovídá za implementaci zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. V gesci MZ je i oblast elektronických cigaret a bylinných výrobků určených ke kouření uvedených v zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláška č. 37/2017 Sb., o elektronických cigaretách, náhradních náplních do nich a bylinných výrobcích určených ke kouření⁹.

MZ má rovněž povinnost zpracovávat každoroční přehled přestupků, který následně zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup¹⁰.

V roce 2020 MZ vládě ČR předložilo aktualizaci Strategického rámce rozvoje péče o zdraví do roku 2030 (Zdraví 2030). Prováděcími dokumenty Zdraví 2030 jsou implementační plány. Pro oblast závislostního chování zejména Implementační plán 1.2 Prevence nemocí, podpory a ochrany zdraví; zvyšování zdravotní gramotnosti, který se týká i prevence užívání tabáku a alkoholu. MZ v roce 2020 spustilo Národní zdravotní informační portál, jehož součástí je i prezentace problematiky závislosti (nzip.cz) a spolupracovalo na kampani Suchej únor. Z dalších nelegislativních aktivit MZ lze zmínit např. vydání aktualizovaného Manuálu krátkých intervencí v oblasti návykových látek v praxi praktického lékaře pro děti a dorost

Vzhledem k centralizaci finančních prostředků na ÚV ČR, se nepřímo a okrajově problematiky závislostního chování dotýkal pouze dotační program MZ ČR Národní program řešení

⁵ Úhrada 90 % ceny individuálně připravovaného léčivého přípravku s obsahem léčebného konopí v množství nejvíce 30 g konopí pro léčebné použití měsíčně. Revizní lékař však může na základě odůvodnění předepisujícího lékaře schválit předepsání a úhradu konopí v množství přesahujícím 30 g měsíčně (maximálně však do limitu 180 g měsíčně), pokud to vyžaduje zdravotní stav pacienta.

⁶ Vyhláška č. 357/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ V roce 2020 vydalo MZ 65 těchto povolení k zacházení s návykovými látkami, 1 100 povolení k dovozu návykových látek, 900 povolení k vývozu návykových látek, 75 licencí a zvláštních licencí k činnostem s prekursory drog kategorie 1, 7 registrací a zvláštních registrací k činnostem s prekursory drog kategorie 2, 75 povolení k vývozu prekursorů drog, 15 povolení k dovozu prekursorů drog a 2 registrace k dodávání výchozích a pomocných látek na trh.

⁸ SÚKL za rok 2020 udělil celkem 23 pravomocných sankcí za porušení zákona o návykových látkách. Z těchto 23 sankcí bylo 22 pokut v celkové výši 250 000 Kč. Ve zbylém 1 případě SÚKL udělil správní trest napomenutí.

⁹ Orgány dozoru MZ, tj. krajské hygienické stanice, vykonávají státní zdravotní dozor nad dodržováním povinností v oblasti elektronických cigaret, náplní do nich a bylinných výrobků určených ke kouření.

¹⁰ mzcr.cz/prehled-prestupku/ [2021-04-16]

problematiky HIV/AIDS, jehož cílem je snížení rizik vzniku a dalšího šíření HIV infekce v cílové populaci.

Pokračovala rovněž realizace projektu Nekuřáckých nemocnic, který koordinuje MZ, a který nově zahrnul 3 zdravotnická zařízení. V lednu 2020 proběhlo první jednání Pracovní skupiny pro rozvoj a implementaci mezinárodních principů podpory zdraví do systémů řízení kvality ve zdravotnických zařízeních, která byla vytvořena jako koordinační a metodický orgán projektu. Aktivity byly přerušeny v souvislosti pandemií COVID-19 s tím, že jejich obnova je plánována na 1. polovinu roku 2021.

V gesci MZ je také Rada vlády pro duševní zdraví. Ta koordinuje implementaci Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020 – 2030, který obsahuje opatření související zejména s oblastí primární prevence a rozvoj služeb v oblasti duševního zdraví.

V rámci projektu Podpora nových služeb v péči o duševně nemocné vznikly v roce 2020 tři pilotní adiktologické multidisciplinární týmy, které pracují formou kontaktní práce, poradenství, individuálního případového vedení léčebných postupů a case managementu. Svůj pilotní provoz spouštějí rovněž ambulance s rozšířenou péčí pro adiktologické pacienty.

Projekt Zajištění dostupnosti zdravotní péče pro osoby bez přístřeší a osoby ztrátou přístřeší ohrožené je zacílen na vybudování specializovaných ambulantních lékařských zařízení pro osoby bez přístřeší a zároveň nabízí primární prevenci s dopadem snižování šíření infekčních onemocnění a snižování rizika invalidizace cílové skupiny.

Z aktivit dalších organizací v působnosti MZ vážících se k této oblasti lze zmínit např. vytvoření a pilotní spuštění koncepce plně nekuřáckého detoxifikačního oddělení KAD VFN v Praze.

K získání informací o rozsahu poskytovaných zdravotních/adiktologických služeb slouží Národní registr léčby uživatelů drog (dále „NRLUD“), který spravuje Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (dále „ÚZIS“), a který byl v souvislosti s COVID-19 doplněn o funkcionalitu, která v případě krátkodobé nedostupnosti lékaře nebo pracoviště, který zajišťuje substituční léčbu pacienta, umožňuje rychlou změnu lékaře v Hlášení substituční léčby. V roce 2020 byl vedle NRLUD jako datový zdroj pro analýzy postupně stále častěji užíván i Národní registr hrazených zdravotních služeb. V roce 2020 byly na žádost odborných společností, krajů a dalších samospráv zpracovány některé dílčí analýzy (např. počet pacientů se závislostí na konopí, počty zdravotnických zařízení léčících pacienty s dg. F10-F19, počty jejich pacientů v ambulantní i lůžkové péči, dopady protikuřáckého zákona na výskyt vybraných akutních onemocnění, drogová úmrtí a úmrtí pod vlivem drog v roce 2019 atd.).

Jedná-li se o oblast snižování rizik byla v roce 2020 na MZ ustavena Komise pro přípravu programu časného zachytu karcinomu plic. Tento program bude cílit zejména na rizikové skupiny – tedy dlouhodobé kuřáky.

V roce 2020 proběhla revize Kvalifikačního standardu přípravy na výkon zdravotnického povolání adiktolog, který specifikuje podrobněji minimální požadavky na bakalářský studijní program adiktologie a rovněž probíhá revize Kvalifikačního standardu přípravy na výkon zdravotnického povolání všeobecná sestra, kde bude problematika návykových látek přesněji zahrnuta. V současné době je v přípravě nový vzdělávací program pro specializační vzdělávání v oboru Klinická adiktologie.

Katedra pro návykové nemoci a adiktologii nabízela také doplňkové vzdělávací kurzy a semináře (např. o kurz o substituční léčbě závislostí, rizika, prevenci a léčbu lékových závislostí obecně apod.).

Jedná-li se o aktivity Kliniky adiktologie, byla v roce 2020 připravena obnova denního magisterského studia adiktologie, které by mělo být spuštěno v roce 2022, byl spuštěn projekt tvorby systému vzdělávání lékařů na pregraduální a postgraduální úrovni a probíhaly aktivity směrem k inovacím doktorského studijního programu adiktologie v oblasti vědy a výzkumu apod.

V oblasti závislostí byly rovněž realizovány výzkumné aktivity a to ze strany organizací v přímé působnosti MZ, např. NUDZ (výzkumný program 4: Epidemiologický a klinický výzkum závislosti¹¹) a KAD¹². V rámci epidemiologického šetření výskytu duševních onemocnění v populaci se NUDZ zaměřil také na poruchy chování způsobené užíváním alkoholu a související problematiku.

V rámci MZ byla realizována řada dalších projektů, např. projekt realizovaný v rámci reformy psychiatrické péče Podpora nových služeb v péči o duševně nemocné, jehož dva programy cílí na podporu adiktologických pacientů/klientů a projekt vývoje nového softwarového nástroje pro elektronizaci správních řízení apod.

MZ v rámci pravidelné ohlašovací povinnosti v roce 2020 poskytovalo pravidelná hlášení Mezinárodnímu úřadu pro kontrolu omamných látek při OSN (dále „INCB“) a Evropské komisi, zapojilo se také do dotazníkové akce INCB s cílem zjistit funkčnost zajištění dostupnosti léčivých přípravků s obsahem návykových látek v mimořádných podmínkách pandemie COVID-19, připravilo zprávu o implementaci Rámcové úmluvy WHO o kontrole tabáku v České republice a finalizovalo Souhrnnou závěrečnou zprávu o plnění Akčního plánu k omezení škod působených alkoholem v České republice pro období 2015 – 2018. Dále byly dokončeny legislativní práce na Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1737, které mimo jiné zařadilo látku červený fosfor mezi prekursorů drog a byl také např. sjednán Dvouletý plán spolupráce mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu (WHO/EURO) na léta 2020 – 2021.

MZ také dílčím způsobem přispívalo k dalším zprávám a analýzám dotýkajícím se problematiky závislostí zpracovávanými jinými rezorty a organizacemi v přímé působnosti MZ (př. zpráva o užívání tabáku a alkoholu v České republice v roce 2019).

Zástupci MZ se pravidelně účastní jednání pracovních skupin Evropské komise (Expertní skupina pro oblast tabákové politiky, Expertní pracovní skupina pro prekursorů drog), Rady EU, WHO (projekt DEEP-SEAS – FAR SEAS k problematice reklamy a sponzorství alkoholu), OECD, Komise OSN pro narkotika apod. Vzhledem k pandemii COVID-19 byla řada jednání odsunuta nebo proběhla online formou. Jedná-li se o organizace v přímé působnosti MZ, v mezinárodních projektech participuje např. NUDZ či KAD (nově součástí organizace International Society of Substance Use Professionals).

Státní zdravotní ústav (dále „SZÚ“) se kromě spolupráce na přípravě Národního zdravotního informačního portálu věnoval aktivitám v oblasti krátkých intervencí. Bylo pokračováno ve vzdělávání odborných pracovníků ve vybraných zdravotnických zařízeních a studentů vyšších a vysokých škol se zdravotnickým zaměřením, pokračovala realizace úspěšného projektu Mozaika zdraví, jehož hlavním cílem je zvýšení zdravotní gramotnosti dětí a mládeže, a interaktivního programu cíleně zaměřeného na prevenci užívání návykových látek pro žáky základních škol Jak se (ne)stát závislákem. SZÚ rovněž pokračoval v realizaci projektu Škola podporující zdraví.

¹¹ GAČR 19-14801S Menštinový stres ne-heterosexuálních lidí v Česku (Hlavní řešitel RNDr. Michal Pitoňák PhD); TAČR TL04000382 Efektivita systému adiktologických služeb v České republice v souvislosti s pandemií COVID-19 (Hlavní řešitel Mgr. Barbora Orlíková PhD); TAČR TJ02000156 Aplikace výzkumných metod při tvorbě návrhu systému služeb pro uživatele psychedelických látek (Psychedelika v ČR) (Hlavní řešitel Mgr. Rita Kočárová); EC Justice 881738 Make the difference - working together for children in households with addiction issues - Make the difference (Hlavní řešitel Mgr. Barbora Orlíková PhD); EC Justice 881635 Supporting Wellbeing and Integration of Transgender victims in Care environments with Holistic approach (Hlavní řešitel Mgr. Pavla Doležalová PhD); RVKPP S-42-18 Vývoj účinné léčebné strategie pro závislost na metamfetaminu (Hlavní řešitel PhDr. Ladislav Csémy); MV ČR V120172020056 Nové syntetické drogy – komplexní mezioborové výzkumné centrum (Spoluřešitel MUDr. Tomáš Páleníček, PhD.)

¹² Dílčí studie mapování vzorců užívání a uživatelských specifíků zahřívání tabáku IQOS a Glo u dospělých uživatelů tabáku v ČR, analýza reklamních strategií a mediálních sdělení tabákového průmyslu v souvislosti s regulací mentolových příchutí cigaret v ČR, mapování dostupných zařízení pro zahřívání tabáku (včetně náplní) a nikotinových sáčků dostupných v českých internetových obchodech, mezinárodní dotazníkové šetření na téma alkohol a Covid-19, mapování stavu v oblasti všech hlavních typů rizikového chování a duševního zdraví u dětí během aktuální epidemiologické situace (2. vlna Covid-19) za využití Systému evidence preventivních aktivit (SEPA).

V roce 2020 také pokračovala realizace projektu ESF – Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením.

KAD se zaměřovala na výzkum v oblasti primární prevence rizikového chování (viz výzkumné aktivity). Pokračovalo také fungování Centra pro výzkum a prevenci užívání tabáku (založeného v roce 2018 a podpořeného MZ, např. vytvoření e-learningových vzdělávacích modulů týkajících se zdravotní gramotnosti v oblasti prevence užívání tabáku, elektronických cigaret, zahříváných tabákových výrobků a nikotinových sáčků). Aktivity v oblasti alkoholu zajišťovalo Centrum veřejného zdraví se zaměřením na alkohol (založeného za podpory MZ v roce 2017).

Centrum veřejného zdraví se zaměřením na alkohol se v roce 2020 podílelo významně na kampani Suchej únor. Dále realizovalo např. tři kola kampaní v MHD na téma škodlivých účinků užívání alkoholu, pracovalo na rozvoji a novém designu preventivně orientovaných stránek alkoholpodkontrolou.cz, na rozvoji prezentace centra a prevence užívání alkoholu na sociálních sítích (Facebook, Instagram). Zástupci centra/KAD také mediálně/veřejně vystupovali k tématu prevence užívání alkoholu atd.

Národní ústav duševního zdraví (dále „NUDZ“) se v roce 2020 podílel na preventivní kampani Suchej únor v roli odborného garanta. Dále byl v rámci prevence vyvinut interaktivní program SNASA (Snižování nadměrné spotřeby alkoholu), který je veřejně dostupný na nudz-snasa.cz. Na programu si otestovalo rizikovitost svého pití již více než 12 tisíc uživatelů.

Ministerstvo vnitra ČR

Koordinační roli na Ministerstvu vnitra ČR (dále „MV“) ve vztahu k politice v oblasti závislostního chování plní zejména odbor bezpečnostní politiky. Podpůrnou roli pak plní odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, odbor prevence kriminality a odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání.

Činnost odboru bezpečnostní politiky v této oblasti je spjata s aktivitami sRVKPP, tj. účast zástupce v koordinačních strukturách RVKPP, participace na hodnocení dokumentů, apod. Na webových stránkách MV jsou zveřejněny informace týkající se politiky závislostního chování, aktuální Strategie a jejího akčního plánu a další užitečné informace¹³.

Odbor bezpečnostní politiky také zajišťuje činnost dvou pracovních skupin, jež se zabývají tématy, která souvisí se závislostním chováním:

- i) Společný tým specializovaný na boj proti nelegálnímu hazardu, který slouží především k výměně aktuálních informací v oblasti boje proti hazardnímu hraní.
- ii) Pracovní skupina pro prekurzory drog, na které jsou projednávána aktuální témata a novinky v této oblasti.

Co se týče dotačního Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2020¹⁴, bylo možné nově finančně dotací podpořit určité typy projektů z oblasti protidrogové prevence. Obce a kraje mohly požádat o státní účelovou dotaci na tvorbu analýz, síťování partnerů a vzdělávání vlastních zaměstnanců v oblasti protidrogové prevence vztahující se k jejich území. Cílem těchto aktivit musí být především prevence kriminality a kriminálně rizikových jevů.

V rámci dotačního Programu prevence kriminality v Ministerstvu vnitra na rok 2020 byl pak finančně podpořen projekt Národní protidrogové centrály.¹⁵

¹³ mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx [2021-04-16]

¹⁴ Podpořen projekt Plzeňského kraje „Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality“ a to částkou 63 tis. Kč.

¹⁵ Podpořen projekt s názvem „30 let správním směrem“, který spočívá v modernizaci a doplnění stálé expozice NPC v Muzeu Policie ČR a to částkou 110 500,- Kč.

V listopadu 2020 došlo k navýšení rozpočtu Policie ČR v oblasti prevence kriminality v celkové výši 9,224 mil. Kč v souvislosti s realizací nového konceptu primární protidrogové prevence Policie ČR, který bude postaven na zvyšování právního vědomí cílových skupin¹⁶.

Mezi projekty podpořené z rozpočtu Bezpečnostního výzkumu České republiky 2015-2022 v oblasti závislostního chování patří částečně i projekt Nové syntetické drogy – komplexní mezioborové výzkumné centrum, jehož cílem je vytvoření multiinstitucionální spolupráce mezi represivními orgány, zdravotnickými a toxikologickými zařízeními, nízkoprahovými preventivními centry, epidemiology a výzkumnými institucemi pro řešení problematiky nových syntetických drog v ČR, ale i na evropské úrovni.

Problematika závislostního chování se působnosti odboru veřejné správy, dozoru a kontroly (dále „ODK“) dotýká z hlediska jím vykonávaného dozoru nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a hl. m. Prahy¹⁷, které regulují na svém území provozování hazardních her, kouření, požívání a prodej alkoholických nápojů a užívání návykových a psychotropních látek. ODK vydal k problematice regulace hazardních her ve spolupráci s dalšími orgány státní správy v roce 2017 Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 5 Tvorba obecně závazných vyhlášek Práva a povinnosti obcí v oblasti regulace hazardních her¹⁸. ODK zpracoval k zákonnému zmocnění k vydávání obecně závazných vyhlášek zakazujících kouření a používání elektronických cigaret metodický materiál¹⁹, stejně jako k regulaci požívání a prodeje alkoholických nápojů²⁰. K problematice regulace veřejného pořádku bylo v roce 2018 ze strany ODK vydáno Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 4.1 Tvorba obecně závazných vyhlášek Úprava místních záležitostí veřejného pořádku²¹.

Zástupce ODK je členem VZRI a rovněž Společného týmu specializovaného na boj proti nelegálnímu hazardu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Od srpna 2020 zajišťuje na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále „MŠMT“) agendu PPRCH, včetně závislostního chování, Odbor základního vzdělávání. Do agendy PPRCH je rovněž zahrnut Národní pedagogický institut České republiky (příspěvková organizace přímo řízená MŠMT), který je školským vzdělávacím, metodickým, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek vzdělávání²². V oblasti PPRCH v roce 2020 zodpovídá MŠMT především za:

- koncepci, obsah a koordinaci v oblasti specifické PPRCH u dětí a mládeže,
- zpracovávání metodických, koncepčních a dalších materiálů souvisejících s PPRCH, včetně materiálů legislativní povahy,
- příprava podkladů a plnění úkolů vyplývajících z nelegislativních i legislativních dokumentů,
- za oblast dotační politiky v oblasti PPRCH,

¹⁶ Částka 6,299 mil. Kč byla určena na tvorbu projektu primární protidrogové prevence „Tvoje cesta načisto“, jehož cílem je vytvořit jednotný preventivní projekt prevence kriminality určený pro vzdělávání dětí a mládeže, který bude zaměřen na zvyšování právního vědomí v problematice drog a návykových látek. Částka ve výši 2,925 mil. Kč byla určena na nákup testerů na drogy Drugwipe 5 k využití při realizaci preventivních kontrol zakázaného prodeje alkoholu, konzumace návykových látek a hazardního hraní u dětí.

¹⁷ ODK bylo v roce 2020 zasláno 41 vydaných obecně závazných vyhlášek regulujících hazardní hry, 2 zakazující kouření a 13 zakazujících prodej alkoholických nápojů.

¹⁸ mvcz.cz/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx [2021-04-16]

¹⁹ mvcz.cz/odk2/clanek/metodicky-material-c-29-118649.aspx [2021-04-16]

²⁰ mvcz.cz/odk2/clanek/metodicky-material-c-25.aspx [2021-04-16]

²¹ mvcz.cz/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx [2021-04-16]

²² Např. tvorba, monitoring a evaluace kurikula a kurikulárních dokumentů, příprava a realizace vzdělávacích programů, metodických materiálů a učebních textů, metodická podpora v oblasti preventivní, pedagogicko-psychologické, speciálně pedagogické péče a v oblasti ústavní a ochranné výchovy apod.

- koordinaci a spolupráci s krajskými školskými koordinátory prevence a metodiky prevence,
- certifikace odborné způsobilosti programů PPRCH,
- řízení a participace na pracovních skupinách a poradních orgánech, apod.

MŠMT se rovněž podílí na řadě dalších činností, jako např. realizaci úkolů vyplývajících z přijatých vládních usnesení, mezirezortní spolupráci, osvětě a propagaci výchovné a vzdělávací činnosti a podávání informací v oblasti PPRCH apod.

V platnosti je v současné době Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a její Akční plán na období 2019 – 2021 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže.

Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních vymezuje aktuální terminologii a začlenění prevence do školního vzdělávacího programu a školního řádu, popisuje jednotlivé instituce v systému prevence a úlohu pedagogického pracovníka, definuje školní preventivní program, doporučuje postupy škol a školských zařízení při výskytu rizikových forem chování dětí a mládeže²³.

MŠMT pro rok 2020 vyhlásilo výzvu na poskytování aktivit v oblasti PPRCH ve školách a školských zařízeních, která obsahovala 3 moduly s celkovým rozpočtem ve výši 11,829 mil. Kč:

- i) Projekty individuální (modul A) – Projekty škol a školských zařízení, jejichž cílem je realizovat aktivity v oblasti všeobecné, selektivní a indikované PPRCH vedoucí ke snižování možnosti vzniku rizikového chování ve školním prostředí a k vytváření dobrého klimatu školy. Alokovaná částka na tento modul činila 1,629 mil. Kč.
- ii) Projekty individuální (modul B) – Projekty ostatních organizací, které v úzké spolupráci se školou či školským zařízením podporují přímou práci se žáky, pedagogy a rodiči v oblasti PPRCH, a jejichž cílem je realizovat aktivity vedoucích ke snižování rizika vzniku rizikového chování ve školním prostředí a budovat pozitivní hodnotové orientace a životní návyky. Alokovaná částka na tento modul činila 6 mil. Kč.
- iii) Projekty krajské, které zabezpečují vzdělávání, metodické vedení, předávání odborných informací, evaluaci a úpravy dokumentů ve školním prostředí v oblasti PPRCH a systémovou realizaci témat primární prevence rizikového PPRCH (šikana, kyberšikana, závislostní chování, vandalismus, záškoláctví apod.) v kraji. Alokovaná částka na tento modul činila 4,2 mil. Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

V oblasti závislostního chování vytvořilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále „MPSV“) Pracovní skupinu k primární prevenci na podporu rodin, jejímž cílem je zhodnotit současný stav služeb primární prevence na podporu rodin a doporučit opatření, která pomohou zlepšit postavení těchto služeb ve společnosti s ohledem na dlouhodobý a komplexní rámec rodinné politiky v souladu s platnou Koncepcí rodinné politiky.

MPSV dále podává informace na pravidelných setkáních krajských koordinátorů sociální práce a koordinátorů sociální prevence a pravidelně se účastní jednání zabývajících se problematikou osob ohrožených závislostí nebo osob závislým, a to včetně hazardního hraní. Rovněž dochází k pravidelné účasti na jednání zabývajících se problematikou financování sociálních služeb, které poskytují sociální služby osobám ohrožených závislostí nebo osobám závislým.

MPSV dlouhodobě podporuje prostřednictvím dotačního titulu na podporu sociálních služeb také sociální služby, jejichž cílovou skupinou jsou osoby ohrožené nebo závislé na návykových látkách, a každým rokem navyšuje tyto finanční prostředky, a rovněž dlouhodobě podporuje prostřednictvím Národního dotačního titulu Rodina preventivní programy zaměřené na podporu

²³ Materiál a jednotlivé přílohy (včetně příloh k závislostnímu chování) naleznete zde msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny [2021-04-16]

rodiny, partnerství a rodičovství. V roce 2020, s ohledem na pandemickou situaci, MPSV vynaložilo speciální finanční prostředky na sociální služby, jejichž jedna z cílových skupin je péče o osoby ohrožené závislostí nebo osoby závislé ve výši:

- i. Program podpory C ve výši 51,241 mil. Kč na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců v sociálních službách v souvislosti s pandemií COVID-19.
- ii. Program podpory D ve výši 5,822 mil. Kč na financování zvýšených provozních výdajů a sanaci výpadku příjmů v souvislosti s přijímáním karanténních opatření, mimořádných opatření a krizových opatření v sociálních službách v souvislosti s pandemií COVID-19.
- iii. Program podpory E ve výši 31,303 mil. Kč na financování trvání zvýšených provozních výdajů a sanaci výpadku příjmů, v souvislosti s přijímáním karanténních opatření, mimořádných opatření a krizových opatření v sociálních službách v souvislosti s pandemií COVID-19.

MPSV také akredituje vzdělávací kurzy v oblasti závislostního chování, a to pro sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách a další pracovníky zabývající se touto problematikou.

MPSV se pravidelně podílí na tvorbách koncepcí, výročních zpráv a analýz v oblasti závislostního chování. Došlo k aktualizaci Metodické příručky pro kurátory pro děti a mládež. Co se týče legislativních dokumentů, nadále se pracuje na změně zákona o sociálních službách.

Na mezinárodní úrovni se MPSV zapojuje do tvorby Strategie EU pro oblast drog a jejího akčního plánu.

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Koordinační roli na Ministerstvu spravedlnosti ČR (dále „MSP“) ve vztahu k politice v oblasti závislostního chování plní zejména oddělení inspekce, odbor milostí a inspekce, sekce koordinace boje proti korupci²⁴. Zástupci dotčených útvarů jsou také členy souvisejících pracovních skupin, dle svěřených pravomocí. Oddělení inspekce se podílí také na tvorbě, připomínkování a vyhodnocování strategických dokumentů všech úrovní, každoročně koordinuje vyhodnocení Koncepce vězeňství do roku 2025. MSP se rovněž podílelo na připomínkování Strategie EU pro oblast drog a souvisejícího akčního plánu na období 2021 – 2025.

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (dále „IKSP“) určuje hlavní výzkumné úkoly zaměřené specificky na problematiku trestné činnosti související s omamnými a psychotropními látkami (dále „OPL“) či na delikventní uživatele OPL. Rok 2020 byl prvním rokem Střednědobého plánu výzkumné činnosti IKSP na období 2020-2023 a v rámci problematiky závislostního chování se jednalo zejména o výzkumné úkoly Možnosti měření sekundární drogové kriminality a Zacházení s uživateli drog ve vězení, a příprava výzkumu Návaznost penitenciární a postpenitenciární péče o odsouzené uživatele drog. IKSP zahájil jednání o implementaci metodiky sběru dat o sekundární drogové kriminalitě a podílel na posuzování projektů podaných do dotačního řízení ÚV ČR. IKSP se zapojil do tvorby řady článků v odborných časopisech týkající se drogové kriminality. IKSP je rovněž členem European Society for Social Drug Research (ESSD) a zúčastnilo se mezinárodního projektu Reitox Academy on Drug Supply Indicators EMCDDA a mezinárodní odborné konference Drug related implications of COVID-19, new trends in drug use and digitisation of drug markets.

Vězeňská služba ČR

V oblasti snižování nabídky drog plní Vězeňská služba ČR (dále „VS“) následující aktivity: kontroly a prohlídky zaměřené na zabránění průniku OPL do objektů VS a vyhledávání OPL v těchto objektech, odhalování organizované trestné činnosti v oblasti návykových látek (civilní a vězněné osoby, zaměstnanci VS), monitoring zneužívání drog vězňenými osobami apod.

²⁴ Na aktivitách se dále podílejí podřízené organizace ministerstva, informace za ně jsou poskytnuty odděleně.

V oblasti snižování poptávky a snižování škod jsou hlavními aktivitami: zajištění substituční léčby, detoxifikace, poskytování adiktologické péče prostřednictvím adiktologů, zajišťování soudně nařízeného ochranného léčení, činnosti bezdrogových zón a poraden drogové prevence, apod. V rámci opatření ke snižování škod byla v roce 2020 zavedena možnost dobrovolného screeningu VHC pro osoby, které byly při nástupu do výkonu trestu VHC negativní, ve třech věznicích.

Na aktivity z oblasti snižování poptávky a snižování škod bylo vynaloženo 6,262 mil. Kč a na aktivity z oblasti snižování nabídky 5,656 mil. Kč (zejména testování na přítomnost OPL).

Různé odbory spadající pod VS plní na úseku politiky v oblasti závislostního chování různé role:

- a) Odbor výkonu vazby a trestu koordinuje politiku v oblasti závislostního chování VS - vytyčení základních principů v oblasti snižování nabídky drog a koordinace aplikace základních principů v praxi v oblasti snižování poptávky; metodicky vede a kontroluje činnost zaměstnanců věznic, včetně adiktologů, koordinuje naplňování úkolů akčních plánů Koncepce vězeňství, usměrňuje činnost specializovaných oddílů pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického, protialkoholního a patologického hráčství apod.
- b) Odbor zdravotnické služby řídí a usměrňuje poskytování zdravotních služeb VS. V oblasti politiky závislostního chování především zajišťuje detoxifikaci a substituční léčbu, poskytování adiktologické péče prostřednictvím adiktologů, zajišťování soudně nařízeného ochranného léčení, prevenci a léčbu infekčních onemocnění apod.
- c) Odbor kontroly je pověřen k provádění úkonů policejního orgánu v řízení o trestných činech vězněných osob, včetně těch souvisejících s nedovolenou výrobou a jiným nakládáním s OPL a jedy, šířením toxikomanie případně jiným trestným činem souvisejícím se zneužitím OPL.
- d) Odbor vězeňské a justiční stráže plní úkoly zaměřené na vnitřní a vnější bezpečnost objektů Vězeňské služby, včetně zamezení průniku nepovolených látek a předmětů, tj. i OPL, a navrhuje metodiku výcviku služebních psů, včetně protidrogových.
- e) Odbor ekonomický se zabývá hospodařením se svěřenými prostředky státního rozpočtu ČR, kdy jejich část jsou prostředky účelově vázané na realizaci programu protidrogové politiky VS.
- f) Akademie Vězeňské služby zabezpečuje vzdělávání.

Všechny výše uvedené úseky mají zastoupení v Protidrogové komisi, která je jedním z poradních orgánů generálního ředitele VS a projednává a navrhuje koncepční opatření a změny v rámci politiky v oblasti závislostního chování VS.

Probační a mediační služba

Práce s pachateli drogové kriminality je nedílnou součástí praxe Probační a mediační služby, která eviduje celkem 7 259 případů spojených s drogovou kriminalitou²⁵.

Justiční akademie

Justiční akademie zařazuje téma závislostního chování jako samostatně speciálně zaměřené vzdělávací akce, či jako součást vzdělávacích akcí, které se i této problematice mohou týkat, a to zejména v oblasti trestního soudnictví. Avšak v roce 2020 v důsledku pandemie COVID-19 nedošlo k realizaci řady plánovaných vzdělávacích akcí (seminář Drogová trestná činnost, Psychologie výslechu dospělých, Kybernetická kriminalita apod.).

Drogová tematika byla zařazena i do mezinárodních akcí, a to např. v měsíční stáži u EUROJUST nebo byla součástí prezentací na odborných fórech²⁶.

²⁵ V 3 847 případech kontrola výkonu uloženého trestu, z nichž zhruba 50 % byla zároveň uložena nějaká forma omezení nebo povinnosti, nejčastěji přiměřená povinnost zdržet se užívání OPL nebo alkoholu, léčení závislosti na OPL nebo alkoholu, ochranná léčba nebo povinnost testování na přítomnost OPL nebo alkoholu - v roce 2020 8 396 testů, z nichž 4 743 bylo pozitivních na přítomnost OPL ve slinách a 3 653 na alkohol v dechu.

²⁶ „Co všechno je kriminalita související s drogami?“, odborná konference VIII. kriminologické dny (Brno, 20. – 22. 1.); prezentace výsledků výzkumu účinnosti terapeutických programů pro uživatele drog ve výkonu trestu odnětí svobody na

Z legislativních aktivit MSp lze uvést zejména spolupráci na novele trestního zákoníku a trestního řádu, po jehož přijetí dojde k rozšíření subjektů oprávněných provádět orientační vyšetření na přítomnost alkoholu a jiných návykových látek a iniciovat odborné lékařské vyšetření o úředníky Probační a mediační služby a pověřené pracovníky zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči. Povinnost podrobit se vyšetření se bude vztahovat i na osoby, kterým byl uložen trest obecně prospěšných prací nebo vykonání společensky prospěšné činnosti a osoby, kterým byla v trestním řízení uložena povinnost zdržet se požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek.

Co se týče nelegislativních dokumentů, IKSP dokončilo metodiku sběru dat o sekundární drogové kriminalitě (dále „SDK“), jejímž účelem je zajistit sběr dat o SDK pro potřeby vytváření statistických přehledů o registrované kriminalitě v ČR a zkvalitnění policejních statistik využitelných i mimo PČR (Strategie prevence kriminality a jejích akčních plánů, příprava opatření vůči pachatelům drogové kriminality, monitoring indikátorů snižování nabídky OPL apod.). IKSP v r. 2020 podával vyjádření k návrhu stanoviska trestního kolegia NS ČR k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky.

Ministerstvo obrany ČR

Politika v oblasti závislostního chování je na Ministerstvu obrany ČR (dále „MO“) součástí systému primární prevence rizikového chování (dále „PPRCH“). Koordinace v oblasti závislostního chování je zabezpečena Rezortní komisí pro prevenci (dále „Rezortní komise“), která je poradním, koordinačním a iniciujícím orgánem ministra obrany ke stanovení priorit a řešení otázek spojených s problematikou prevence. K realizaci úkolů PPRCH byly zřízeny výkonné orgány pro prevenci, např. komise pro prevenci a poradce pro prevenci.

V rámci koordinace realizace úkolů PPRCH doporučila Rezortní komise pro rok 2020 vzdělávací témata Závislostní chování spojené s nadužíváním moderních technologií, Problémové užívání psychoaktivních léčivých přípravků, Rizikové chování v dopravě a Kázeňské přestupky a jejich řešení. Řada vzdělávacích aktivit však nebyla realizována z důvodu pandemie COVID-19. V roce 2020 bylo provedeno 34 přednášek s tematikou integrované protidrogové politiky, na jejichž realizaci se podíleli specialisté odborných služeb rezortu MO, příslušníci Vojenské policie, pedagogičtí pracovníci vojenských škol a vrchní praporčíci. V rámci rezortu rovněž probíhala vyšetření ke zjištění přítomnosti návykové látky v těle.

V souladu s vnitřními předpisy byl u všech organizačních celků rezortu MO průběžně sledován výskyt závažných projevů rizikového chování personálu a byla přijata nová preventivní opatření.

V roce 2020 byly na MO provedeny dvě novelizace vnitřního předpisu, kde bylo např. upraveno složení Rezortní komise a cílových skupin personálu rezortu MO s vyšší mírou rizikového chování.

V rozpočtu MO bylo v roce 2020 na Program protidrogové politiky vyčleněno celkem 780 tis. Kč, přičemž vyčerpáno bylo 666,496 tis. Kč (tj. 85,4 %) z důvodu snížení výdajů na pořizované komodity. V rámci tohoto programu bylo zrealizováno 24 projektů, které byly zaměřeny na stanovené cílové skupiny personálu rezortu MO s vyšší mírou rizikového chování. Rozpočtové prostředky byly čerpány zejména na pořízení a provoz detekčních přístrojů ke zjištění obsahu alkoholu a OPL, nákup odborné literatury a zabezpečení odborných přednášek na téma integrované protidrogové politiky.

pracovním setkání Vězeňské služby ČR s nestátními neziskovými organizacemi, působícími v oblasti vězeňství (Praha, 4. 2.); „Terapeutické programy pro odsouzené uživatele drog – poznatky z kriminologického výzkumu“, seminář Národního ústavu pro duševní zdraví (Praha, 10. 3.); „National perspective on monitoring drug-related crime“, Reitox Academy on Drug Supply Indicators, EMCDDA, 8. - 9. 10. (online); „Metodika sledování sekundární drogové kriminality“ na VZRI 16. 10. (online) a RVKPP, 5. 11. (online).

Ministerstvo financí ČR

Oblastí závislostního chování, konkrétně oblastí hazardních her se na MF zabývá primárně odbor Procesní agendy a regulace hazardu²⁷.

Nejdůležitější aktivitou související s oblastí závislostního chování byla příprava a spuštění Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách (dále „Rejstřík“), který slouží k zamezení přístupu vyloučených fyzických osob k hazardním hrám. Cílem Rejstříku je ochrana ohrožených skupin osob před negativními následky z hraní hazardu, a to nejen samotných hráčů, ale také jejich rodin a nejbližšího okolí. MF jej spustilo v září 2020 a provozovatelé hazardních her mají od 20.12.2020 povinnost při každém vstupu do herního prostoru ověřit, zda fyzická osoba není v tomto Rejstříku zapsána. Současně nesmí provozovatel hazardní hry fyzické osobě zapsané v Rejstříku umožnit zřízení nebo používání uživatelského konta²⁸.

Další významnou aktivitou probíhající v průběhu roku 2020 je proces komplexního vyhodnocení nové regulace hazardních her na území České republiky (dále „ex-post RIA“), jehož dokončení je plánováno v druhé polovině roku 2021. Ex-post RIA se zaměřuje na zákon o hazardních hrách jako celek a významnou pozornost věnuje také otázkám zodpovědného hraní, kdy je hodnocena funkčnost aktuálních institutů zodpovědného hraní a případně navrhována opatření, která mohou funkčnost, resp. pozitivní dopad na hráče zvýšit.

Další standardní činností v rámci boje proti nelegálně provozovaným hazardním hrám je vedení seznamu nepovolených internetových her²⁹.

Od 01.01.2021 vešla v účinnost novela zákona č. 527/2020 Sb., o hazardních hrách.

Nejdůležitějšími změnami přijatými na základě tohoto zákona bylo zpřesnění právní úpravy rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a výkaznictví v hazardních hrách. Rovněž došlo k úpravě definice čisté prohry mimo jiné u sebeomezujících opatření a úpravě vydávání pověření k odbornému posuzování a osvědčování a změnám ve vydávání odborné dokumentace těmito subjekty.

MF se rovněž podílelo na přijetí zákona č. 364/2019 Sb., kterým došlo k omezení osvobození příjmu z výher, a který doplňuje úpravu obsaženou v zákoně č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, jejímž cílem bylo mimo jiné snížení dostupnosti hazardních her a zvýšení zdanění provozování hazardních her oproti předchozí právní úpravě.

Zákonem č. 364/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní v souvislosti se zvyšováním příjmů veřejných rozpočtů, došlo k razantnímu navýšení sazeb spotřební daně z lihu (s účinností od 01.01.2020) a tabákových výrobků (s účinností od 01.03.2020).

V průběhu roku 2020 pokračoval trend navyšování sazeb spotřební daně u komodity tabákových výrobků. Zákonem č. 609/2020 Sb. došlo s účinností od 01.02.2021 ke zvýšení sazeb spotřební daně u všech druhů tabákových výrobků, včetně zahříváných tabákových výrobků, a to o dalších 10 %.

V r. 2020 byl rovněž zahájen proces implementace revize směrnice Rady 2020/1151/EU, kterou se mění směrnice 92/83/EHS o harmonizaci struktury sazeb spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů, do národní legislativy. Cílem revize je zajistit jednoznačný výklad jednotlivých ustanovení této směrnice a zefektivnit proces správy spotřební daně.

²⁷ Daně problematice se věnuje také odbor Daně z příjmů a účetnictví a odbor Nepřímé a majetkové daně, odbor Rozpočtová politika strategických odvětví a odbor Strategie daňové politiky, spolupráce a správy, kdy byla dohodnuta účast generálního ředitele GŘC na jednáních RVKPP jako hosta.

²⁸ Na webových stránkách MF byly zveřejněny podstatné informace související s tímto Rejstříkem včetně interaktivních formulářů žádostí o zápis a výpis, návodů a odkazů na to, jak se do Rejstříku zapsat, podat žádost o výpis či o výmaz.

²⁹ Od zavedení v roce 2017 bylo do seznamu zapsáno celkem 154 internetových stránek, z toho za rok 2020 6 stránek, v roce 2021 pak 27 stránek.

MF se dále aktivně zapojilo do formulace návrhu závěrů Rady EU k připravované revizi směrnice 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků.

Zástupce MF je členem Platformy evropských regulátorů hazardu (dále „GREF“), kde jsou pořádána jednání pracovních skupin. V roce 2020 proběhl seminář, který se zabýval AML regulací a její provazbou do provozování hazardních her. Další aktivity pracovních skupin se zabývaly ověřováním identity hráčů, lootboxy a sdílení informací o legislativních změnách v jednotlivých státech. V roce 2020 se MF zapojilo do studie, která se zaměřila na oblast „social gaming“.

Většina aktivit v oblasti závislostního chování je realizována v rámci hlavní činnosti MF, tudíž nejsou vyžadovány další finanční výdaje. Finanční prostředky byly vynaloženy pouze pro interní preventivní programy MO (viz bod 5.2 Ministerstvo obrany).

Veškerá činnost Generálního ředitelství cel (dále „GŘC“), jakožto přímo řízená organizace MF, ve vztahu k protidrogové politice se týká pouze aktivit v podobě účasti v pracovních skupinách a výborech RVKPP, spoluporbě protidrogových strategických dokumentů a spolupráce s OPK.

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva

V oblasti politiky závislostního chování proběhlo výzkumné šetření realizované oddělením Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny ve spolupráci s OPK s cílem získání podkladů pro lepší nastavení politik a aktivit v oblasti závislostního chování. Byly osloveny organizace a instituce poskytující adiktologické služby s žádostí o vyplnění krátkého dotazníku týkajícího se poskytování a využívání léčebných služeb, služeb poradenství a prevence v oblasti závislosti u romské menšiny, zkušeností oslovených organizací a institucí s klienty z řad příslušníků romské menšiny a jejich účasti na poskytování adiktologických služeb. Dotazník vyplnilo 42 poskytovatelů služeb (17 poskytovatelů kontaktních center, 15 poskytovatelů terénních služeb/práce a 10 poskytovatelů ambulantních programů)³⁰.

Výstupy dotazníkového šetření prokazují, že mezi klienty poskytovatelů adiktologických služeb se příslušníci romské menšiny nachází. Ti zpravidla tvoří 0 – 25 % všech klientů u 24 poskytovatelů, 26 – 50 % všech klientů u 12 poskytovatelů a až 75 % všech klientů u 6 poskytovatelů. Pouze však dva ze zúčastněných poskytovatelů služeb uvedli, že nabízí programy, které jsou specificky zaměřené na romské klienty. Romští klienti se zároveň nejčastěji dostávají do kontaktu s danou službou prostřednictvím svých známých, příp. na doporučení dalších klientů služby, ale také prostřednictvím sociálních a terénních pracovníků služeb, příp. na základě osobního kontaktu. Romští klienti nejčastěji využívají služeb souvisejících s výměnou harm reduction materiálu, ale také odborné sociální poradenství, potravinový servis a zdravotní ošetření. Naopak nejméně je ze strany romských klientů využívána služba dlouhodobé léčby drogové závislosti, asistenční a doprovodné služby a pracovní poradenství. Testování na infekčně přenosné choroby poskytovalo 28 respondentů dotazníku. Testování na HIV/AIDS, VHC, VHB a syfilis v jejich organizaci za posledních 12 měsíců využilo max. 20 % romských klientů a dle zjištěných odpovědí je podíl pozitivně testovaných romských klientů převážně relativně nízký. Součástí dotazníkového šetření bylo také zjišťování informací o tom, jak se poskytovatelům služeb daří při léčbě klientů spolupracovat s jejich rodinnými příslušníky a blízkými. Ze získaných odpovědí vyplynulo, že spolupráce s blízkými romských klientů je velmi slabá a často také komplikovaná; dle 70 % respondentů (28 poskytovatelů) je navázání spolupráce s rodinnými příslušníky a blízkými velmi omezené. Celkově se poskytovatelé služeb shodují, že mezi romskými klienty panuje nízká informovanost o problematice závislosti, a s tím souvisejícím rizikovým chováním, dále pak také nedůvěra ve veřejné organizace/instituce a předsudky ze strany většinové společnosti. Podle zúčastněných respondentů je tak nutné romským klientům poskytovat komplexní podporu jak v oblasti zdravotní, tak oblasti sociální a je nutné uplatňovat trpělivý a individuální přístup.

³⁰ Hl. m. Praha (9 poskytovatelů), kraj Ústecký (7 poskytovatelů), Moravskoslezský (6 poskytovatelů), Jihočeský (5 poskytovatelů), Středočeský (3 poskytovatelé), Olomoucký (3 poskytovatelé), Karlovarský (3 poskytovatelé), Zlínský (2 poskytovatelé), Jihomoravský (2 poskytovatelé), Liberecký (1 poskytovatel), Vysočina (1 poskytovatel), Plzeňský (1 poskytovatel), Pardubický (0 poskytovatelů), Královéhradeckého (0 poskytovatelů).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR

V oblasti závislostního chování se aktivita Ministerstva zahraničních věcí (dále „MZV“) primárně zaměřuje na mezinárodní aktivity. Zástupce MZV se pravidelně účastní jednání Horizontální pracovní skupiny pro drogy, kde aktivně spolupracuje s OPK při přípravě mandátu a projednávání body rovněž koordinuje s relevantními odbory MZV. Zvláštní pozornost pak MZV věnuje problematice s mezinárodním přesahem, jako např. nedávno zahájený dialog o drogách mezi EU a Čínou.

Stejně tak Odbor OSN společně s OPK připravuje mandáty na jednání Komise OSN pro narkotika a pozorně sleduje projednávanou problematiku skrze své zástupce Stálé mise ČR při OSN ve Vídni.

Vedle toho se MZV v uplynulém roce aktivně zapojilo do plnění Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na období 2019-2021, kdy sledovalo a monitorovalo mezinárodní vývoj v oblasti regulace konopných drog, zejména v ČS EU, včetně monitoringu společenských dopadů legislativních změn. Z tohoto důvodu byly požádány Zastupitelské úřady ČR v zemích EU a ve vybraných třetích zemích, aby MZV informovaly o politické a společenské debatě v kontextu užívání konopí pro neléčebné účely. Podařilo se získat ucelený přehled o této problematice v uvedených zemích a společně s OPK byl připraven materiál, který je možné sdílet s dalšími relevantními rezorty (MZ, NPC, apod.).

Ministerstvo zemědělství ČR

V oblasti závislostního chování se Ministerstvo zemědělství ČR (dále „MZe“) (Odbor potravinářský) pravidelně účastní Meziřesortních pracovních skupin MZ pro škody způsobené alkoholem a tabákem (MPS SPA a MPS KOTA) a rovněž spolupracuje při projednávání konzultačního materiálu, který byl v minulosti předložen ve věci regulace reklamy a propagace alkoholu MZ a ÚV.

V oblasti předpisů Evropské unie pro lihoviny lze jmenovat gesci MZe k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008, které bude dne 25. května 2021 nahrazeno Nařízením EP a Rady (EU) 2019/787 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů. Uvedené nové nařízení, vycházející z konceptu stávajícího nařízení, stanoví pravidla pro definici, popis, obchodní úpravu a označování lihovin a pro ochranu zeměpisných označení lihovin, líh a destiláty používané při výrobě alkoholických nápojů a používání zákonných názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin než lihovin.

V oblasti předpisů Evropské Unie pro tabákové výrobky lze jmenovat gesci MZe ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES („TPD“). V návaznosti na TPD byla přijata sekundární legislativa vztahující se ke sledovatelnosti tabákových výrobků a k bezpečnostnímu prvku a k určení charakteristických příchutí tabákových výrobků.

Ministerstvo zemědělství, jako gestor zákona č. 110/1997 Sb., ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí předkládá jednou ročně na jednání RVKPP Zprávu o zajištění a vyhodnocení kontrolní činnosti v souvislosti se zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a jeho prováděcími předpisy, se zaměřením na oblast tabákových a souvisejících výrobků (a alkoholu), a to ve smyslu Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021, Priority 3: Efektivní regulace trhů s návykovými látkami a závislostními produkty, aktivity 3.23: Koordinovat, zajistit a pravidelně hodnotit kontrolní činnosti kontrolních orgánů v souvislosti se zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a jeho prováděcími předpisy a případně navrhnout další nelegislativní opatření.

Kontrolu lihovin, alkoholických nápojů a tabákových výrobků vykonává v rámci úředních kontrol Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále „SZPI“). V roce 2020 bylo odebráno 113 vzorků lihovin a ostatních alkoholických nápojů, z toho nevyhovělo 15 šarží. U piva bylo odebráno 201 šarží piva, z toho bylo 39 šarží nevyhovujících. U ovocných vín, medoviny, cideru aj. podobných nápojů bylo odebráno 31 šarží, z toho nevyhovělo 6. U výrobků z révy vinné bylo provedeno celkem 3 470 kontrolních vstupů do 2 109 provozoven, v 702 kontrolních materiálech popsána minimálně jedna nevyhovující skutečnost.

SZPI rovněž dohlíží na dodržování povinností při prodeji alkoholických nápojů vyplývajících ze zákona č. 65/2017 Sb. Při prověřování povinností pro prodej alkoholických nápojů bylo zkontrolováno 1 180 provozovatelů potravinářského podniku, u 4 provozovatelů byla zjištěna absence viditelného textu zákazu prodeje osobám mladším 18 let. Při prodeji lihoviny přes internet bylo zjištěno porušení v 1 případě, kdy doručovací služba neověřila věk u nezletilé figurantky.

SZPI v rámci svých kompetencí rovněž kontroluje, zda není do oběhu uváděn neoznačený líh, zda je dodržena velikost a materiál spotřebitelského balení, zda je dodržen povolený počet otevřených balení jednoho druhu na jednotlivém výdejním místě v prostorách kde se prodávají rozlévané lihoviny, zda se v prostoru, ve kterém dochází ke konečnému prodeji lihu, nenachází lihoviny pro osobní potřebu a zda byly splněny povinnosti při prodeji a nákupu lihu. V roce 2020 SZPI zkontrolovala 1 275 osob, porušení bylo zjištěno pouze v 1 případě.

SZPI provádí kontrolu tabákových výrobků ve všech fázích od výroby, přes distribuci až po uvádění na trh pro konečného spotřebitele. V roce 2020 bylo provedeno 186 kontrol zaměřených na dodržování požadavků na tabákové výrobky, pouze 1 vzorek nevyhověl požadavkům.

V souvislosti se zákazem uvádění na trh cigaret a tabáku určeného k ručnímu balení cigaret s charakteristickou příchutí s účinností od května 2020 nebylo konstatováno porušení.

Kontrolní činnost SZPI je každoročně podrobně k dispozici ve zveřejněných Výročních zprávách SZPI a také na internetových stránkách potravinynapranyri.cz, kde lze nalézt souhrn nevyhovujících kontrol v členění dle jednotlivých druhů potravin. Informační centrum bezpečnosti potravin MZe v roce 2020 komunikovalo na svých webových stránkách viscojis.cz problematiku kouření a jeho negativních účinků na lidské zdraví v článku Kouření a výživa.

Z legislativní činnosti lze dále zmínit problematiku CBD v potravinách, zejména v doplňcích stravy. CBD je považováno za tzv. novou potravinu ve smyslu nařízení EP a Rady (EU) 2015/2283 o nových potravinách, avšak dosud není povoleno k uvádění na trh jako potravin. Před prohlášením jakékoliv žádosti za platnou je třeba nejdříve prozkoumat, jestli produkt, kterého se žádost týká, spadá do právního rámce nových potravin. Jasně do této problematiky vneslo teprve rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 19. listopadu 2020, podle kterého není CBD návyková látka a nyní dochází k hodnocení rizik CBD produktů ze strany Evropského úřadu pro bezpečnost potravin.

Na úrovni EU byl rovněž v r. 2020 projednán návrh maximálních limitů pro Δ^9 -tetrahydrokanabinol v konopných semenech a ve výrobcích obsahující konopná semena, který je nadále předmětem diskusí³¹.

V roce 2020 byl projednáván návrh zákona, kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně některých souvisejících zákonů, který mj. implementuje ustanovení prováděcích předpisů EU týkajících se tabáku. Návrh zákona byl v lednu 2021 schválen.

Co se týče publikační činnosti, MZe každoročně vydává publikaci Panorama potravinářského průmyslu, která přináší ucelený pohled na aktuální situaci a stav potravinářského průmyslu v ČR. Zástupci MZe se rovněž v červnu 2020 účastnili online webináře konaného při příležitosti

³¹ Návrh ze dne 17.11.2020: konopná semena – 3,0 ML; rozemletá konopná semena (prášek z konopných semen), (částečně) odtučněná konopná semena (výlisky – koláč) (mouka z konopných semen), otruby z konopných semen – 3,0 ML; konopný olej – 7,5 ML.

Světového dne bez tabáku, který se soustředil na aktivity proti taktikám tabákového průmyslu za účelem nalákat nové generace spotřebitelů na jejich výrobky a na zamezení mezer v implementaci čl. 13 FCTC.

Zástupci MZe jsou na evropské úrovni členy následujících orgánů: Stálý výbor pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva a Pracovní skupina pro zemědělské kontaminanty v potravinách. Zástupce Odboru potravinářského a SZPI se pravidelně účastní jednání Výboru pro lihoviny a Expertní pracovní skupiny pro lihoviny v rámci EK, které se zabývají především definicemi lihovin a označováním lihovin. V oblasti tabákových výrobků se Odbor potravinářský a zástupce SZPI pravidelně účastní jednání Expertní skupiny pro politiku v oblasti tabáku (včetně Expertní podskupiny ke sledovatelnosti a bezpečnostním prvkům a Podskupiny ke složení tabákových výrobků). Dále se zástupce Odboru potravinářského účastní také jednání Výboru pro tabákové výrobky a Projektové skupiny pro implementaci Protokolu FCTC. MZe dále jako spolugestor zastupuje ČR na jednání Konference smluvních stran WHO FCTC. MZe a SZPI se rovněž zapojí do Společné akce v oblasti tabáku (JATC II), a to v pozici spolupracujícího partnera (Collaborating partner) pro pracovní balíčky WP 6 (Enforcement of tobacco product regulation) a WP 7 (Health impact and regulatory implications of e-cigarettes and novel tobacco products).

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (dále „MPO“) jsou součástí RVKPP a rovněž VZRI. Úkolem MPO v oblasti politiky závislostního chování je kontrola dodržování platné právní úpravy v oblasti reklamy na alkohol podle zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy. V souvislosti s tímto MPO úzce spolupracuje s krajskými živnostenskými úřady (dále „KŽÚ“) a Magistrátem hl. m. Praha (dále „MHMP“) a to zejména ohledně porušení zákona týkající se reklamy na alkoholické nápoje. Mezi lety 2017-2020 KŽÚ a MHMP obdržely celkem 11 podnětů na závadnou reklamu týkající se alkoholických nápojů, přičemž pouze ve 3 případech došlo k porušení zákona. Ve sledovaném období KŽÚ a MHMP rovněž provedly 24 kontrol reklamy na alkoholické nápoje, přičemž žádná z nich nebyla považována za závadnou. Do reklamy na alkohol vstupují i nová digitální média, která bývají k reklamě využívána. Zároveň se MPO aktivně vyjadřuje k dotazům zasílaným ze strany různých subjektů vztahujícím se k reklamě na alkohol a tabák. MPO je rovněž odvolacím správním orgánem v přestupkových řízeních, v nichž jsou subjekty postihovány za závadnou reklamu i na zde řešené komodity.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR³²

V rámci koordinovaného přístupu v oblasti závislostního chování k sociálně vyloučeným lokalitám poskytuje Odbor (Agentura) pro sociální začleňování (dále „OPZ“) Ministerstva pro místní rozvoj (dále „MMR“) spolupracujícím obcím intenzivní komplexní podporu. Jednou z oblastí, kterým se věnuje při spolupráci s obcemi pozornost, je i oblast bezpečnosti a prevence kriminality. Agentura podporuje a rozvíjí zavádění účinných preventivních a bezpečnostních opatření v sociálně vyloučených lokalitách prostřednictvím podpory realizace projektů z koordinovaných výzev OPZ.

Neziskové organizace působící s podporou těchto výzev na území obcí realizují také projekty zaměřené na pomoc osobám ohroženým závislostmi nebo závislým na návykových látkách a jejich blízkým, žijícím převážně v sociálně vyloučených lokalitách, nebo na podporu činnosti terénních pracovníků působících v sociálně vyloučených lokalitách a rizikových lokalitách, kteří pracují zejména s drogovými uživateli a osobami závislými na alkoholu, příp. patologickými hráči³³.

³² Členové Rady od 14. prosince 2020, kteří se na realizaci protidrogové politiky podíleli již v průběhu roku 2020.

³³ Např. terénní program v Kolíně; odborné sociální poradenství v Litvínově – Janově; prevence rizikového sexuálního chování, násilné trestné činnosti a dalších sociálně patologických jevů u žen pracujících v sexbyznysu v Českých Velenicích; projekt Poradna pro závislosti ve městě Varnsdorf; terénní pracovníci Renarkonu na území obcí Vítkov, Budišov n. Budišovkou a Čermná ve Slezsku; odborné poradenství Poradny z. s. Světlo v Chomutově; odborné sociální poradenství organizace Podané ruce o. p. s.; prevence sociálně patologických jevů v SVL města Brna, prevence rizikového chování DROM apod.

Asistenti prevence kriminality (dále „APK“) jsou často realizovaným projektem podpořeným Agenturou a financovaným z prostředků ESF OPZ v rámci koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Agentura podpořila vytvoření 166 pozic asistentů prevence kriminality³⁴. APK v sociálně vyloučené lokalitě předchází konfliktům, přináší informace do lokalit, jsou pozitivním příkladem ostatním, podílejí se na předcházení společensky nežádoucím jednáním, při řešení vzniklých sporů souvisejících s narušováním zásad občanského soužití v SVL.

Snižování sociálního napětí, riziko vandalismu, rušení nočního klidu aj. v domech ve vlastnictví obcí, s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením, pomáhají řešit domovníci – preventisté. Agentura z koordinovaných výzev podpořila celkem 35 pozic³⁵.

Policejní prezidium³⁶

Zástupci Národní protidrogové centrály Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (dále „NPC“) se jako stálí členové Metodické rady policejního prezidenta pro prevenci účastní jednání a dalších aktivit v oblasti prevence, NPC se jako složka Policie ČR podílí na odhalování a dokumentování závažné domácí i mezinárodní drogové trestné činnosti. NPC se účastní a zapojuje do preventivních aktivit, účastní se tematických workshopů a preventivních přednášek, realizuje školení pro Policii ČR (dále „PČR“), laickou i odbornou veřejnost. Podílí se rovněž na realizaci dalších projektů, např. projekt Správným směrem a preventivní akce Ledová Praha. V roce 2020 byl zpracován a následně i realizován nový preventivní materiál – leták k problematice nových psychoaktivních látek určený pro širokou veřejnost.

NPC se podílí rovněž na legislativních aktivitách v oblasti návykových látek - předkládá návrhy na zařazení nových psychoaktivních látek na seznamy zakázaných látek a návrhy na změny právních norem v této oblasti, zapojuje se do vnitroresortních připomínkových řízení k právním předpisům dotýkajících se problematiky návykových látek (např. zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, oblast léčebného konopí a neléčebného užívání konopí, aj.), dále se aktivně podílí na legislativě v oblasti prekurzorů drog (zařazení látek na mezinárodní seznamy kontrolovaných látek, v r. 2020 např. zařazení látky červený fosfor). NPC se zároveň účastní četných mezinárodních konferencí a jednání a je členem nebo realizátorem celé řady projektů či pracovních skupin, např. pracovní skupina EMPACT, projekt CO3DILL, projekt Reliéf. Na národní úrovni se NPC aktivně zapojuje do příprav, realizací, tvorby a vyhodnocování akčních plánů a strategií v oblasti boje proti drogám. NPC každoročně zpracovává výroční zprávu o své činnosti, současně jsou poskytovány informace do dalších výročních zpráv (např. NMS).

³⁴ Kadaň, Ostrava, Štětí, Obrnice, Bruntál, Litvínov, Vejprty, Slaný, Velké Hamry, Kolín, České Velenice, Jeseník, Ralsko, Moravský Beroun, Sokolov, Děčín, Most, Žďár nad Sázavou, Brno, Liberec, Vítkov, Břeclav, Vsetín, Písek, Valašské Meziříčí, Budišov nad Budišovkou, Jirkov, Jihlava, Kroměříž, Dvorce, Liberec, Rotava, Varnsdorf, Staré Křečany.

³⁵ Štětí, Obrnice, Slaný, Ralsko Moravský Beroun, Děčín, Písek, Valašské Meziříčí, Budišov nad Budišovkou, Kroměříž, Břeclav, Rotava, Varnsdorf, Staré Křečany.

³⁶ Členové Rady od 14. prosince 2020, kteří se na realizaci protidrogové politiky podíleli již v průběhu roku 2020.

Asociace krajů ČR

V oblasti politiky závislostního chování byla Asociace krajů ČR (dále „AK ČR“) zastoupena na RVKPP v průběhu celého roku 2020 předsedou Komise Rady AKČR pro sociální věci. Zástupci Úřadu vlády se účastnili na jednáních komise v průběhu roku jedenkrát jako hosté a to dne 5. března 2020, kde byla představena problematika protidrogového vlaku z pohledu různých aktérů a s vybranými kraji následně proběhla diskuse.

Společnost pro návykové nemoci

V roce 2020, který byl ovlivněn pandemií COVID-19, se Společnost pro návykové nemoci České lékařské společnosti J.E.Purkyně (dále „SNN“) zaměřovala na podporu udržení činnosti služeb, vytvořila obecná doporučení k udržení dostupnosti služeb a doporučení k substituci pervitinu.

SNN je rovněž zapojena do reformy psychiatrie a adiktologie, kde dohlíží zejména nad reformním uvažováním v lůžkové péči, a v rámci kterého bylo uzavřeno memorandum o spolupráci s A.N.O. a ČAA. V roce 2020 byla založena Sekce dětské a dorostové adiktologie, v rámci které rovněž vznikl první návrh koncepce dětské péče určený pro vnitřní diskusi SNN (Sekce DADA) a pracovní překlad screeningu pro těhotné uživatelky, dále vzniklo metodické doporučení v oblasti ochranné léčby a standard substituční léčby.

SNN spolupracuje na materiálu definujícím další požadavky a rámec pro rozvoj úhrad adiktologů v rámci návrhu nových lékařských výkonů.

V roce 2020 i nadále probíhalo setkání v rámci Purkyněk, které se zaměřilo mimo jiné na vzdělávací akce, přípravu online AT konference 2020 a zahájení příprav AT konference 2021. Nadále pokračovalo vydávání časopisu APLP a časopisu Adiktologie, který se v září 2020 stal oficiálním mezinárodním časopisem ISSUP.

V oblasti mezinárodní spolupráce je SNN nadále členem ICARA a v rámci možností se podílí na činnosti. Na Ceně adiktologie byl oficiálně představen program National Chapters Czech Republic, jehož prostřednictvím se ČR zapojila do činnosti ISSUP³⁷ a stala se oficiálně součástí tohoto mezinárodního programu. K dispozici tak jsou nyní pro členy SNN různé webináře a on-line zdroje zdarma.

Sekce substituční léčby

Původně se jednalo o pracovní skupinu, která se nyní zabývá standardem substituční léčby (Věstník/Vyhláška MZ; Doporučené postupy psychiatrické péče IV.) a legislativními změnami v této oblasti (změna zákona o léčivech a zákona o návykových látkách – vybavení pacienta substituční léčbou, „take home dosis“). Nová verze standardu substituční léčby byla výborem schválena dne 28.09.2020. Standard prošel zásadní inovací, mimo jiné i tím, že se odkazuje na další možné substituční léčby jak zavedené (tabák), tak zvažované, případně někde experimentálně prováděné (stimulancia, alkohol, kanabinoidy). Kromě definic, personálního obsazení, fázování léčby, indikací, registru a dalších bodů, které byly obsahem standardu i v minulosti, byl standard doplněn o další specifické skupiny a praktické situace. Doporučení pro léčbu závislosti na pervitinu centrálními stimulantii bylo schváleno výborem dne 15.04.2020 a to rovněž jako reakce na obavy z omezení dostupnosti stimulantii i péče v době pandemie.

Ochranné léčby

SNN vydala doporučení k ochrannému léčení protialkoholnímu, protitoxikomanickému, resp. pro osoby s diagnózou patologického hráčství, které schválil výbor dne 19.06.2020, jehož cílem je zlepšit systém péče pro osoby s nařízeným ochranným léčením ústavním a ambulantním (psychiatrickým, sexuologickým, protialkoholním, protitoxikomanickým, patologické hráčství), který bude dostatečně dostupný a přiměřeně financován.

Lékařské adiktologické výkony

³⁷ ISSUP je největší globální adiktologickou odbornou společností s více než 17 tisíci členy.

SNN navrhla v rámci zdravotních výkonů nové výkony: komplexní vyšetření lékařem s odborností NN, cílené vyšetření, kontrolní vyšetření, podání a výdej substituční látky, rodinná terapie u pacientů s návykovou nemocí, skupinová terapie, individuální terapie, vyšetření na alkohol a nelegální drogy a antabusová reakce. Cílem této revize je zhodnotit práci lékaře v oboru návykové nemoci, přilákat nové lékaře do oboru a k absolvování certifikovaného kurzu v oboru Návykové nemoci a rozšíření substituční terapie. Nové výkony byly vloženy do databáze MZ, očekává se jejich projednání Pracovní skupinou k Seznamu výkonů MZ.

Reforma psychiatrické péče

V rámci reformy psychiatrické péče dochází k vytváření multidisciplinárního týmu, který poskytuje zdravotní a sociální služby ambulantního a terénního charakteru. Podstatou aktuálně probíhajících pilotních projektů je zaměření na dobrou diagnostiku a indikaci do vhodného typu služby – ambulantní či práci v přirozeném prostředí klienta – a uplatnění systému case managementu a úzká mezioborová spolupráce se souvisejícími subjekty a zařízeními. Práce týmů bude mezičlánkem mezi primární péčí a péčí lůžkovou. V rámci reformy by měly rovněž vzniknout ambulance s rozšířenou péčí pro adiktologické pacienty, v jejichž případech se jedná čistě o zdravotnický tým, který je schopen nabídnout diagnostiku duševních poruch, včetně adiktologických poruch a je schopen nabídnout širokou škálu péče a léčby – včetně substituční léčby (psychiatrickou, psychologickou, adiktologickou a ošetrovatelskou (psychiatrická sestra)). Zařízení zajišťuje i krizovou pomoc včetně práce v přirozeném prostředí klienta.

Asociace nestátních neziskových organizací

Asociace nestátních neziskových organizací (dále „A.N.O.“) se podílí na realizaci politiky v oblasti závislosti z pozice jediné střešní organizace pro organizace poskytující adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním, a to především (nikoliv výhradně) organizace nestátní.

A.N.O. sdružuje 26 organizací z celé ČR a realizuje svoji činnost zejména prostřednictvím tří projektů:

i. Právní poradna

Právní poradna nabízí pomoc při řešení aktuálního celospolečenského problému marginalizace a s ní souvisejícího právního a sociálního poškození všech aktuálních i bývalých uživatelů návykových látek, případně patologické hráče či uživatele alkoholu v léčbě a po léčbě, také blízkým osob ohrožených závislostním chováním a zaměstnancům služeb za využití dostupných právních intervencí. Cílem této služby je rozšířit povědomí o právních aspektech běžných i specifických problémů spojených s užíváním návykových látek a závislostí. Těžiště práce i v roce 2020 spočívalo zejména v poskytování právních konzultací (telefonicky, elektronicky, či on-line). O právní konzultace klienti i v roce 2020 žádali prostřednictvím pracovníků adiktologických zařízení, či přímo.

Nejčastější právní problémy, se kterými se klienti obraceli na právní poradnu v průběhu roku 2020, byly např. trestní řízení klientů související s obstaráváním si finančních prostředků na drogy, drogové trestné činy páchané uživateli drog, trestná činnost spáchaná pod vlivem drog, žádosti o odklad výkonu trestu či milost, o zařazení do výkonu trestu do věznice s léčebným programem nebo bezdrogovou zónou, exekuční řízení, problematika rodičů – uživatelů/bývalých uživatelů návykových látek apod.

I přes opatření v důsledku pandemie COVID-19 se dařilo zajistit chod poradny a pokrytí služby v rozsahu odpovídajícím potřebám klientů a možnostem personálního obsazení s přihlédnutím k dodržování vládou stanovených omezení.

V roce 2020 proběhl jeden online seminář pro pracovníky společnosti Podané ruce o.p.s. Brno na téma „Drogy a trestní právo“.

ii. Činnost Rady, kanceláře a odborných sekcí

Kancelář se pravidelně účastní jednání odborných platforem a spolupracujících subjektů (Adiktologické fórum, výbor SNN JEP, spolupráce s APSS ČR, ČAA a UZS) a jednání RVKPP, VZRI a pracovních skupin organizovaných sRVKPP, Magistrátu hl. m. Prahy a dále komunikuje se zástupci dalších institucí a donátory (MF, MZ, MPSV, MSp apod.), včetně dalších odborných společností, platforem a institucí. Rada Asociace a kancelář se podílela na připomínkování strategických a některých legislativních dokumentů, např. Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021, změny dávek na bydlení (MPSV) a řady jednání týkajících se financování služeb ze Středočeského kraje a Jihomoravského kraje a podílu spolufinancování při čerpání fondů EU či poskytování služeb primární prevence pro školy a školská zařízení v období pandemických opatření. V roce 2020 proběhlo 14 jednání Rady a v listopadu proběhlo jednání Valné Hromady. Kancelář zajišťuje udržování kontaktu i se zahraničními subjekty působícími na poli závislosti (Pompidou Group, Eurocare, Vienna NGO Committee on Drugs, a další). Rada a kancelář sledovala zahraniční odborné zdroje zabývající se řešením pandemie COVID-19 v ostatních zemích a diskutovala jejich aplikovatelnost v ČR.

V souvislosti s mimořádnými opatřeními v důsledku pandemie COVID-19 byly na A.N.O. kladeny zvýšené požadavky v oblasti komunikace na několika úrovních – min. jedenkrát týdně komunikace telefonicky, emailově či prostřednictvím on-line platforem pro pořádání meetingů ke sdílení nezbytných informací o vývoji pandemie v členských organizacích a ve službách zajišťujících práci s uživateli návykových látek a hazardního hraní, tak i k reflektování mimořádných opatření a jejich dopadů na poskytování adiktologických služeb. Zvýšená komunikace probíhala i s ostatními odbornými společnostmi a institucemi.

Kromě komunikace týkající se pandemie COVID-19, se Rada a kancelář i nadále zabývají standardními dlouhodobými tématy, např. financování adiktologických služeb, výhled rozpočtu na r. 2021, reagování vyrovnávací platby na případná dofinancování služeb z prostředků MPSV apod.

A.N.O. spolupracovala jako partner SNN při konání AT konference a pravidelně probíhala setkávání odborných Sekcí Asociace nad odbornými tématy.

Činnost jednotlivých sekcí:

- Sekce Harm Reduction - sdílení dobré praxe v době mimořádných opatření, testování na COVID-19 v HR službách, zvýšené náklady na ochranné prostředky a hygienická opatření; možnosti distribuce naloxonu v HR službách.
- Sekce primární prevence - situace poskytovatelů PP v období uzavření škol, zvýšené náklady na ochranné prostředky a hygienická opatření; pozastavení certifikací odborné způsobilosti, nejasnosti ohledně financování PP ze strany MŠMT.
- Sekce drogových služeb ve vězení - vstupování do věznic a základní nastavení podmínek poskytování služeb během pandemie.
- Sekce terapeutických komunit - konzultace aktuálních problémů - karanténní omezení, preventivní opatření, příjem nových klientů, provoz v karanténě, zvýšené náklady na ochranné prostředky a hygienická opatření apod.
- Sekce ambulantních služeb - sdílení dobré praxe, duální diagnózy, financování služeb, počty úvazků, substituční léčba.
- Sekce následné péče - propad trhu práce pro klienty, omezení nástupu nových klientů, zkrácení délky léčby, sdílení zkušeností, zvýšené náklady na ochranné prostředky a hygienická opatření.

iii. Informační kampaň

Kampaň se v roce 2020 soustředila na preventivně-informační charakter pro cílovou skupinu děti a mladiství, primárně ve věku 14–17 let, sekundárně také jejich blízké, která se snažila poskytovat mladým lidem pozitivní vzory chování.

Mezi hlavní aktivity kampaně patřily aktualizace webových stránek a mapy pomoci, příspěvky s tématem závislosti na sociálních sítích, propagační materiály ke kampani, navázání spolupráce s dalšími organizacemi, např. s Linkou bezpečí (seznamy adiktologických center), Českou asociací streetwork (role NZDM jako sociální služby) a Centrem prevence Společnosti Podané ruce (livestreamy na nejrůznější témata), atd.

V rámci spolupráce se serverem Flowee byly napsány články pro podstránku Dítě v síti (V březnu se na Linku bezpečí obrátilo kvůli kyberkriminalitě o polovinu dětí víc, Léto, alkohol, skoky do vody – nebezpečná kombinace!). V komunikaci na sociálních sítích byla tematicky zohledněna pandemie COVID-19 (úzkost, deprese, závislosti na sociálních sítích, počítačových hrách, telefonu apod.).

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Adiktologická sekce Asociace poskytovatelů služeb (dále „APSS“) se zaměřuje na specifické potřeby členů APSS, kteří poskytují adiktologické služby, tedy služby pro osoby ohrožené závislostmi a jejich sociální okolím. Cílem sekce je zejména zprostředkovat výměnu informací mezi odbornou veřejností z řad poskytovatelů, vládních orgánů, krajských úřadů i vzájemně mezi sebou. Důležitým úkolem je zajistit informovanost členů o změnách v legislativě a jiných důležitých skutečnostech týkajících se poskytování adiktologických sociálních služeb. V rámci činnosti sekce jsou také pořádány odborné semináře a konference a členové se mohou podílet na vzdělávací a publikační činnosti APSS.

APSS v rámci činnosti sekce i v roce 2020 pokračovala v podpoře realizace projektu Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky („dále „IP RAS“). Zástupci z řad členů sekce Adiktologických služeb jsou zastoupeni v pracovních skupinách projektu IP RAS a APSS vysílá své zástupce i do hlavní pracovní skupiny projektu. Členské organizace byly v průběhu roku přizvány k připomínkování výstupů z pracovních skupin IP RAS a dalších materiálů z oblasti protidrogové politiky a sociálních služeb. V roce 2020 rovněž pokračoval legislativní proces vládního návrhu novely zákona o sociálních službách, kterého se APSS účastní.

Vzhledem k probíhající pandemii COVID-19, zejména pak v samotném počátku sloužila komunikační platforma sekce pro sdílení zaváděných opatření a související praxe.

Protipandemická opatření zasáhla také do konání tradičních akcí pořádaných ve spolupráci se sekcí a v jejich důsledku musely být tyto akce nakonec zrušeny. Členské organizace se i v roce 2020 připojily k Týdnu sociálních služeb. Dle možností služeb ve vztahu lokální epidemiologické situaci, některé z nich realizovali Dny otevřených dveří on-line formou a související aktivity (diskusní fórum pro pracovníky OSPOD, apod.) s cílem udržet spolupráci i za ztížených podmínek.

Členové sekce se dále podíleli na sběru dat týkajících se nákladů na OOP a dalších opatření v souvislosti s epidemiologickou situací pro potřeby jednání s MPSV a dalšími rezorty.

6 Rozdělení a čerpání finančních prostředků

Rozdělení finančních prostředků v roce 2020

V průběhu r. 2020 byly prostředky rozpočtu určené na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami, včetně problematiky patologického hráčství navýšeny na celkovou částku v objemu 299,876 mil. Kč, z toho prostředky státního rozpočtu čerpané na národní dotace činily celkem 285,966 mil. Kč, prostředky na odborné činnosti vč. monitorování stavu ve věcech návykových látek a oblasti patologického hráčství činily celkem 4,986 mil. Kč a výdaje kapitálové činily 546 tis. Kč. V rámci běžných výdajů bylo využito spolufinancování části specifických výdajů NMS v rámci grantu poskytnutého z rozpočtu EMCDDA. V průběhu r. 2020 pokračovala rovněž realizace projektu ESIF „Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky“ se zahájením v září 2016 a dokončením v srpnu 2021 (reg. číslo: CZ.03.0.63/0.0/0.0/15_030/0003035). Tento projekt je spolufinancován z prostředků ESIF v rámci OP Zaměstnanost. Na zabezpečení pokračování realizace klíčových aktivit tohoto projektu bylo v r. 2020 vynaloženo celkem 8,379 mil. Kč.

Čerpání finančních prostředků v roce 2020

6.1.1 Finanční prostředky na realizaci projektů v oblasti nelegálních návykových látek, hazardního hraní, alkoholu a tabáku

V r. 2020 byla realizována dvě kola dotačního řízení Úřadu vlády ČR.

V rámci standardního kola dotačního řízení byly uvolněny dotace v celkové výši 226,473 mil. Kč, kde bylo podpořeno celkem 220 projektů protidrogové politiky. V rámci druhého kola byla schválena dotace ve výši 65,678 mil. Kč a podpořeno celkem 178 žádostí. V r. 2020 nedošlo k vratkám poměrné části dotace. Strukturu v členění podle právní subjektivity příjemce dotace, podle typu poskytovaných služeb a distribuce do jednotlivých oblastí podpory (alkohol, tabák, nelegální návykové látky a hazardní hraní) ve stavu k 31.12.2020 uvádí tabulka 6-1,

tabulka 6-2 a tabulka 6-3.

tabulka 6-1: Struktura dotací podle právní formy příjemce v dotačním řízení v r. 2020 (k 31.12.2020)

Právní forma	Požadavek	Dotace
Církev	18 434 938	12 157 000
Obecně prospěšná společnost	157 425 400	114 925 000
Příspěvková organizace kraje	1 519 800	982 000
Spolek	65 127 474	40 252 000
Ústav	154 632 424	107 987 000
Zájmové sdružení právnických osob	4 804 317	2 956 000
Příspěvková organizace obce	338 000	326 000
Příspěvková organizace státu	10 583 911	6 185 000
Společnost s ručením omezeným	13 280 596	5 513 000
Jiné	2 950 140	868 000
Celkový součet	429 097 000	292 151 000

tabulka 6-2: Struktura dotací distribuovaných v rámci dotačního řízení v r. 2020 do jednotlivých typů služeb integrované protidrogové politiky (k 31.12.2020)

Typ služby	Požadavek	Dotace
Primární prevence	29 490 374	20 264 000
Poradenství	10 230 569	8 133 000
Nízkoprahové programy	146 751 824	107 967 000
Detoxifikace	4 591 180	2 576 000
Ambulantní léčba (včetně substituce)	124 004 909	78 178 000
Služby doléčování a následné péče	27 376 305	18 397 000
Terapeutické komunity	43 646 132	34 954 000
Adiktologické služby ve vězení	16 832 259	11 850 000
Projekty informační, výzkumné	24 171 423	8 836 000

Krátkodobá a střednědobá lůžková péče	2 002 025	996 000
Celkový součet	429 097 000	292 151 000

tabulka 6-3: Návrhy dotací rozdělené podle oblastí protidrogové politiky v r. 2020 (k 31.12.2020)

Oblast podpory	Požadavek	Dotace
Alkohol	21 007 604	2 927 000
Drogy	341 914 947	239 795 000
Gambling	30 456 961	24 687 000
Integrované služby*	30 606 580	21 034 000
Tabák	5 110 908	3 708 000
Celkový součet	429 097 000	292 151 000

Pozn.: * Integrované služby se zabývají více typy závislostního chování, nelze rozlišit primární cílovou skupinu.

6.1.2 Finanční prostředky na odborné činnosti OPK

V rámci zajištění odborných činností OPK v r. 2020 bylo nezbytné zajistit upgrade a rozvoj elektronické aplikace pro administraci dotačního řízení a její provozní servis.

Do r. 2020 se přesunula část realizace, která nebyla dokončena v předchozím roce, v němž se dodavateli nepodařilo zajistit dostatečnou realizační kapacitu. Dodavatel byl nucen posunout plánované termíny prací do následujícího roku. Úřad byl nucen upravit rozpočet kapitálových výdajů r. 2020, kapitálové výdaje byly navýšeny o nevyčerpané prostředky účelově určené na realizaci 3. fáze upgradu a rozvoje webové aplikace – dotace protidrogové politiky. V r. 2020 tak bylo vynaloženo na dokončení 3. fáze této investiční akce celkem 546 tis. Kč. OPK uhradil v r. 2020 rovněž mandatorní příspěvek Pompidou Group, protože Úřad vlády ČR přijal roli gestora členství ČR v této platformě (546 tis. Kč). V rámci odborných činností byly vynaloženy finanční prostředky rovněž na zabezpečení předtiskové přípravy a tisku bulletinu Zaostřeno, avšak ve velmi omezeném rozsahu vlivem výrazného nedostatku finančních zdrojů (148 tis. Kč). Na zajištění sběrů, kontroly a vkládání dat do databází pro zpracování dat pro informační systémy a monitorování stavu v ČR v oblasti návykových látek a patologického hráčství bylo v r. 2020 vynaloženo 1,942 mil. Kč. Další běžné výdaje se týkaly zajištění správy a údržby informačního portálu drogy-info.cz, denního monitoringu dat na téma - protidrogová politika, problematika závislostí (210 tis. Kč). Do financování výše uvedených výdajů, z nichž většina se týká realizací NMS, byly z části zapojeny prostředky z rozpočtu EU, jak je uvedeno již v bodě 0 této zprávy (1,893 mil. Kč).

V r. 2020 OPK nefinancoval místní šetření odborné způsobilosti služeb poskytovaných v rámci protidrogové politiky/certifikace kvality poskytovaných služeb, neboť zadávací řízení na výběr nové certifikační agentury se opakovalo, a do konce roku 2020 se je nepodařilo dokončit.

7 Zahraničí

Členství v mezinárodních institucích

Rada na základě svého statutu aktivně participuje prostřednictvím OPK na činnosti následujících mezinárodních orgánů a organizací zabývajících se drogovou problematikou: HDG, EMCDDA, CND. Skupina pro spolupráci při boji proti zneužívání drog a nezákonnému obchodu s drogami při Radě Evropy (dále „Pompidou Group“) a Program spolupráce v oblasti protidrogových politik mezi Evropskou unií, Latinskou Amerikou a karibskými zeměmi (dále „COPOLAD“). V uvedených organizacích zastupuje OPK jeho ředitelka, případně jí jmenovaní zástupci. Podoba zasedání byla v r. 2020 ovlivněna pandemií COVID-19; některá setkání byla zrušena, avšak velká část proběhla online formou. Pandemie tak znemožnila uskutečnění a fyzickou účast zástupců OPK na řadě studijních návštěv, zahraničních seminářů a konferencí. Velká část těchto aktivit byla proto ze strany OPK pokryta online.

7.1.1 Spolupráce s mezinárodními institucemi

Česká republika se prostřednictvím OPK aktivně zapojuje do mezinárodních aktivit, zejména v rámci EU, OSN a Rady Evropy (Pompidou Group). Zástupci OPK se pravidelně účastní zasedání HDG, které se koná každý měsíc v Bruselu.

V rámci OSN spolupracuje OPK nadále zejména s UNODC a v rámci této instituce s CND a s INCB. V r. 2020 byla hlavním tématem příprava na 63. setkání CND (02.-06.03.2020), kde bylo projednáno a konsensem přijato pět rezolucí, rozšířeny seznamy mezinárodně kontrolovaných látek a bylo přijato rozhodnutí týkající se revize výročních dotazníků ARQ, které odrážejí a mají za cíl posoudit pokrok dosažený při plnění všech politických závazků v oblasti protidrogové politiky na úrovni OSN. Toto setkání rovněž schválilo odložení hlasování o doporučeních WHO ke konopí a látkám z konopí³⁸, kdy mělo dojít k úpravě seznamů mezinárodně kontrolovaných látek pod Jednotnou úmluvou o omamných látkách 1961 a Úmluvou o psychotropních látkách 1971. Hlasování bylo odloženo na obnovené 63. setkání CND v prosinci 2020. Vzhledem k výše zmíněnému členské státy CND pokračovaly i během roku 2020 v neformálních setkáních, která se zaměřila na výměnu názorů mezi státy ohledně důsledků vyplývajících z hospodářských, sociálních, právních, administrativních a jiných faktorů v případě přijetí doporučení WHO. Samotné hlasování proběhlo na 63. obnoveném setkání CND, které proběhlo ve dnech 02.-04.12.2020, a kde bylo přijato pouze doporučení 5.1, tj. konopí a konopná pryskyřice budou odstraněny ze seznamu IV Úmluvy o omamných látkách 1961, čímž CND umožnila širší terapeutické využití konopí v mezinárodním měřítku.

³⁸ Doporučení 5.1: konopí a konopná pryskyřice mají být odstraněny ze seznamu IV k Úmluvě o omamných látkách;
Doporučení 5.2: dronabinol a jeho stereoizomery (delta-9-tetrahydrokanabinol) mají být doplněny na seznam I k Úmluvě o omamných látkách, a pokud bude toto doporučení přijato, mají být odstraněny ze seznamu II k Úmluvě o psychotropních látkách;
Doporučení 5.3: tetrahydrokanabinol (izomery delta-9-tetrahydrokanabinolu) má být doplněn na seznam I k Úmluvě o omamných látkách, a pokud bude toto doporučení přijato, má být odstraněn ze seznamu I k Úmluvě o psychotropních látkách;
Doporučení 5.4: termín „výtažky a tinktury“ má být odstraněn ze seznamu I k Úmluvě o omamných látkách;
Doporučení 5.5: k položce „konopí a konopná pryskyřice“ v seznamu I Úmluvy o omamných látkách nemá být doplněna poznámka pod čarou ve znění „Přípravky obsahující převážně kanabidiol a ne více než 0,2 % delta-9-tetrahydrokanabinolu nepodléhají mezinárodní kontrole“;
Doporučení 5.6: přípravky vyrobené chemickou syntézou nebo jako přípravek z konopí, které jsou složeny jako farmaceutické přípravky z jedné nebo více dalších složek a takovým způsobem, že delta-9-tetrahydrokanabinol (dronabinol) nelze získat snadno dostupnými prostředky nebo ve výnosu, který by představoval riziko pro veřejné zdraví, nemají být doplněny na seznam III k Úmluvě o omamných látkách.

V r. 2020 probíhalo na úrovni EU dokončení hodnocení protidrogové Strategie EU 2013–2020 a jejího akčního plánu na období 2017–2020. Zástupci OPK se následně zapojili do příprav nové Protidrogové strategie EU na období 2021–2025 a jejího akčního plánu na období 2021–2025. V červenci 2020 Evropská komise (dále „EK“) vypracovala Sdělení, které obsahovalo návrh Protidrogové agendy EU na období 2021–2025 a jejího akčního plánu na stejné období. Tento návrh byl ze strany členských států EU i dalších aktérů podroben kritice, a to zejména za nedostatečnou rovnováhu dokumentu mezi oblastí snižování poptávky a nabídky. V návaznosti na to byl ze strany německého předsednictví Rady EU vypracován návrh nové Protidrogové strategie EU na období 2021–2025, který byl postaven na Sdělení EK a komentářích členských států a dalších aktérů, a který zahrnoval čtyři hlavní prioritní oblasti: I. snižování nabídky po drogách (zajištění bezpečnosti), II. snižování poptávky po drogách (prevence, léčba a péče), III. škody související s drogami, IV. průřezová témata: a) mezinárodní spolupráce, b) výzkum, inovace, vývoj, c) koordinace, řízení, implementace. Nová Protidrogová strategie EU na období 2021–2025 byla přijata Radou dne 18.12.2020³⁹. Členské státy EU se během r. 2020 koordinovaly zejména ve vztahu k doporučením WHO ke konopí a látkám z konopí. Dalšími důležitými body, které se dostávaly do popředí jednání, byly zejména dopady pandemie COVID-19 na drogovou situaci, podpora provádění výstupního dokumentu UNGASS z roku 2016 a komplexního a vyváženého přístupu k drogám nebo příprava dvou rezolucí předložených jménem EU na 63. setkání CND týkající se (I) posílení sběru a analýzy dat s cílem lépe reagovat na světovou drogovou situaci a (II) podpory zvyšování povědomí, vzdělávání a školení při zajištění dostupnosti mezinárodně kontrolovaných látek používaných pro léčebné a vědecké účely. S ohledem na situaci v r. 2020 se skupina HDG opakovaně věnovala dopadům pandemie COVID-19 na drogovou situaci s důrazem na zranitelné skupiny. Prostřednictvím videokonferencí bylo diskutováno, jak pandemie ovlivnila globální ekonomiku ve vztahu k nelegálním drogám, jaký byl dopad na zranitelné skupiny a dostupnost služeb pro uživatele drog a také dopad na drobné zemědělce v oblastech pěstování nelegálních plodin a alternativního rozvoje. Navzdory této situaci proběhla řada dialogů s dalšími aktéry, např. USA, region CELAC, Rusko, Fórum občanské společnosti pro drogy (CSFD).

Dále sekretariát Rady spolupracuje s EMCDDA. Ředitelka OPK je členem Správní rady EMCDDA a účastní se jejich pravidelných zasedání v Lisabonu (dvakrát ročně), které v r. 2020 mimořádně proběhly prostřednictvím videokonferencí. Správní rada v roce 2020 diskutovala několik rozličných témat – dopady pandemie COVID-19 na drogovou situaci v Evropě, zvyšování kapacit v oblasti prevence v EU, mezinárodní programy spolupráce v oblasti protidrogových politik nebo rozpočtovou situaci EMCDDA. Správní rada přijala programový dokument na období 2021–2023 a rovněž prodloužila mandát současného ředitele EMCDDA na dalších pět let.

NMS pro EMCDDA pravidelně zpracovává hlášené výstupy. Od r. 2015 není hlavním výstupem pro EMCDDA výroční zpráva o situaci ve věcech drog, ale tematické workbooky. Bylo odesláno celkem 10 workbooků shrnujících data o stavu ve věcech drog v ČR v r. 2019 (informace na základě jednotné struktury, tematicky zaměřené – užívané drogy, infekce a harm reduction, léčba, prevence, dobrá praxe, výzkum, drogové trhy a kriminalita, věznice, drogová politika a právní rámec), dále set cca 30 standardních tabulek a strukturovaných dotazníků povinných pro hlášení v r. 2020. Dále NMS odeslalo Závěrečnou zprávu o činnosti systému včasného varování v ČR v r. 2019 a Průběžnou zprávu o činnosti systému včasného varování v ČR v r. 2020, Zprávu o aktivitách v r. 2019 a zapojilo se do připomínkování výroční zprávy EMCDDA o drogové situaci v Evropě, Evropské zprávy o drogách. NMS se zapojilo do zveřejnění Evropské zprávy o drogách v září 2020. Dále se NMS podílelo na studiích a monitorovacích aktivitách EMCDDA v souvislosti s COVID-19: Mini European Web Survey on Drugs: COVID-19, dvě studie Trendspotter, on-line studii k drogovým trhům, on-line studii k situaci ve věznicích, souhrnné analýze k aktivitám sítě Reitox v období pandemie COVID-19.

Dále byla zajištěna účast na pravidelných setkáních vedoucích národních monitorovacích středisek a expertních setkáních pracovních skupin Prevalence a vzorce užívání drog v obecné populaci (GPS), žádosti o léčbu (TDI), infekce související s drogami (DRID), úmrtí spojená s užíváním drog

³⁹ eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/ [2021-04-20]

(DRD, drogová úmrtí, předávkování), problémové užívání drog (PDU), data z oblasti nabídky drog, setkání národních právních korespondentů, výročním setkání systému včasného varování před novými psychoaktivními látkami v Evropě, každoročním setkání národních koordinátorů studie ESPAD a pravidelných setkání řídicího výboru projektu ESPAD (Steering Committee) ke koordinaci realizace projektu ESPAD v Evropě a ad hoc technických setkáních pořádaných EMCDDA zaměřených na vybraná témata. Kromě setkání expertní skupiny k monitorování užívání drog ve věznicích (27-28.01.2020) probíhala všechna ostatní setkání (setkání vedoucích národních monitorovacích středisek a expertní setkání pracovních skupin k jednotlivým klíčovým indikátorům i setkání koordinátorů studie ESPAD) v r. 2020 on-line prostřednictvím videokonferencí.

ČR je rovněž členem Pompidou Group (dále „PG“), skupiny zabývající se drogovou problematikou v rámci Rady Evropy. Zástupce OPK se pravidelně dvakrát do roka účastní setkání stálých korespondentů této skupiny, které v r. 2020 mimořádně proběhly formou videokonferencí. Jednání pracovních skupin a vzdělávacích aktivit Pompidou Group se účastní zástupci OPK nebo zástupci dalších institucí (Celní správa, Ministerstvo vnitra ČR, neziskové organizace) podle tematického zaměření pracovních skupin a vzdělávání. Kromě pravidelného setkání stálých korespondentů proběhla v r. 2020 dvě školení týkající se role různých aktérů v oblasti prevence za účasti zástupce OPK, druhé školení se uskutečnilo formou videokonference. PG rovněž zorganizovala řadu online seminářů zaměřených na dopady pandemie COVID-19 a vytvořila platformu Saving Lives – Protecting People, která shromažďovala informace z ČS týkající se dopadů pandemie COVID-19 a prevence škod pro uživatele drog související s šířením pandemie. Vzhledem k tomu, že Ministerská konference v roce 2018 pověřila stálé korespondenty, aby zahájili proces zaměřený na přezkoumání mandátu, fungování a pracovních metod skupiny s cílem případného přijetí revidovaného mandátu při příležitosti 50. výročí založení Pompidou Group, probíhaly v r. 2020 diskuse o obsahu nového mandátu skupiny, který by měl reagovat na aktuální potřeby. Na základě několika kol diskusí členských států PG a konzultací s řadou dalších aktérů (pracovní skupiny a výbory Rady Evropy, předsednictvo PG, neziskový sektor, další mezinárodní organizace apod.) během r. 2019 a 2020 byl připraven návrh mandátu obsahující následující oblasti změn – změna oficiálního názvu skupiny (The Council of Europe International Cooperation Group on Drugs and Addictions – Pompidou Group), řešení výzev souvisejících s dalšími závislostmi, důraz a podpora lidských práv v protidrogových politikách, synergie s dalšími skupinami Rady Evropy, důraz na přidané hodnoty členských států, posílení spolupráce s občanskou společností, spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi a vyhnutí se duplicitě, 4letá frekvence ministerské konference apod. Návrh nové podoby mandátu byl přijat na setkání stálých korespondentů dne 19.11.2020 a následně bude předložen k přijetí Výboru ministrů během jara/léta 2021.

OPK spolupracuje i s dalšími mezinárodními organizacemi, jako jsou WHO či Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále „OBSE“), a účastní se seminářů a konferencí pro sdílení zkušeností a praxe organizované zahraničními partnery, například neziskovými organizacemi zaměřenými na protidrogovou politiku.

ČR je v zahraničí považována za příklad země s progresivní protidrogovou politikou, jež sleduje vyváženou politiku založenou na vědeckých poznatcích a disponuje kvalitním know-how. Z tohoto důvodu byla také přizvána k projektu Evropské komise COPOLAD II 2016–19, partnerský program spolupráce EU, Latinské Ameriky a zemí Karibiku ke sdílení poznatků a předávání příkladů dobré praxe. Zástupce OPK se v červnu 2020 zúčastnil závěrečné konference programu COPOLAD II. s cílem sdílet dobrou praxi a zlepšit kvalitu služeb a intervencí mezi státy Latinské Ameriky a Karibiku a státy Evropské unie. Na setkání byly zhodnoceny dosavadní úspěchy spolupráce a potvrzeno zahájení třetí fáze programu COPOLAD od ledna 2021. Aktivní účast zástupců OPK na jednáních, konferencích či seminářích výše uvedených organizací a uskupení je přínosem pro Českou republiku především z toho důvodu, že řada dokumentů, které jsou diskutovány se zahraničními partnery, mají více či méně závazný charakter, je proto v zájmu ČR ovlivnit podobu těchto dokumentů v co největším rozsahu. Tyto skutečnosti vyplývají především z členství ČR v EU a z členství ČR v CND.

Účast sekretariátu Rady na akcích pořádaných mezinárodními organizacemi

Leden 2020

- › Brusel, Belgie – Horizontální skupina pro drogy (HDG)
- › Lisabon, Portugalsko - Technický meeting EMCDDA - Drogy a vězeňství
- › Oslo, Norsko - Vzdělávací akce skupiny Pompidou – Role různých aktérů v oblasti prevence (1. část)

Únor 2020

- › Brusel, Belgie – Horizontální skupina pro drogy (HDG)

Podoba zasedání byla v r. 2020 ovlivněna pandemií COVID-19; některá setkání byla zrušena, avšak velká část plánovaných setkání i ad-hoc akcí proběhla on-line formou.

Duben 2020

- › EMCDDA expert network, Problem drug use Indicator
- › Webinář WHO „Alcohol Marketing and Public Health: What Do We Know and What Can We Do“

Květen 2020

- › Expertní setkání pracovní skupiny EMCDDA Prevalence a vzorce užívání drog v obecné populaci (GPS), spojené s prvním setkáním pracovní skupiny k realizaci Evropské on-line studie o drogách (EWSD)
- › Reitox meeting – setkání vedoucích NMS sítě Reitox EMCDDA

Červen 2020

- › Horizontální skupina pro drogy (HDG)
- › Zasedání Správní EMCDDA
- › Tematická setkání Komise OSN pro narkotika (CND) k doporučením WHO ke konopí a látkám z konopí
- › Zasedání stálých korespondentů skupiny Pompidou
- › Závěrečná konference programu COPOLAD II.
- › Setkání pracovní skupiny k realizaci Evropské on-line studie o drogách (EWSD) – on-line seminář k přípravě dotazníků v LimeSurvey a ke kognitivnímu testování dotazníků
- › Setkání Legal correspondents EMCDDA

Červenec 2020

- › Setkání řídicího výboru projektu ESPAD (Steering Committee) ke koordinaci realizace mezinárodního projektu

Srpen 2020

- › Tematická setkání Komise OSN pro narkotika (CND) k doporučením WHO ke konopí a látkám z konopí

Září 2020

- › Horizontální skupina pro drogy (HDG)
- › Workshop EMCDDA k budoucnosti protidrogové politiky v EU
- › Zveřejnění Evropské zprávy o drogách EMCDDA

Říjen 2020

- › Horizontální skupina pro drogy (HDG)
- › Workshop k revizi mandátu EMCDDA
- › Tematická setkání Komise OSN pro narkotika (CND) k doporučením WHO ke konopí a látkám z konopí

- > 2. mezisesionální setkání v rámci Komise OSN pro narkotika (CND) k doporučením WHO ke konopí a látkám z konopí
- > 3. mezisesionální setkání v rámci Komise OSN pro narkotika (CND) k implementaci Ministerské deklarace 2019 Konference Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) k prevenci užívání nelegálních drog
- > Setkání řídicího výboru projektu ESPAD (Steering Committee) ke koordinaci realizace mezinárodního projektu
- > Každoroční setkání národních koordinátorů studie ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách)
- > EMCDDA expert network, Drug-related infectious diseases Indicator
- > EMCDDA expert network, Drug-related deaths Indicator

Listopad 2020

- > Horizontální skupina pro drogy (HDG)
- > Zasedání stálých korespondentů skupiny Pompidou
- > Neformální setkání Komise OSN pro narkotika (CND) k doporučení WHO ke konopí a látkám z konopí
- > On-line webinář EMCDDA ke zveřejnění mezinárodních výsledků studie ESPAD 2019
- > Setkání pracovní skupiny k realizaci Evropské on-line studie o drogách (EWSD) – on-line seminář k postupu přípravy studie
- > EMCDDA expert network, Treatment Demand Indicator
- > Reitox meeting a Reitox week – setkání vedoucích NMS sítě Reitox EMCDDA

Prosinec 2020

- > 63. obnovené setkání Komise OSN pro narkotika (CND)
- > Workshop Pompidou Group na téma Behavioural addictions facilitated by information and communication technologies – risks and perspectives
- > Setkání Dublinské skupiny
- > Série 4 workshopů pořádaných ve spolupráci Evropské komise (Projekty DEEP SEAS- FAR SEAS), Úřadu vlády ČR a Kliniky adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze zaměřených na reklamu a sponzoring alkoholických a nízkoalkoholických výrobků v tradičních i online médiích, na zdravotní varování a informace pro spotřebitele.
- > Zasedání Správní EMCDDA
- > Vzdělávací akce Pompidou Group – Role různých aktérů v oblasti prevence (2. část)
- > Seminář Pompidou Group - Pandemie COVID-19: důsledky a výzvy pro prevenci užívání návykových látek

8 Výhled činností na rok 2021

Materiály nelegislativní povahy předložené k projednání vládou

- Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v roce 2020 (červen/červenec 2021),
- Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR v roce 2020 (listopad/prosinec 2021),
- Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2022-2024 (prosinec 2021 - leden 2022).

Stěžejní úkoly v oblasti koordinace a financování protidrogové politiky

- Příprava akčního plánu EU v oblasti protidrogové politiky na období 2021-2025 (leden-červen 2021),
- Realizace, koordinace a závěrečné zhodnocení projektu Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky (OP Zaměstnanost),
- Realizace Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2021,
- Realizace Národního plánu Eliminace VHC mezi uživateli drog v letech 2019-2021,
- Realizace pilotního projektu distribuce naloxonu mezi uživateli drog v ČR,
- Závěrečné zhodnocení plnění Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2021,
- Příprava Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2022-2024.

Aktivity Drogového informačního systému na r. 2021

- Národní akční plán informačního systému v závislostech na období 2020-2022 (NMS),
- Příprava Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v ČR v r. 2020 (NMS),
- Příprava Výroční zprávy o hazardním hraní v ČR v r. 2020 (NMS),
- Příprava Výroční zprávy o stavu ve věcech alkoholu v r. 2020 (NMS),
- Příprava Výroční zprávy o stavu ve věcech tabáku v r. 2020 (NMS),
- Příprava Výroční zprávy o nadužívání/zneužívání psychoaktivních léků (NMS),
- Příprava Souhrnné výroční zprávy o závislostech v ČR (NMS).

9 Zkratky

AKČR	Asociace krajů ČR
A.N.O.	Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním
AP hazard	Akční plán pro oblast hazardních her
AP	akční plán
APSS	Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
CELAC	Společenství latinskoamerických a karibských států
CND	Komise OSN pro narkotika
COPOLAD	Program spolupráce v oblasti protidrogových politik mezi Evropskou unií, Latinskou Amerikou a karibskými zeměmi
ČAA	Česká asociace adiktologů
DRID	Drug-related infectious diseases (klíčový indikátor infekce spojené s užíváním drog)
DRD	Drug-related deaths and mortality (klíčový indikátor úmrtí spojená s užíváním drog a mortalita uživatelů drog)
EMCDDA	Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách
GPS	General population surveys (klíčový indikátor užívání drog v obecné populaci)
GŘC	Generální ředitelství cel
HDG	Horizontální skupina pro drogy Rady EU
HMP	Hlavní město Praha
ICT	Informační a komunikační technologie
INHSU	Mezinárodní organizace zabývající se řešením problematiky infekční hepatitidy u uživatelů návykových látek
INCB	Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik
IOPL	Inspektorát omamných a psychotropních látek
IPs RAS	Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky (Individuální projekt systémový Rozvoj adiktologických služeb)
KAD	Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze
MF	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MO	Ministerstvo obrany ČR
MOPAC	projekt Monitorování národních politik týkajících se spotřeby alkoholu a snižování škod

MPK	Meziresortní protidrogová komise
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPS KOTA	Meziresortní pracovní skupina k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem
MPS SPA	Meziresortní pracovní skupina pro snížení škod působených alkoholem
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠP	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
MZ	Ministerstvo zdravotnictví ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NPC	Národní protidrogová centrála
NPS	nařízení o nových psychoaktivních látkách
NRLÚD	Národní registr léčby uživatelů drog
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OKF	Oddělení koordinace a financování
OPK	Odbor protidrogové politiky
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
PDU	Problem drug use (klíčový indikátor problémové užívání drog)
PG	skupina Pompidou Rady Evropy
PP	Policejní prezidium
PS	pracovní skupina
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SNN ČLS JEP	Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně
SZÚ	Státní zdravotní ústav
TDI	The Treatment demand (klíčový indikátor žádosti o léčbu v souvislosti s užíváním drog)
UNODC	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VS	Vězeňská služba ČR
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
VZRe	Výbor zástupců regionů
VZRI	Výbor zástupců resortů a institucí

10 Tabulky

tabulka 1-1: Seznam členů Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky v r. 2020.....	5
tabulka 2-1: Seznam zaměstnanců Odboru protidrogové politiky (OPK) ke dni 31.12.2020	6
tabulka 3-1: Přehled výborů a pracovních skupin Rady v roce 2020	9
tabulka 3-2: Seznam členů VZRI ke dni 31.12.2020	9
tabulka 3-3: Seznam členů VZRe ke dni 31.12.2020	10
tabulka 3-4: Seznam členů Certifikačního výboru ke dni 31.12.2020.....	11
tabulka 3-5: Seznam členů Poradního výboru pro sběr dat o závislostech ke dni 31.12.2020.....	11
tabulka 3-6: Celkový počet certifikovaných programů adiktologických služeb v letech 2013–2020	19
tabulka 6-1: Struktura dotací podle právní formy příjemce v dotačním řízení v r. 2020 (k 31.12.2020)	53
tabulka 6-2: Struktura dotací distribuovaných v rámci dotačního řízení v r. 2020 do jednotlivých typů služeb integrované protidrogové politiky (k 31.12.2020).....	53
tabulka 6-3: Návrhy dotací rozdělené podle oblastí protidrogové politiky v r. 2020 (k 31.12.2020)	54